

Tuomioistuinlaitos kirjanpitoyksikön (KPY 155) tilinpäätös vuodelta 2021

Tuomioistuinlaitoksen tilinpäätös 2021

Julkaisija

Tuomioistuinvirasto
Silkkitehtaantie 5 c
Vantaa
www.tuomioistuinvirasto.fi

Kirjanpitoyksikköön 155 kuuluvat virastot

Tuomioistuinvirasto (KPY 155)

Korkein oikeus

Korkein hallinto-oikeus

Helsingin hovioikeus

Itä-Suomen hovioikeus

Rovaniemen hovioikeus

Turun hovioikeus

Vaasan hovioikeus

Helsingin hallinto-oikeus

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Turun hallinto-oikeus

Vaasan hallinto-oikeus

Markkinaoikeus

Työtuomioistuin

Vakuutuslaitos

Ahvenanmaan kärjäoikeus

Etelä-Karjalan kärjäoikeus

Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus

Etelä-Savon kärjäoikeus

Helsingin kärjäoikeus

Itä-Uudenmaan kärjäoikeus

Kainuun kärjäoikeus

Kanta-Hämeen kärjäoikeus

Keski-Suomen kärjäoikeus

Kymenlaakson kärjäoikeus

Lapin kärjäoikeus

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus

Oulun kärjäoikeus

Pirkanmaan kärjäoikeus

Pohjanmaan kärjäoikeus

Pohjois-Karjalan kärjäoikeus

Pohjois-Savon kärjäoikeus

Päijät-Hämeen kärjäoikeus

Satakunnan kärjäoikeus

Varsinais-Suomen kärjäoikeus

Sisällysluettelo

1. Toimintakertomus	4
1.1. Tuomioistuinviraston johdon katsaus.....	4
1.2. Domstolsverksledningens översikt	7
1.3. Toiminnan tuloksellisuus.....	10
1.3.1. Toiminnalliset tuloksellisuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	10
1.3.2. Henkilöstötavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	17
1.3.3. Talouteen liittyvät tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	20
1.4. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	23
1.4.1. Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	23
1.4.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	28
1.5. Toiminnan tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta.....	29
1.5.1. Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus, suoritteiden määrät ja palvelukyky	29
1.5.1.1. Korkein oikeus.....	30
1.5.1.2. Korkein hallinto-oikeus	33
1.5.1.3. Hovioikeudet	35
1.5.1.4. Hallinto-oikeudet	38
1.5.1.5. Käräjäoikeudet	40
1.5.1.6. Eriyistuuomioistuimet.....	46
1.5.1.7. Tuomioistuinvirasto ja sen yhteydessä toimivat lautakunnat.....	50
1.5.2. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	52
1.5.3. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	62
1.6. Henkisten voimavarojen hallinta- ja kehittäminen.....	62
1.7. Tilinpäätösanalyysi.....	63
1.7.1. Rahoituksen rakenne	63
1.7.2. Talousarvion toteutuminen	65
1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma.....	66
1.7.4. Tase	68
1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	69
1.9. Arviointien tulokset	73
1.9.1. Yhteenveto havaituista virheistä, väärinkäytöksistä ja takaisinperinnöistä	73
2. Talousarvion toteumalaskelma	74
3. Tuotto- ja kululaskelma	78
4. Tase	79
5. Liitetiedot	81
5.5. Tilinpäätöslaskelmien liitteet	81
5.6. Muut liitteet	81

Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta	82
Liite 2 Nettotuetut tulot ja menot	83
Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset	85
Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat	85
Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteellä 4	85
Liite 5 Henkilöstökulujen erittely	85
Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset	86
Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot	87
Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut	89
Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat	90
Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset	90
Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat	90
Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut	91
Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	92
Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	92
Liite 15 Velan muutokset	92
Liite 16 Velan maturiteettijakautuma ja duraatio	92
Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot	93
Liite A Hovioikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen	94
Liite B Hallinto-oikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen	99
Liite C Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötyövuodet, toimintamenot, tuottavuus, taloudellisuus, asiamäärät ja käsittelyajat	105
Liite D Käräjäoikeuksiin saapuneet rikos- ja siviiliasiat	109
Liite E Henkilöstövoimavarat	112
6. Allekirjoitukset	115

1. Toimintakertomus

1.1. Tuomioistuinviraston johdon katsaus

Tuomioistuinlaitoksen toimintaympäristö on ollut haastava jo pitkään. Tuomioistuinten toimintaa vuonna 2021 on vaikeuttanut puutteellisesta perusrahoituksesta johtuva pitkäaikainen resurssipula ja tilannetta entisestään heikentänyt koronaviruspandemia. Yleisesti ottaen voidaan kuitenkin todeta, että suurista haasteista huolimatta tuomioistuimet ovat kyenneet toimimaan niille osoitettuihin resursseihin nähden tehokkaasti. Perusrahoituksen puutteellisuus johtaa kuitenkin käsittelyaikojen pitenemiseen ja voi pahimmillaan johtaa myös tuomioistuinten henkilökunnan uupumiseen. Tuomioistuinten henkilökunnan kuormitusta on lisännyt myös uusien tietojärjestelmien käyttöönoton laajeneminen tässä haasteellisessa työtilanteessa. Työn kuormittavuus ja palkkauksen jälkeenjääneisyys ovat seikkoja, jotka ovat lisänneet henkilöstön vaihtuvuutta. Jatkuessaan tilanne voi vähentää tuomioistuinlaitoksen houkuttelevuutta työnantajana.

Myös Tuomioistuinvirasto kärsii tuomioistuinlaitoksen perusrahoituksen puutteellisuudesta. Viraston toiminnan alusta alkaen on käynyt selväksi, että virasto on perustettaessa ollut selvästi aliresursoitu sille säädettyihin tehtäviin nähden. Tilanne paheni entisestään, kun tuomioistuinlaitoksen virkajärjestely- ja virkaehtosopimusasiat siirtyivät oikeusministeriöltä tuomioistuinvirastolle 1.1.2021 lukien. Tehtävien siirtymisestä huolimatta oikeusministeriöstä ei siirretty resursseja Tuomioistuinvirastolle.

Tuomioistuinviraston strategiatyö käynnistyi vuonna 2021 ja viraston johtokunta hyväksyi keskeiset strategiset tavoitteet ja teemat viraston ensimmäiselle viisivuotiskaudelle. Viraston strategiatyö jatkuu strategian toimeenpanosuunnitelman laatimisella ja strategian toimeenpanolla.

Tuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston yhteistyö on syventynyt ja tiivistynyt entisestään. Tuomioistuinten johdon ja Tuomioistuinviraston välinen vuoropuhelu on säännöllistä ja tiivistä. Tiivistä yhteistyötä on tehty myös tuomioistuinten päivittäiseen toimintaan liittyvissä asioissa ja erilaisissa hankkeissa. Erityisesti voidaan mainita keskittämiselvityshanke, jossa tavoitteena on käydä läpi kaikki tuomioistuimissa hoidettavat hallinnolliset asiat ja pohtia, olisiko joitakin näistä tehtävistä syytä hoitaa keskitetysti. Hanke luovuttaa loppuraporttinsa Tuomioistuinviraston johtokunnalle keväällä 2022.

Tuomioistuinviraston ylintä päätösvaltaa käyttävä johtokunta on kokoontunut säännöllisesti kahden viikon välein. Vuonna 2021 kokouksia on ollut yhteensä 23 (2020: 29). Lisäksi johtokunta osallistui Tuomioistuinviraston strategiatyön valmisteluun liittyen kahteen strategiatyöpajaan.

Koronaviruspandemian vaikutukset

Vuonna 2020 alkanut koronaviruspandemia vaikutti tuomioistuinten toimintaan merkittävästi myös vuonna 2021. Suullisten istuntojen järjestäminen terveysturvallisesti korona-aikana vaatii tuomioistuimissa erityisjärjestelyjä ja aiheuttaa sen vuoksi lisätyötä. Istuntoja järjestettäessä on huolehdittava riittävästä turvaväleistä sekä istuntosalissa että odotustilassa. Istunnoissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan etäyhteyksiä, mikä aiheuttaa lisätyötä ja usein myös hidastaa oikeudenkäyntimenettelyä. Asianosaisten ja tuomioistuinten henkilökunnan sairastumisten ja altistumisen vuoksi istuntoja on myös jouduttu peruuttamaan tavanomasta enemmän, mistä aiheutuu merkittävää ylimääräistä työtä. Näistä seikoista johtuen suullisia istuntoja on korona-aikana pystytty järjestämään vähemmän kuin ennen koronaviruspandemiaa.

Koronapandemiasta johtuen asiat ovat ruuhkautuneet erityisesti käräjäoikeuksissa, joissa suuri osa asioista käsitellään suullisessa istunnossa. Koronatilanteen vuoksi vuonna 2020 keskeytystilaa asetettuja asioita päästiin käsittelemään ja keskeytyksessä olevien asioiden määrä saatiinkin vuoden 2021 loppuun mennessä merkittävästi laskemaan. Enimmillään keskeytyksessä oli

kesäkuun alussa 2020 yli 8 100 asiaa ja vuoden 2021 lopussa ainoastaan 723 asiaa. Tästä huolimatta asioiden käsittely kärjäoikeuksissa on edelleen pahoin ruuhkautunut. Tämä johtuu siitä, että suullisten käsittelyiden järjestäminen terveysturvallisesti vallitsevassa koronatilanteessa lisää tuomioistuimissa tapahtuvaa työtä ja hidastaa oikeudenkäyntiä. Kärjäoikeuksien rikosasioiden käsittelyssä tapahtuneet muutokset kuvastavat hyvin haastavaa tilannetta. Ennen koronaviruspandemiaa vuonna 2019 kärjäoikeuksissa ratkaistiin yhteensä 55 288 rikosasiaa, vuonna 2020 ratkaistujen rikosasioiden määrä oli ainoastaan 50 961 ja vuonna 2021 jälleen 55 702. Samaan aikaan vireillä olevien rikosasioiden määrä on huolestuttavasti kasvanut siten, että vuoden 2019 lopussa kärjäoikeuksissa oli vireillä yhteensä 20 193 asiaa, vuoden 2020 lopussa yhteensä 26 182 asiaa ja vuoden 2021 lopussa jo 27 233 asiaa.

Vaikka kärjäoikeudet ovat pystyneet käsittelemään aikaisemmin keskeytettyinä olleita rikosasioita, uudet vireille tulleet rikosasiat ovat ruuhkauttaneet kärjäoikeuksien toimintaa pahoin. On huomattava, että saadun koronalisärahoituksen avulla kärjäoikeuksille on pystytty jakamaan lisäresursseja, mutta siitä huolimatta vuonna 2020 syntynyttä ruuhkaa ei käytännössä ole pystytty purkamaan. Ruuhkien purkamiseen tarvitaan jatkossakin merkittäviä lisäresursseja.

Muissa tuomioistuimissa järjestetään merkittävästi vähemmän suullisia istuntoja, mistä johtuen myös koronaviruspandemian vaikutukset toimintaan ovat olleet selvästi vähäisempiä. Hovioikeuksien osalta on kuitenkin odotettavissa, että kun kärjäoikeudet pääsevät purkamaan kertynyttä ruuhkaa, myös hovioikeuksiin saapuvien asioiden määrät kasvavat merkittävästi.

Kuten yhteiskunnassa yleensäkin, koronaviruspandemia on lisännyt myös tuomioistuimissa tapahtuvaa etätyötä. Pandemian voidaan arvioida myös kehittäneen tuomioistuinten toimintatapoja tavalla, josta on jatkossa hyötyä. Etäyhteyksien käytön lisääntymisen myötä tuomioistuinten henkilökunnan valmiudet digitaaliseen työskentelytapaan ovat parantuneet.

Tulevaisuuden näkymiä

Tehokkaasti ja laadukkaasti toimiva tuomioistuinlaitos on hyvin toimivan yhteiskunnan perusta. Yhteiskunnan toiminnan kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että kansalaiset, yritykset ja yhteisöt voivat luottaa tuomioistuinten toimivan tehokkaasti ja laadukkaasti. Käsittelyaikojen tulee olla kohtuulliset, oikeuskäytännön yhtenäistä ja tuomioistuinten ratkaisujen hyvin perusteltuja. Mikäli luottamus tuomioistuinten toimintaan heikkenee, epävarmuus yhteiskunnassa lisääntyy ja jopa yhteiskuntarauha voi järkkäytyä. Suurin haaste tuomioistuinten toiminnan kannalta on riittämätön perusrahoitus ja siitä aiheutuva käsittelyaikojen pidentyminen.

Tuomioistuinlaitoksen riittävän resursoinnin lisäksi on tärkeää, että resurssien jako tuomioistuinlaitoksen sisällä tapahtuu oikeudenmukaisesti kunkin tuomioistuimen työmäärään nähden. Tämä tehtävä kuuluu Tuomioistuinvirastolle. Viraston johtokunta on 10.11.2021 päättänyt asettaa tuomioistuinten taloudellisten mittareiden kehittämistä käsittelevän työryhmän. Työryhmän tehtävänä on tehdä ehdotukset taloudellisista mittareista, joita käytetään jaettaessa määrärahoja kärjä-, hovi- ja hallinto-oikeuksille, näiden tulosoajauksessa ja niiden toiminnan tuloksellisuutta arvioitaessa. Työryhmässä on jäseniä tuomioistuinmista, Tuomioistuinvirastosta ja henkilöstöjärjestöistä.

Tuomioistuinten ja laajemmin koko oikeuslaitoksen toimintaedellytysten varmistamisen tärkeys koko yhteiskunnan toiminnan kannalta on havaittu myös eduskunnassa ja valtioneuvostossa. Eduskunnan lakivaliokunta on lausunnossaan (LaVL 11/2021 vp.) katsonut tarpeelliseksi laatia valtioneuvoston selonteko oikeusvaltion turvaamisesta ja vahvistamisesta sekä oikeudenhoidon toimintaedellytyksistä. Valtioneuvosto onkin 13.10.2021 päättänyt käynnistää selonteon oikeudenhoidosta. Selonteon on määrä valmistua lokakuun 2022 loppuun mennessä.

Tämän lisäksi oikeusministeriö on 9.11.2021 päättänyt asettaa työryhmän tuomioistuinten oikeudenkäytön kehityssuuntien ja nykyisen tuomioistuinrakenteen tarkoituksenmukaisuuden arvioimiseksi. Työryhmän toimikausi päättyy kesäkuun lopussa 2022.

Edellä todetut hankkeet antavat uskoa siihen, että tuomioistuinten toimintaedellytykset pyritään jatkossa varmistamaan ja että tuomioistuimille myös osoitetaan toiminnassa tarvittavat taloudelliset resurssit. Ilman riittäviä resursseja käsittelyaikoja on mahdotonta saattaa kohtuulliselle tasolle. Tämä ei kuitenkaan yksin riitä. Tuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston on

jatkuvasti arvioitava tuomioistuinlaitoksen toimintatapoja ja pyrittävä aktiivisesti kehittämään toimintaa. Lainkäyttötoiminnan osalta päävastuu toiminnan kehittämisestä on tuomioistuimilla itsellään. Tuomioistuinvirasto pyrkii kaikin tavoin tukemaan tuomioistuimia tässä kehittämistyössä. Tuomioistuimet ovatkin aktiivisesti kehittäneet lainkäyttötoimintaansa erilaisten laatuhankeiden avulla. Tätä työtä on syytä jatkaa.

Lopuksi

Viimeiset kaksi vuotta ovat vaatineet tuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston henkilökunnalta venymistä ja jaksamista hyvin poikkeuksellisissa olosuhteissa. Viime vuonna virinnyt yhteiskunnallinen keskustelu tuomioistuinten ja koko oikeuslaitoksen merkityksestä ja asemasta yhteiskunnassa sekä käynnistetyt hankkeet antavat aiheen varovaiseen optimismiin tulevasta kehityksestä, vaikka valtiontalouden kehyksen odotetaan olevan tiukka myös kaudella 2023-2026. Selvää on, että tuomioistuinten toimintaa on jatkossakin pyrittävä kehittämään omin voimin aktiivisesti. Toivottavasti kuitenkin riittävästi resursoituna.

Kiitos tuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston henkilökunnalle vahvasta työpanoksesta haasteellisissa olosuhteissa sekä voimia ja jaksamista tulevaisuuden haasteisiin!

Riku Jaakkola

Ylijohtaja

1.2. Domstolsverksledningens översikt

Domstolsväsendets verksamhetsmiljö har varit utmanande redan länge. Domstolarnas verksamhet år 2021 har försvårats av den långvariga resursbrist som beror på bristfällig basfinansiering och situationen har ytterligare försämrats av coronaviruspandemin. I allmänhet kan man dock konstatera att domstolarna trots de stora utmaningarna har kunnat agera effektivt i förhållande till de resurser som anvisats dem. Bristen på basfinansiering leder dock till att handläggningstiderna förlängs och kan i värsta fall också leda till att domstolarnas personal blir utmattad. Belastningen på domstolarnas personal har också ökat i och med att ibruktagandet av nya informationssystem har utvidgats i denna utmanande arbetssituation. Arbetsbelastningen och eftersläpningen i lönen är faktorer som har ökat personalomsättningen. Om situationen fortsätter kan den minska domstolsväsendets attraktionskraft som arbetsgivare.

Också Domstolsverket lider av att basfinansieringen för domstolsväsendet är knapp. Från början av ämbetsverkets verksamhet har det blivit klart att ämbetsverket när det inrättades klart har varit underresurserat i förhållande till de uppgifter som föreskrivits för det. Situationen förvärrades ytterligare när ärenden som gäller domstolsväsendets tjänstearrangemang och tjänstekollektivavtal överfördes från justitieministeriet till Domstolsverket fr.o.m. 1.1.2021. Trots att uppgifterna överfördes överfördes inga resurser från justitieministeriet till Domstolsverket.

Domstolsverkets strategiarbete inleddes 2021 och ämbetsverkets direktion godkände de viktigaste strategiska målen och temana för ämbetsverkets första femårsperiod. Ämbetsverkets strategiarbete fortsätter med utarbetandet av en verkställighetsplan för strategin och genomförandet av strategin.

Samarbetet mellan domstolarna och Domstolsverket har fördjupats och intensifierats ytterligare. Dialogen mellan domstolarnas ledning och Domstolsverket är regelbunden och intensiv. Intensivt samarbete har också bedrivits i ärenden som gäller domstolarnas dagliga verksamhet och i olika projekt. Ett särskilt exempel är projektet för centraliseringsutredning, där målet är att gå igenom alla administrativa ärenden som sköts av domstolarna och att fundera över om det finns skäl att sköta vissa av dessa uppgifter centraliserat. Projektet överlämnar sin slutrapport till Domstolsverkets direktion våren 2022.

Direktionen, som utövar Domstolsverkets högsta beslutanderätt, har sammanträtt regelbundet med två veckors mellanrum. År 2021 hölls sammanlagt 23 möten (2020:29). Dessutom deltog direktionen i två strategiworkshoppar i anslutning till beredningen av Domstolsverkets strategiarbete.

Effekterna av coronaviruspandemin

Coronaviruspandemin som började 2020 påverkade domstolarnas verksamhet i betydande grad också 2021. Ordlandet av muntliga förhandlingar på ett hälsosäkert sätt under coronatiden kräver specialarrangemang i domstolarna och orsakar därför extra arbete. Vid ordlandet av förhandlingar ska man se till att det finns tillräckliga säkerhetsavstånd både i sessionssalen och i väntrummet. Vid sammanträdena utnyttjas i mån av möjlighet fjärrförbindelser, vilket medför extra arbete och ofta också gör rättegångsförfarandet långsammare. På grund av att parter och domstolarnas personal insjuknat och exponerats har man också varit tvungen att ställa in sammanträden i större utsträckning än vanligt, vilket medför betydande extra arbete. På grund av dessa omständigheter har man inte kunnat hålla lika många muntliga förhandlingar under coronatiden som före coronaviruspandemin.

På grund av coronapandemin har målen anhopats särskilt vid tingsrätterna, där en stor del av målen handläggs vid ett muntligt sammanträde. Man kunde börja handlägga mål och ärenden vars handläggning avbrutits år 2020 på grund av coronaläget och fram till utgången av 2021 kunde antalet mål och ärenden vars handläggning avbrutits minskas avsevärt. Som mest fanns det 8 100 mål och ärenden vars handläggning avbrutits i början av juni 2020, medan antalet i slutet av 2021 var endast 723 mål och ärenden. Trots detta har handläggningen av mål och ärendena vid tingsrätterna fortfarande anhopats. Detta beror på att ordlandet av muntliga förhandlingar i det coronaläge som råder på ett hälsosäkert sätt ökar arbetet i domstolarna och gör rättegången

långsammare. De förändringar som skett i handläggningen av brottmål vid tingsrätterna återspeglar en mycket utmanande situation. Före coronaviruspandemin avgjordes sammanlagt 55 288 brottmål vid tingsrätterna 2019, år 2020 avgjordes endast 50 961 brottmål och år 2021 återigen 55 702 brottmål. Samtidigt har antalet brottmål som är anhängiga ökat på ett oroväckande sätt så att sammanlagt 20 193 mål var anhängiga vid tingsrätterna vid utgången av 2019, sammanlagt 26 182 mål vid utgången av 2020 och hela 27 233 mål vid utgången av 2021.

Även om tingsrätterna har kunnat handlägga brottmål vars handläggning avbrutits tidigare, har nya brottmål som inletts kraftigt belastat tingsrätternas verksamhet. Det bör noteras att man med hjälp av den tilläggsfinansieringen på grund av coronan har kunnat fördela tilläggsresurser till tingsrätterna, men trots det har det i praktiken inte varit möjligt att avarbeta den målanhopning som uppstått år 2020. Det behövs också i fortsättningen betydande tilläggsresurser för att minska målanhopningarna.

I de övriga domstolarna hålls betydligt färre muntliga förhandlingar, och därför har också coronaviruspandemins konsekvenser för verksamheten varit klart mindre. När det gäller hovrätterna kan man dock förvänta sig att antalet mål och ärenden som kommer till hovrätterna kommer att öka betydligt när tingsrätterna kan avarbeta den målanhopning som uppstått.

Liksom i samhället i allmänhet har coronaviruspandemin också ökat distansarbetet vid domstolarna. Pandemin kan också bedömas ha utvecklat domstolarnas arbetssätt på ett sätt som i fortsättningen är till nytta. I och med att användningen av fjärrförbindelser ökat har domstolarnas personals färdigheter för det digitala arbetssättet förbättrats.

Framtidsutsikter

Ett domstolsväsende som fungerar på ett effektivt och högklassigt sätt är grunden för ett välfungerande samhälle. Med tanke på samhällets funktion är det ytterst viktigt att medborgarna, företagen och sammanslutningarna kan lita på att domstolarna fungerar effektivt och högklassigt. Handläggningstiderna ska vara skäliga, rättspraxis enhetlig och domstolarnas avgöranden väl motiverade. Om förtroendet för domstolarnas verksamhet försvagas, ökar osäkerheten i samhället och till och med samhällsfreden kan rubbas. Den största utmaningen med tanke på domstolarnas verksamhet är otillräcklig basfinansiering och den förlängning av handläggningstiderna som den medför.

Utöver att domstolsväsendet har tillräckliga resurser är det viktigt att fördelningen av resurser inom domstolsväsendet sker rättvist i förhållande till varje domstols arbetsmängd. Denna uppgift hör till Domstolsverket. Ämbetsverkets direktion beslutade 10.11.2021 att tillsätta en arbetsgrupp för utveckling av domstolarnas ekonomiska indikatorer. Arbetsgruppen har till uppgift att lägga fram förslag till ekonomiska indikatorer som ska användas vid fördelningen av anslag till tingsrätterna, hovrätterna och förvaltningsdomstolarna, vid resultatstyrningen av dem och vid bedömningen av resultaten av deras verksamhet. Arbetsgruppen består av ledamöter från domstolarna, Domstolsverket och personalorganisationerna.

Vikten av att säkerställa domstolarnas och i vidare bemärkelse hela rättsväsendets verksamhetsförutsättningar med tanke på hela samhällets funktion har också upptäckts i riksdagen och statsrådet. Riksdagens lagutskott har i sitt utlåtande (LaUU 11/2021 rd) ansett det nödvändigt att man utarbetar statsrådets redogörelse för tryggheten och stärkandet av rättsstaten samt rättsvårdens verksamhetsförutsättningar. Statsrådet beslutade 13.10.2021 att inleda utarbetandet av en redogörelse för rättsvården. Avsikten är att redogörelsen ska vara klar före utgången av oktober 2022.

Dessutom beslutade justitieministeriet 9.11.2021 att tillsätta en arbetsgrupp för att bedöma hur domstolarnas rättskipning utvecklas och hur ändamålsenlig den nuvarande domstolsstrukturen är. Arbetsgruppens mandatperiod löper ut i slutet av juni 2022.

De ovan nämnda projekten ger hopp om att man i fortsättningen strävar efter att säkerställa domstolarnas verksamhetsförutsättningar och att domstolarna också anvisas de ekonomiska resurser som behövs för verksamheten. Utan tillräckliga resurser är det omöjligt att få handläggningstiderna på en skälig nivå. Detta räcker dock inte i sig. Domstolarna och Domstolsverket ska kontinuerligt utvärdera domstolsväsendets verksamhetssätt och aktivt sträva

efter att utveckla verksamheten. När det gäller rättskipningsverksamheten har domstolarna själva huvudansvaret för utvecklingen av verksamheten. Domstolsverket strävar efter att på alla sätt stödja domstolarna i detta utvecklingsarbete. Domstolarna har aktivt utvecklat sin rättskipningsverksamhet med hjälp av olika kvalitetsprojekt. Detta arbete bör fortsätta.

Avslutningsvis

De senaste två åren har krävt att domstolarnas och Domstolsverkets personal anstränger sig till sitt yttersta och orkar i mycket exceptionella förhållanden. Den samhälleliga debatten i fjol om domstolarnas och hela rättsväsendets betydelse och ställning i samhället samt de projekt som inletts ger anledning till försiktig optimism i framtiden, även om ramarna för statsfinanserna väntas vara strama också under perioden 2023–2026. Det är klart att man även i fortsättningen måste sträva efter att aktivt utveckla domstolarnas verksamhet med egna krafter. Jag hoppas dock att det finns tillräckliga resurser.

Ett stort tack till domstolarnas och Domstolsverkets personal för deras starka arbetsinsats under svåra förhållanden! Dessutom tillönskar jag alla krafter och ork med framtidens utmaningar!

Riku Jaakkola

Överdirektör

1.3. Toiminnan tuloksellisuus

1.3.1. Toiminnalliset tuloksellisuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Tuomioistuinlaitoksen toiminnan tuloksellisuutta tarkastellaan tässä sitä kautta, kuinka hyvin tuloksellisen toiminnan edistämiseksi määritellyt toimenpiteet ovat toteutuneet. Toiminnallisen tuloksellisuuden toimenpiteiden kuvaukset ja toteumatiedot koskevat koko tuomioistuinlaitosta.

Oikeusministeriön ja tuomioistuinlaitoksen välisessä tulossopimuksessa tuomioistuinlaitokselle vuodelle 2021 asetetut toiminnalliset tuloksellisuustavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on kuvattu alla. Toteumaa on tarkasteltu toimenpidekohtaisesti (toimenpiteet 1-13).

Käsittelyketjut ja oikeudenkäyntimenettelyt määräytyvät asioiden laadun ja vaativuuden mukaan

1. Rikosasioiden kirjallisessa menettelyssä ratkaistavien liikenne rikosasioiden osuus on yhdenmukainen kaikissa käräjäoikeuksissa.

Mittari:

Kirjallisen menettelyn osuus poikkeaa enintään 10 prosenttiyksikköä maan keskiarvosta

Tulostavoitevuosi:

2021-2024

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Kirjallisessa menettelyssä käsittelyajat ovat tavanomaisesti keskimääräistä nopeammat. Niiden käräjäoikeuksien lukumäärä, joiden rikosasioiden kirjallisessa menettelyssä ratkaistavien liikenne rikosasioiden osuus poikkeaa enintään 10 prosenttiyksikköä oikeudellisen linjan keskiarvosta alaspäin, oli 18/20. (2020: 18/20, 2019: 19/20). Merkittävimmin keskiarvosta vuonna 2021 poikkesi Helsingin käräjäoikeus (- 23 %).

Erot eivät selity asiarakenne-eroilla, koska tarkastelu koskee vain rajattua asiaryhmää. Helsingin käräjäoikeuden arvion mukaan kaikki jutut, jotka syyttäjä esittää kirjalliseen menettelyyn, käsitellään käräjäoikeudessa kirjallisesti, jos menettelyn edellytykset täyttyvät. Menettelyä ei käytetä vieraskielisten ulkomaalaisten kohdalla. Kirjallisen menettelyn käyttöasteeseen vaikuttaa poliisin ja syyttäjän toimintatavat. Lisäksi vastaajat suostuvat vain harvoin kirjalliseen menettelyyn, jos heillä on muita asioita vireillä.

Taulukko 1. Rikosasioiden kirjallisessa menettelyssä ratkaistavien liikenne rikosasioiden osuus (%)

Käräjäoikeus	Kirjallisen menettelyn osuus 2019	Poikkeama ka:sta 2019	Kirjallisen menettelyn osuus 2020	Poikkeama ka:sta 2020	Kirjallisen menettelyn osuus 2021	Poikkeama ka:sta 2021
Koko maa ka.	52,0 %		50,7 %		48,4 %	
Ahvenanmaan käräjäoikeus	64 %	12 %	75 %	25 %	64 %	15 %
Etelä-Karjalan käräjäoikeus	63 %	11 %	62 %	11 %	56 %	7 %
Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus	63 %	11 %	60 %	9 %	58 %	9 %
Etelä-Savon käräjäoikeus	58 %	6 %	57 %	6 %	55 %	7 %
Helsingin käräjäoikeus	27 %	-25 %	21 %	-29 %	25 %	-23 %
Itä-Uudenmaan käräjäoikeus	47 %	-5 %	43 %	-8 %	45 %	-4 %
Kainuun käräjäoikeus	67 %	15 %	50 %	0 %	63 %	14 %
Kanta-Hämeen käräjäoikeus	60 %	8 %	56 %	5 %	56 %	7 %
Keski-Suomen käräjäoikeus	58 %	6 %	53 %	3 %	53 %	4 %
Kymenlaakson käräjäoikeus	62 %	10 %	63 %	12 %	56 %	8 %
Lapin käräjäoikeus	57 %	5 %	61 %	10 %	54 %	6 %
Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus	43 %	-9 %	40 %	-11 %	36 %	-12 %
Oulun käräjäoikeus	67 %	15 %	61 %	10 %	55 %	7 %
Pirkanmaan käräjäoikeus	47 %	-5 %	48 %	-3 %	46 %	-2 %
Pohjanmaan käräjäoikeus	57 %	5 %	56 %	5 %	64 %	15 %
Pohjois-Karjalan käräjäoikeus	52 %	0 %	53 %	3 %	48 %	-1 %
Pohjois-Savon käräjäoikeus	49 %	-3 %	50 %	0 %	39 %	-10 %
Päijät-Hämeen käräjäoikeus	52 %	0 %	58 %	7 %	51 %	3 %
Satakunnan käräjäoikeus	62 %	10 %	59 %	8 %	58 %	9 %
Varsinais-Suomen käräjäoikeus	57 %	5 %	58 %	7 %	54 %	5 %

Toimintaa tukevat järjestelmät ovat käyttäjäystävällisiä sekä mahdollistavat sähköiset työmenetelmät ja asiointitavat

2. Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiankäsittelyjärjestelmän (HAIPA) ja yleisten tuomioistuinten asiankäsittelyjärjestelmän (AIPA) käyttöön otetut osiot ovat käyttäjäystävällisiä.

Mittari:

Käytettävyyssindeksi on vähintään 60 (SUS)

Tulostavoitevuosi:

2021

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Vuonna 2021 Aipa-järjestelmän käytettävyyssindeksi oli 42,1 (2020: 73,6, 2019: 58,3) Haipa-järjestelmän käytettävyyttä ei ole mitattu SUS-testillä.

Kehitystyön ohjausta on toteutettu suunnitelman mukaisesti lainkäyttöasioihin perehtyneiden tuoteomistajien toimesta. Järjestelmien testaus on tapahtunut kattavasti ja suunnitelmallisesti. Järjestelmien toimintavarmuutta ja ongelmatilanteita seurataan jatkuvasti käyttäjien ICT-tukeen tekemien virheilmoitusten ja muiden tukipyyntöjen perusteella. Lisäksi ORK seuraa järjestelmien toimintaa jatkuvalla monitoroinnilla. AIPA-järjestelmän SUS-käytettävyyssuorituksia on jatkettu. Tietojärjestelmille on luotu yhteinen sähköinen palautekanava käyttäjäpalautteen ja kehittämis ehdotusten keräämiseksi.

3. Tuomioistuinvirasto edistää aktiivisesti mahdollisimman sujuvaa AIPAn käyttöönottoa.

Mittari:

AIPAn osioita otetaan käyttöön / Toteuma

Tulostavoitevuosi:

2021-2022

Toteuma:

Toteutunut. Aipa osioita on otettu käyttöön: Laajojen riita-asioiden ja turvaamistoimiasioiden toiminnot on otettu käyttöön sekä laajennettu AIPAn dokumentinhallinnan perustoimintojen käyttö kaikille käyttäjille (Mini-AIPAn toiminnot).

AIPA-hanke on huolehtinut vuonna 2021 tapahtuneiden käyttöönottojen suunnittelusta ja siitä, että käyttöönottoihin tarvittavat aineistot (käyttöohjeet ja koulutusmateriaalit) ovat ajoissa virastojen käytettävissä.

AIPA-hanke ja Tuomioistuinviraston johto ovat pitäneet säännöllisesti yhteyttä virastojen johtoon sen varmistamiseksi, että virastoilla on edellytykset käyttöönottojen valmisteluun. AIPA-hankkeeseen on rekrytoitu projektipäällikkö suunnittelemaan käyttöönottoimenpiteitä ja tukemaan tuomioistuimia käyttöönottojen valmistelussa ja toteuttamisessa.

4. Tuomioistuinvirasto jatkaa aktiivista HAIPA:n toiminnan aikaista kehittämistä.

Mittari:

Toteuma

Tulostavoitevuosi:

2021-2024

Toteuma:

Toteutunut. HAIPA-järjestelmän kehittämiseksi on luotu ohjausjärjestelmä. Jatkokehitykselle on varmistettu toimittajaresurssit hankkeen aikaisen toimitussopimuksen optiolla vuosiksi 2021-2022. Jatkohankinnan valmistelu on käynnistetty.

Oikeusrekisterikeskuksen kanssa on sovittu hankkeessa toimineiden avainhenkilöiden osallistuminen HAIPA:n kehittämiseen myös vuonna 2021 ja varmistettu, että henkilöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kehittämiseen myös vuonna 2022.

5. Hallinto- ja erityistuomioistuimissa vuonna 2020 käyttöön otetun asiankäsittelyjärjestelmän (HAIPA) asiointiportaalin käyttöä edistetään tavoitteena lisätä asioiden sähköistä vireilletuloa.

Mittari:

Yli 30 % vireille tulevista asioista tulee vireille asiointiportaalin kautta

Tulostavoitevuosi:
2022

Toteuma:

Mittariksi asetettua tietoa ei vielä ole saatavilla. Muutostyö on valmisteilla, jotta tieto on jatkossa raportoitavissa.

Hallinto- ja erityistuomioistuimille on asetettu tulostavoitteeksi, että työntekijät ja asiakkaat ottavat sähköiset työvälineet ja järjestelmät tehokkaasti käyttöön. Sähköisen asiointin käyttö ei ole edennyt halutulla tavalla. Nykyisessä muodossaan sähköinen asiointi houkuttelee vain niukasti yksityishenkilöitä tai yhteisöjä käyttäjikseen (noin 1/10 asioista). Viranomaisasiointin käyttöönotto on myös viivästynyt.

6. Tuomioistuinlaitoksen toiminnassa hyödynnetään laajasti videoneuvotteluyhteyksiä.

Mittari:

Videoneuvottelulaitteiden käyttömäärä muutos vrt. v. 2019

Tulostavoitevuosi:
2022

Toteuma:

Toteutunut. Videoneuvottelulaitteita oli käytössä vuonna 2021 yhteensä 395 kappaletta (2020: 335 kpl; 2019: 268 kpl). Laitteiden hankintaan on saatu lisärahoitusta mm. koronapandemian vuoksi. Laitemäärän lisäys mahdollistaa etäkuulemiset laajemmin.

Videoneuvottelulaitteiden käyttömäärä tuomioistuimissa oli keskimäärin 135 käyttöä/laitte (2020: 132 käyttöä; 2019: 95 käyttöä). Vuonna 2021 käyttömäärä oli 42 % enemmän kuin vuonna 2019 (2020: 39 %).

Taulukossa 2 on lueteltu videoneuvottelulaitteiden käyttömäärät tuomioistuimittain. Tuomioistuimissa voi olla useampia saleja, joissa sijaitsee videoneuvottelulaitteita. Luku esittää kunkin tuomioistuimen tiloissa sijaitsevien videoneuvottelulaitteiden keskimääräistä käyttömäärää.

Taulukko 2. Videoneuvottelulaitteiden käyttömäärä/laitte 2019-2021

Virasto	2019 Käyttömäärä/laitte	2020 Käyttömäärä/laitte	2021 Käyttömäärä/laitte
Korkein oikeus	9	16	32
Korkein hallinto-oikeus	9	19	9
Helsingin hallinto-oikeus	9	44	91
Hämeenlinnan hallinto-oikeus	14	52	34
Itä-Suomen hallinto-oikeus	17	61	43
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus	15	76	59
Turun hallinto-oikeus	19	59	7
Vaasan hallinto-oikeus	14	76	93
Helsingin hovioikeus	30	95	162
Itä-Suomen hovioikeus	48	84	74
Rovaniemen hovioikeus	38	85	67
Turun hovioikeus	54	105	144
Vaasan hovioikeus	46	110	77
Ahvenanmaan kärjäoikeus	67	72	98
Etelä-Karjalan kärjäoikeus	203	110	93
Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus	162	166	110
Etelä-Savon kärjäoikeus	65	121	109
Helsingin kärjäoikeus	216	195	180
Itä-Uudenmaan kärjäoikeus	66	102	127
Kainuun kärjäoikeus	94	102	139
Kanta-Hämeen kärjäoikeus	88	135	157
Keski-Suomen kärjäoikeus	123	130	92
Kymenlaakson kärjäoikeus	50	83	91
Lapin kärjäoikeus	103	129	135
Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus	64	125	135
Oulun kärjäoikeus	195	229	226
Pirkanmaan kärjäoikeus	141	307	189
Pohjanmaan kärjäoikeus	111	130	146
Pohjois-Karjalan kärjäoikeus	85	133	134
Pohjois-Savon kärjäoikeus	109	149	163
Päijät-Hämeen kärjäoikeus	85	129	103
Satakunnan kärjäoikeus	75	132	106
Varsinais-Suomen kärjäoikeus	135	244	186
Markkinaoikeus		43	75
Työtuomioistuin		31	47
Vakuutus oikeus	13	23	29
Kaikki yhteensä	95	132	135

7. AIPAn käyttöönotto ja siirtyminen toiminnan aikaiseen aktiiviseen kehittämiseen.

Mittari:

Järjestelmä otettu käyttöön kokonaisuudessaan

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut osittain. Tavoitteena on ottaa järjestelmä kokonaisuudessaan käyttöön vuonna 2022.

AIPAn ylläpitoon ja jatkokehittämiseen liittyvät hankinnat on viety päätökseen vuoden 2021 aikana. Huhtikuuhun 2022 jatkuva vaiheistettu transitioprojekti uusille toimittajille on käynnistetty syksyllä 2021. Ylläpitokehityksessä tarvittavien osaavien tuoteomistajaresurssien turvaamiseksi.

AIPA-hankkeen kanssa on sovittu, että päätuoteomistajan ja yhden tuoteomistajan työpanoksesta osa käytetään ylläpitokehityksen ohjaamiseen vuoden 2022 alusta alkaen. AIPA-hankkeen johtoryhmä on ryhtynyt vuoden 2021 aikana käsittelemään myös ylläpitokehityksen tehtäviä. Vuoden 2022 aikana jatketaan järjestelmien rajat ylittävän strategisen ohjaamisen toimintamallin suunnittelua.

8. Istuntosalit on varusteltu AIPA-järjestelmän vaatimusten mukaisesti.

Mittari:

Toteutettu

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut osittain.

Vuonna 2020 käynnistyneen salivarusteluprojektin läpiviennissä on ollut ongelmia pandemiatilanteesta johtuvan komponenttipulan vuoksi. Varustelussa käytetyt komponentit ja asennusratkaisut ovat aiheuttaneet myös melu- ja lämpöhaittoja, joita joudutaan korjaamaan melko laajasti vielä vuoden 2022 aikana.

9. Istuntosalit on varusteltu siten, että todistelu taltioidaan käräjäoikeudessa hovioikeuskäsittelyä varten.

Mittari:

Toteutettu

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut osittain. Todistelun tallentamiseen tarvittavan järjestelmän hankintaa on valmisteltu Oikeusrekisterikeskuksen ja Valtorin kanssa jo ennen lain hyväksymistä. Lain tultua hyväksytyksi valmistelua on jatkettu tehostetusti. Kilpailutus saadaan päätökseen vuoden 2022 toisen neljänneksen aikana. Käytettävissä olevien arvioiden mukaan oikeussalien varusteluun on varattava noin vuosi työn aloittamisesta lukien, eikä työtä siten saada päätökseen vuoden 2022 aikana.

10. Kaikilla tuomioistuimilla käytettävissä sähköisiä työmenetelmiä tukeva asiankäsittelyjärjestelmä ja hallinnollisten asioiden käsittelyjärjestelmä (Hilda).

Mittari:

Järjestelmät on otettu käyttöön kokonaisuudessaan

Tulostavoitevuosi:

2023

Toteuma:

Toteutunut osittain. Meneillään on käräjäoikeuksien käyttöönotto, joka on jaettu kolmeen käyttöönottoryhmään. Kevään 2022 aikana käynnistyy hallinto-oikeuksien, KHO:n ja hovioikeuksien käyttöönotto ja syksyllä 2022 erityistuomioistuimien käyttöönotto.

Hildan käyttöönotto etenee suunnitelman mukaisesti. Tuotantokäytössä ovat tällä hetkellä kaikki pilottivirastot eli Tuomioistuinvirasto, korkein oikeus ja Helsingin käräjäoikeus.

11. On kartoitettu mahdollisuudet hyödyntää analytiikkaa, robotiikkaa tai tekoälyä tuomioistuinlaitoksen toiminnan tukena.

Mittari:

Kartoitus tehty

Tulostavoitevuosi:

2024

Toteuma:

Toteutunut osittain. Käräjäoikeuksien haastemiesten käyttöön on kehitetty sovellusrobotti, jolla tiedoksiantotehtävien hoitamiseen tyypillisesti liittyviä rekisterihakuja yksinkertaistetaan ja nopeutetaan. Sovellus on käyttöönottovalmis vuoden 2022 alkupuolella.

Asianhallintajärjestelmistä erilliseen tietovarantoon siirrettävän datan analysointia ja hyödyntämistä on kehitetty yhteistyössä ns. tietotalustahankkeen kanssa. Tekoälyn hyödyntämistä on arvioitu ja todettu, että tarkoituksenmukaisia hyödyntämiskohteita olisivat lähinnä haku- ja raportointitoiminnot. Käyttöönottoon tähtääviin toimiin ei kuitenkaan ole ryhdytty.

Organisaatorakenne ja toimitilaverkosto mahdollistavat tehokkaan toiminnanmääräytyvät asioiden laadun ja vaativuuden mukaan

12. Erillisiä istuntopaikkoja ei ole kuin perustelluista syistä, joten tehottomuutta ei aiheudu tuomioistuinten henkilöstön matkustamisesta.

Mittari:

Istuntopaikkoja on vain oikeusministeriön asetuksen mukaisilla paikkakunnilla.

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut. Tuomioistuinvirasto vastaa tuomioistuinten toimitilajärjestelyistä. Istutopaikoista säädetään valtioneuvoston tai oikeusministeriön asetuksella (18.12.2020/1115). Tuomioistuinvirasto on järjestänyt toimitilat siten kuin ne on lainsäädännössä määritelty.

13. Tuomioistuimen koko lainkäyttöhenkilöstö sijaitsee samalla paikkakunnalla (pois lukien erilliset kansliat), jotta työmäärä voidaan jakaa toiminnan tehokkuuden kannalta tarkoituksenmukaisesti. Yksikkökoon kasvu mahdollistaa tehokkaan toiminnan myös siten, että erityisosaamisen syventäminen mahdollistuu entistä paremmin.

Mittari:

Kansliatilat ovat oikeusministeriön asetuksen mukaisilla paikkakunnilla

Tulostavoitevuosi:

2024

Toteuma:

Toteutunut. Yksikkökoko on kasvatettu mm. käräjäoikeusverkostouudistuksessa vuonna 2019. Tämä on luonut edellytyksien erityisosaamisen syventämiselle yksikköjen sisällä. Tiettyjen oikeusalojen vastuutuomarijärjestelmää kehitetään edelleen. Tuomioistuinten henkilöstön virkapaikka on pääasiallisesti asetuksen mukaisilla paikkakunnilla.

1.3.2. Henkilöstötavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Tuomioistuinlaitoksen henkilöstötavoitteiden toteutumista tarkastellaan tässä sitä kautta, kuinka hyvin henkilöstötavoitteiden edistämiseksi määritellyt toimenpiteet ovat toteutuneet. Tehtyjen toimenpiteiden kuvaukset ja toteumatiedot koskevat koko tuomioistuinlaitosta.

Oikeusministeriön ja tuomioistuinlaitoksen välisessä tulossopimuksessa tuomioistuinlaitokselle vuodelle 2021 asetetut henkilöstötavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on kuvattu alla. Toteumaa on tarkasteltu toimenpidekohtaisesti (toimenpiteet 14-19).

Osaava ja innostava johtaminen tukee tavoitteiden saavuttamista

14. Henkilöstö kokee johtamisen tukevan tuloksellista työntekemistä.

Mittari:

Johtamista kuvaava VMBaro indeksiluku (Tuomioistuinlaitoksen yhteinen) on parempi kuin valtionhallinnossa keskimäärin

Tulostavoitevuosi:

2023

Toteuma:

Vertailuindeksiä ei vielä saatavilla.

Tuomioistuinlaitos: Vuonna 2021 tuomioistuinlaitoksen VMBaro johtajuusindeksi oli 3,38 (2019: 3,24). VMBaro -kyselyä on tehty ennen vuotta 2021 vain joka toinen vuosi. Vuodesta 2021 eteenpäin kysely toteutetaan joka vuosi.

Koko valtionhallinto: VMBaro johtajuusindeksiä vuodelta 2021 ei ole vielä saatavilla (2020: 3,52, 2019: 3,42). Julkaisu on maaliskuussa 2022.

Tuomioistuinviraston strategia on valmistunut vuonna 2021 ja siinä on kuvattu mm. viraston johtamisen strategiset linjaukset/painopisteet. Tuomioistuinviraston johtamisjärjestelmä on kuvattu ja pääosin toiminnassa. VMBaro -henkilöstökysely suoritettiin vuonna 2021.

Osaamisen kehittäminen on strategista ja tulevaisuuslähtöistä

15. Tulevaisuuden tarpeista lähtevä strateginen henkilöstö- ja koulutussuunnitelma on laadittu ja sitä pidetään ajan tasalla.

Mittari:

Toteuma

Tulostavoitevuosi:

2021-2024

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Tuomioistuinviraston strategista henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa ei laadittu vuonna 2021 resurssipulan vuoksi. Sen valmistelu on tarkoitus käynnistää vuoden 2022 aikana. Strateginen henkilöstösuunnittelu pyritään saamaan osaksi tuomioistuinlaitoksen tulossuunnitteluprosessia vuosina 2023-2024.

16. Virkamieheltä edellytettävien ICT-valmiuksien varmistaminen.

Mittari:

Suurin osa on käynyt eOppivassa ICT-koulutusta

Tulostavoitevuosi:

2021

Toteuma:

Toteutunut osittain. Tuomioistuinlaitoksen henkilöstö on suorittanut kiitettävästi eOppivan koulutuksia.

Tuomioistuimet ovat kilpailukykyinen työnantaja

17. Tuomioistuinlaitos panostaa työnantajakuvan uudistamiseen.

Mittari:

Työnantajakuvan kehittämistoimenpiteitä sisältäviin hankkeisiin osallistuminen.

Tulostavoitevuosi:

2021

Toteuma:

Toteutunut. Tuomioistuinviraston viestintä on tuottanut ja lisännyt Tuomioistuinviraston työantajisivun Valtiolle.fi -sivustolle. Myös tuomioistuinten tietoja sivustolla on ajantasaistettu.

Vuonna 2021 on osallistuttu valtion henkilöstöjohdon foorumin (HJF) toimintaan ja tähän liittyen keväällä 2021 on oltu mukana työstävässä valtiovaraministeriön vetämää Valtion työnantajakuvan yhteiset viestit -dokumenttia. Lisäksi on osallistuttu valtion

työnantajaryhmän toimintaan ja sitä kautta pyritty vaikuttamaan laajemminkin HR-toiminnan kehittämiseen. Tuomioistuinlaitos on osallistunut yhteistyössä Palkeiden kanssa tapahtuvaan HR-toiminnan vaikuttavuuden mittaamisen kehittämistyöhön.

Työnantajakuvaan kehittäminen on otettu selkeästi esille Tuomioistuinviraston strategian teemassa 'Vaikuttava viestintä', jossa todetaan, että kehitämme myönteistä työnantajakuva.

18. Tuomioistuinvirasto valmistautuu VES-neuvotteluvaltuuksien siirtoon oikeusministeriöltä virastolle.

Mittari:

Neuvotteluvaltuuksien siirtämisestä on laadittu suunnitelma

Tulostavoitevuosi:

2021

Toteuma:

Toteutunut. H- (haastemiehet) ja T- (tuomarit) tarkentavien virkaehtosopimusten neuvotteluvaltuudet ovat siirtyneet Tuomioistuinvirastolle vuoden 2021 alusta.

Tuomioistuinvirasto on kuvannut virkaehtosopimus- ja virkajärjestelyprosessit ja asettanut H-sopimusalan palkkausjärjestelmän arviointi- ja kehittämisryhmän. Tuomioistuinviraston oman palkkausjärjestelmän neuvottelut ovat edelleen kesken. Selvitys tuomioistuinlaitoksen palkkauksellisen aseman kehittämistarpeista on käynnistetty, mutta sen loppuunsaattaminen tulee edellyttämään lisää resurssipanostusta. Selvityksen jälkeinen kehittäminen tulee kestämaan useita vuosia.

19. Työntekijöiden osaamisen jakamista edistetään verkostotyöskentelyllä (osaamisen liikkuvuus).

Mittari:

TIV:n tukemien verkostojen määrä

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut. Vuonna 2021 Tuomioistuinviraston tukemien verkostojen määrä oli 17 (2020: 8, 2019: tietoa ei ole, virasto aloitti toiminnan vuoden 2020 alusta).

Tuomioistuinvirastossa on syksyllä 2021 tehty verkostojen kartoitus pyytämällä viraston henkilöstöä ilmoittamaan, missä kaikissa verkostoissa ja hankkeissa he ovat mukana tai tukena.

Tuomioistuinten vetämiä verkostoja on tunnistettu viisi (5). Tuomioistuinviraston vetämiä verkostoja on tunnistettu 14, joista yksi sisältyy tuomioistuinten henkilöstön valtakunnalliseen koulutussuunnitelmaan. Lisäksi vuonna 2021 on ollut käynnissä kolme (3) määräaikaista hanketta. Tuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston henkilöstö osallistuu myös muiden, erityisesti oikeusministeriön vetämien, verkostojen työskentelyyn.

1.3.3. Talouteen liittyvät tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Tuomioistuinlaitoksen talouteen liittyvien tavoitteiden toteutumista tarkastellaan tässä sitä kautta, kuinka hyvin talouden tavoitteiden edistämiseksi määritellyt toimenpiteet ovat toteutuneet. Tehtyjen toimenpiteiden kuvaukset ja toteumatiedot koskevat koko tuomioistuinlaitosta.

Oikeusministeriön ja tuomioistuinlaitoksen välisessä tulossopimuksessa tuomioistuinlaitokselle vuodelle 2021 asetetut talouteen liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on kuvattu alla Toteumaa on tarkasteltu toimenpidekohtaisesti (toimenpiteet 20-22).

Taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämisen

20. Tuomioistuinlaitoksen siirtyvä määräraha on vähintään 8 % vuotuisesta kehysrahoituksesta kuitenkin niin, että tilapäisesti tavoite voidaan tarvittaessa alittaa.

Mittari:

Siirtyvän määrärahan %-osuus vuoden alussa käytettävissä olevasta rahoituksesta

Tulostavoitevuosi:

2021-2024

Toteuma:

Toteutunut.

Talousarvio- ja kehysvalmistelussa on esitetty ja perusteltu oikeusministeriölle tarvittavat lisämäärärahatarpeet.

25.10.01 Korkeimman oikeuden toimintamenot: 20 % (2020: 18 %; 2019: 18 %)

25.10.02 Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot: 39 % (2020: 44 %; 2019: 47 %)

25.10.03 Muiden tuomioistuinten toimintamenot: 11 % (2020: 10 %, 2019: 19 %)

Taulukko 3. Tuomioistuinlaitoksen toimintamenomomentit (KPY 154 Oikeusrekisterikeskus ja KPY 155 Tuomioistuinlaitos)

Määrärahat toimintameno-momenteittain 2021	Talousarvio (TA + LTA)	Vuodelta 2020 siirtynyt määräraha	Käyttö	Siirtyy vuodelle 2022
25.10.01. Korkeimman oikeuden toimintamenot	8 970 000	1 558 269	8 710 657	1 817 612
25.10.02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	13 481 000	5 247 693	13 499 402	5 229 290
25.10.03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot	296 092 000	25 843 094	289 340 795	32 594 299
Yhteensä	318 543 000	32 649 056	311 550 854	39 641 202

Tuottavuus paranee toimintaa uudistamalla

21. Laskujen käsittelyä automatisoidaan.

Mittari:

Automaatioaste Handissa väh. 50 %

Tulostavoitevuosi:

2023

Toteuma:

Toteutunut. Vuoden 2021 lopussa laskujen käsittely automaatioaste Handi -järjestelmässä % oli 69,9 % (2020: 39,8 %).

Valtiokonttori on 9.10.2020 antanut määräyksen Taloushallinnon tehtävien ja vastuiden jako palvelukeskuksen sekä kirjanpitoyksiköiden ja rahastojen välillä (VK/33037/00.00.01.06.00/2020). Valtiokonttorin antama vastuunjakoa koskeva määräys tulee voimaan 1.1.2021.

Valtiokonttori kehottaa kirjanpitoyksiköitä käynnistämään tarvittavat toimenpiteet laskujen käsittelyn automaatioasteen nostamiseksi 70 % tasolle vuoden 2023 loppuun mennessä. Tämän aikaansaamiseksi kirjanpitoyksikön tulee ottaa Handi:n tilaus- ja sopimuskohdistustoiminnallisuudet käyttöön niin laajalti kuin mahdollista. Vuoden 2021 lopussa automaatioaste Handi:ssa oli 69,9 %.

Taulukko 4. Laskujen käsittelyn automaatioaste (%) Handi-järjestelmässä

Virasto	Automaatioaste (%) 2020	Automaatioaste (%) 2021
Tuomioistuineläinlaitos yht.	49,3	69,9
Tuomioistuinvirasto	46,9	88,5
Korkein oikeus	19,0	41,1
Korkein hallinto-oikeus	6,5	11,2
Helsingin hallinto-oikeus	67,5	89,3
Hämeenlinnan hallinto-oikeus	9,9	27,5
Itä-Suomen hallinto-oikeus	42,3	80,1
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus	26,4	57,9
Turun hallinto-oikeus	36,8	72,2
Vaasan hallinto-oikeus	22,6	67,7
Helsingin hovioikeus	47,3	66,8
Itä-Suomen hovioikeus	48,3	59,9
Rovaniemen hovioikeus	31,6	49,6
Turun hovioikeus	28,0	39,0
Vaasan hovioikeus	43,7	57,8
Ahvenanmaan kärjäoikeus	7,1	6,8
Etelä-Karjalan kärjäoikeus	60,3	85,0
Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus	52,4	75,0
Etelä-Savon kärjäoikeus	51,4	81,8
Helsingin kärjäoikeus	64,2	78,0
Itä-Uudenmaan kärjäoikeus	50,1	69,8
Kainuun kärjäoikeus	39,9	52,9
Kanta-Hämeen kärjäoikeus	51,9	69,3
Keski-Suomen kärjäoikeus	63,6	67,9
Kymenlaakson kärjäoikeus	27,5	44,9
Lapin kärjäoikeus	54,7	69,9
Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus	50,2	73,9
Oulun kärjäoikeus	52,3	75,5
Pirkanmaan kärjäoikeus	70,5	93,2
Pohjanmaan kärjäoikeus	41,5	75,6
Pohjois-Karjalan kärjäoikeus	69,7	88,6
Pohjois-Savon kärjäoikeus	35,0	43,5
Päijät-Hämeen kärjäoikeus	40,9	69,1
Satakunnan kärjäoikeus	75,9	90,4
Varsinais-Suomen kärjäoikeus	58,7	73,6
Markkinaoikeus	24,8	30,0
Työtuomioistuin	22,4	30,2
Vakuutuslaitos	49,6	72,2

22. Tuomioistuinlaitoksen muiden kuin lainkäyttötehtävien nykyistä laajempi keskittäminen.

Mittari:

Keskitetysti hoidettavaksi muutettujen tehtävien lukumäärä ja htv-vaikutus vrt. 2019

Tulostavoitevuosi:

2024

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Vuoden 2021 aikana ei ole keskitetty tehtäviä.

Selvitys tuomioistuimissa nykyisin hoidettavien muiden kuin lainkäyttötehtävien mahdollisesta keskittämisestä suoritetaan 1.1.2021 - 31.3.2022. Tehdyn selvityksen perusteella Tuomioistuinviraston johtokunta arvioi tarvittavat jatkotoimenpiteet.

1.4. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

1.4.1. Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Tuomioistuinten hyvä ja tehokas toiminta on edellytys perus- ja ihmisoikeusvaatimusten mukaisen oikeusturvan toteutumiselle sekä oikeusvarmuudelle, jota vaaditaan niin talouselämässä kuin kansalaisten keskinäisten suhteiden järjestämisessä. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilyttäminen sekä ristiriitojen selvittäminen tasapuolisin menettelyin ennalta asetettujen yleisten sääntöjen pohjalta edellyttävät hyvin toimivaa oikeusjärjestelmää. Riippumattoman tuomioistuinlaitoksen tulee turvata, että jokainen voi yhteiskunnassa luottaa oikeuksiensa toteutumiseen.

Vuoden 2021 talousarvion mukaisena vaikuttavuustavoitteena oli, että riita-, rikos- ja hallintolainkäyttöasiat ratkaistaan viivytyksettä, laadukkaasti ja edullisesti. Tuomioistuinten työvälineitä kehitetään käyttäjäystävällisiksi ja toimintaa tukeviksi siten, että oikeudenkäynneissä voidaan mahdollisimman laajasti hyödyntää sähköisiä aineistoja. Työmenetelmät ja toimintatavat voidaan tällöin kehittää sellaisiksi, että ne tukevat asioiden käsittelyn viivytyksettömyyttä ja laatua.

Oikeusasteiden roolien ja tehtävien tulee olla selkeitä. Oikeudenkäynnin painopisteen tulee olla ensimmäisessä asteessa. Laadukkaasti toimiva ensimmäinen oikeusaste lisää luottamusta ja vähentää tarvetta muutoksenhakuun. Ylimpien oikeusasteiden toiminta painottuu ennakkoratkaisuihin.

Yleisissä tuomioistuimissa käsitellään ja ratkaistaan rikosoikeudellista vastuuta koskevat syyteasiat sekä yksityisoikeudellisia oikeussuhteita koskevat riita-asiat ja hakemusasiat. Yleisiä tuomioistuinta ovat korkein oikeus, hovioikeudet, käräjäoikeudet ja tässä jaottelussa myös työtuomioistuin. Yleiset tuomioistuimet huolehtivat siten rikosvastuun toteuttamisesta kaikilla yksityisen ja yhteiskunnallisen toiminnan aloilla. Ne vastaavat myös oikeussuojan antamisesta yksityishenkilöille, yrityksille ja muille yhteisöille niiden keskinäisissä suhteissa sekä myös suhteissa julkisyhteisöihin silloin, kun kysymys ei ole hallinto-oikeudellisen lainsäädännön soveltamisesta.

Hallintotuomioistuimilta haetaan muutosta viranomaisten eri hallinnonaloilla ja -tasoilla tekemiin päätöksiin. Hallintotuomioistuinta ovat korkein hallinto-oikeus, hallinto-oikeudet, vakuutus-oikeus ja markkina-oikeus. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut, mutta myös muiden hallintotuomioistuinten ratkaisut ohjaavat koko julkisen vallankäytön lainmukaisuutta ja oikeusturvan toteutumista. Ratkaisuilla ja käsittelyajoilla on myös vaikutuksia yhteiskunnan

toimintaan ja kilpailukykyyn. Niin yksilön kuin yhteiskunnankin kannalta on tärkeää turvata asioiden joutuisa käsittely ja päätösten oikeusvarmuus.

Vaikuttavuustavoitteena on, että perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat asioiden käsittelyssä ja ratkaisemisessa. Kansallisen lainsäädännön lisäksi oikeusturvatehtävistä on säädetty kansainvälisin sopimuksin. Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuimien arvioi oikeuskäytännössään sitä, miten jäsenvaltiot noudattavat kansainvälistä ihmisoikeussopimusta.

Tuomioistuinlaitoksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumista tarkastellaan tässä sitä kautta, kuinka hyvin yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle asetetut toimenpiteet ovat toteutuneet. Tehtyjen toimenpiteiden kuvaukset ja toteumatiedot koskevat koko tuomioistuinlaitosta.

Oikeusministeriön ja tuomioistuinlaitoksen välisessä tulossopimuksessa tuomioistuinlaitokselle vuodelle 2021 asetetut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on kuvattu alla. Toteumaa on tarkasteltu toimenpidekohtaisesti (toimenpiteet 23-27).

Riita-, rikos- ja hallintolainkäyttöasiat ratkaistaan viivytyksettä, laadukkaasti ja edullisesti. Perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat asioiden käsittelyssä ja ratkaisemisessa

23. Tuomioistuimet purkavat koronaviruspandemian aikana kertyneen asiaruuhkan käytössä olevien resurssien niin mahdollistaessa.

Mittari:

Vireillä olevien asioiden osuus on enintään samansuuruinen kuin vuoden 2019 lopussa

Tulostavoitevuosi:

2021-2022

Toteuma:

Ei ole toteutunut.

Tuomioistuimet ovat saaneet vuodelle 2021 lisämäärärahaa henkilöstön palkkaamiseen yhteensä 15,84 milj. euroa, jotta koronapandemian aikana syntynyt ruuhka saataisiin purettua. Vuonna 2021 tuomioistuinlaitoksessa työskenteli noin 150 htv enemmän kuin ennen koronapandemian alkua vuonna 2019. Lisähenkilöstöstä suurin osa oli koronalisämäärärahoilla palkattua. Neljännessä lisätalousarviossa 2021 myönnetyn määrärahan 4,07 milj. euroa käyttöön on sitouduttu vuoden 2021 puolella, mutta varsinainen käyttö kohdistuu suurelta osin vuoteen 2022.

Tuomioistuimet pyrkivät purkamaan ruuhkan vuoden 2022 loppuun mennessä, mikäli käytössä on riittävät resurssit ja pandemiatilanne ei heikkene. Vireillä olevien asioiden määrässä ei olla vielä päästy vuoden 2019 tasolle.

Vireillä olevia asioita oli vuoden 2021 lopussa tuomioistuinsektoreittain seuraavasti:

Korkein oikeus:

906 asiaa (2020: 750, 2019: 740)

Korkein hallinto-oikeus:

2 187 asiaa (2020: 3 151, 2019: 3 243)

Hovioikeudet:

4 238 asiaa (2020: 3 826, 2019: 4 149)

Käräjäoikeudet:

Rikosasioita 27 256 asiaa (2020: 26 325, 2019: 20 381)

Laajoja riita-asioita 7 219 asiaa (2020: 7 044, 2019: 6 419)
Summaarisia asioita 73 373 asiaa (2020: 83 255, 2019: 106 667)
Yhteensä 132 581 asiaa (2020: 142 618, 2019: 158 364)

Hallinto-oikeudet:
14 024 asiaa (2020: 14 449, 2019: 13 438)

Erityistuomioistuimet: 4 028 asiaa (2020: 3 973, 2019: 4 333)

Tuomioistuinkohtaiset tiedot hovi-, hallinto- ja kärjäoikeuksien osalta ovat liitteissä A-C. Korkeimpien oikeuksien ja erityistuomioistuinten osalta tuomioistuinkohtaiset luvut löytyvät luvun 1.5.1. Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus, suoritteiden määrät ja palvelukyky alta.

24. Oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämistä edellyttävien asioiden määrä on kehyskauden lopussa enintään samansuuruinen kuin vuonna 2019, vaikka määrä mahdollisesti kehyskauden alkupuolella tilapäisesti kasvaisi koronaviruksesta johtuen.

Mittari:
Viivästyshyvitettyjen asioiden lukumäärä enintään samansuuruinen kuin vuonna 2019

Tulostavoitevuosi:
2024

Toteuma:
Toteutunut. Vuonna 2021 viivästyshyvitettyjen asioiden määrä oli 28 (2020: 28, 2019: 43).

Asianosaiset voivat vaatia hyvitystä, mikäli asian käsittely on pitkittynyt. Valtiokonttori maksoi viivästymishyvitystä kaikkiaan noin 212 000 euroa vuonna 2021 ratkaistuissa 28 asiassa. Vuonna 2020 vastaava luku oli 154 000 ja asioiden, joissa viivästyshyvitystä oli tuomittu, lukumäärä 28. Maksettujen hyvitysten määrä on ollut viime vuosina kasvussa, vaikka tavoitteena tulisi olla, ettei viivästymisiä olisi lainkaan. Vuosittain käsiteltävien asioiden määrään nähden hyvityksiä ei kuitenkaan ole kohtuuttoman paljon. Varsin suuressa osassa viimeisen kolmen vuoden aikana yleisissä tuomioistuimissa tuomittuja hyvitystuomioita viiveet olivat syntyneet tuomioistuinkäsittelyä edeltävissä vaiheissa tai syistä, joihin tuomioistuimilla ei ole ollut suoranaista vaikutusmahdollisuutta. Tällaisia syitä viivästykselle ovat olleet esimerkiksi kansainvälistä viranomaisyhteistyötä edellyttänyt esitutkinta- ja syyteharkintavaihe tai jonkun asianosaisen vaikea tavoitettavuus.

Viivästymisten hyvittämistä koskevan lain perusteella tuomittujen korvausten määrä ei kuitenkaan aukottomasti kuvaa oikeudenkäyntien viivästymisten kokonaistilannetta. koska rikosasioissa viivästymisen voidaan ottaa huomioon tuomiota alentavana tekijänä.

Rikosasioissa prosessin kohtuuton kesto hyvitetään rikoksesta tuomitulle ensisijaisesti lieventämällä rangaistusta eikä pelkästään rangaistuksessa hyvitettyjen viivästysten sisältämien rikostuomioiden määristä ole saatavissa tilastotietoa.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) käsiteltäväksi päätyvät viivästyksiä koskevat asiat eivät myöskään enää indikoi viivästyneiden asioiden lukumääriä. EIT ei ota tutkittavaksi tapauksia, joissa oikeudenkäynnin ylipitkä kesto on kansallisella tasolla asianmukaisesti hyvitetty tai joissa asianosainen on jättänyt käyttämättä mahdollisuuden sellaisen hyvityksen saamiseen. Viivästymisten hyvittämistä koskevan kansallisen lainsäädännön voimaantulon jälkeen EIT on antanut Suomelle vain muutamia viivästymistä koskevia ratkaisuja. Yhdessäkään vuonna 2021 lopullisesti ratkaistussa tapauksessa ei todettu oikeudenkäynnin pituutta koskevaa loukkausta.

Yksin viivästyshyvitysten määrää ja syitä tarkastelemalla ei kuitenkaan voida saada kokonaiskuvaa asioiden käsittelyn joutuisuudesta. Viivästyshyvitystä tuomitaan maksettavaksi kaikkein pisimpään vireillä olleissa harvoissa jutuissa. Tärkeämpää on kiinnittää huomiota käsittelyaikojen pidentymiseen lähes kaikissa asiaryhmissä. Euroopan komission vuosittain julkaisema EU:n oikeusalan tulostaulu on vertaileva yleiskatsaus EU:n jäsenvaltioiden oikeuslaitosten toimivuudesta, laadusta ja riippumattomuudesta. Vuoden 2021 tulostaulussa Suomen osalta on todettu, että yli 80 % kansalaisista katsoo riippumattomuuden olevan erittäin hyvällä tai melko hyvällä tasolla. Erityisen hienoa on, että kansalaisten luottamus oikeuslaitoksen riippumattomuuteen kasvaa vuosi vuodelta. EU:n alueella luku vaihtelee noin 20-80 prosentin välillä. Suomi on saavuttanut Itävallan jälkeen toiseksi parhaan lukeman.

25. Oikeusturvan ajallinen saatavuus toteutuu yhdenvertaisesti eri alueilla.

Mittari:

Yksittäisen tuomioistuimen keskimääräinen käsittelyaika ylittää enintään 3 kk oikeudellisen linjan keskiarvon.

Tulostavoitevuosi: 2024

Toteuma:

Toteutunut osittain. Tuomioistuinten toiminnan vaikuttavuuden kannalta oikeusturvan ajallisella saatavuudella on suuri merkitys. Oikeudellisiin ongelmiin tulee saada ratkaisu kohtuullisessa ajassa. Pitkät viiveet voivat johtaa siihen, että ratkaisun oikeusturvavaikuttavuus heikkenee. Ajan kulumisen voi johtaa siihen, että ratkaisulla ei välttämättä ole oikeudellista asemaa käytännössä korjaavaa vaikutusta. Tuomioistuinlaitoksen vaikuttavuutta heikentää pitkät käsittelyviiveet.

Oikeudenkäyntien kokonaiskestosta tulee ottaa riittävästi vastuuta kaikissa vaiheissa, jotta kokonaiskäsittelyajat eivät pitkittyisi. Suurempien yksikkökokojen avulla turvataan osaamisen vahvistamista, erityisosaamista, laatua ja tuottavuutta. Kussakin oikeusasteessa tavoitteena oli pitää käsittelyajat kohtuullisina muun muassa kiinnittämällä huomiota tuomioistuimessa yli 12 kuukautta vireillä olleiden asioiden mahdollisimman nopeaan käsittelyyn. Tavoitteena oli myös estää asioiden kokonaiskeston pitkittymistä. Oikeusturvan yhtäläisen saatavuuden kannalta on tärkeää, että yksikkökohtaiset käsittelyajat eivät saman tyyppisissä asioissa poikkea merkittävästi koko maan keskiarvosta ja että oikeudenkäynnin kokonaiskesto on kohtuullinen.

Tuomioistuinvirasto on pyrkinyt huolehtimaan, että oikeusturvan ajallinen saatavuus tuomioistuinlaitoksessa toteutuu eri alueilla ja käsittelyajat ovat linjassa eri alueiden välillä. Oikeusturvan ajalliseen saatavuuteen voidaan vaikuttaa mm. resurssien alueellisella kohdentamisella. Resurssien kohdentamisesta sovitaan tulosneuvotteluissa, mutta tarvittaessa lisäresursseja voidaan myöntää myös vuoden aikana tuomioistuinlaitokselle myönnettyjen määrärahojen puitteissa.

Hovioikeuksissa käsittelyaikojen poikkeama oli 2,4 kuukautta vuonna 2021 (2020: 1,4 kk). Hovioikeusvaiheessa rikosasoiden kokonaiskäsittelyaikaan kuuluvat esitutkinnassa, syyteharkinnassa, käräjäoikeudessa ja hovioikeudessa asian käsittelyyn yhteensä kulunut aika. Siviiliasioissa kokonaiskäsittelyaika muodostuu käräjäoikeuskäsittelyn ja hovioikeuskäsittelyn yhteenlasketusta ajasta. Koska hovioikeuteen saakka päätyvät asiat ovat tavanomaisesti monimutkaisempia, rikosasoiden 28,8 kuukauden (2020: 27 kk) ja siviiliasoiden 31,1 kuukauden (2020: 23 kk) kokonaiskäsittelyaikaa ei voi pitää enää kohtuullisena.

Pisin hallinto-oikeuskohtainen käsittelyaika poikkesi 4,0 kuukautta (2020: 4,7 kk) koko maan keskiarvosta.

Käräjäoikeuksien osalta oikeusturvan ajallisen saatavuuden alueellista tasa-arvoa kuvaava tavoite oli, ettei minkään käräjäoikeuden keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa ylitä maan keskiarvoa yli kolmella kuukaudella. Kaikkien käräjäoikeuksien keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa oli 5,8 kuukautta (2020: 4,8 kk). Helsingin käräjäoikeuden keskimääräinen käsittelyaika oli 8,9 kuukautta (2020: 8,4 kk), joten tavoite ei toteutunut. Käräjäoikeuksien laajoissa riita-asioissa keskimääräinen käsittelyaika oli 9,7 kuukautta (2020: 9,2 kk) ja rikosasioissa 5,8 kuukautta (2020: 5,3 kk).

Hallinto-oikeuksien keskimääräinen käsittelyaika oli 9,6 kuukautta (2020: 8,9 kk). Vakuutus oikeuden keskimääräinen käsittelyaika oli 12,2 kuukautta (2020: 9,4 kk) ja markkinaoikeuden keskimääräinen käsittelyaika oli 7,9 kuukautta (2020: 7,9 kk).

Tuomioistuinkohtaiset tiedot hovi-, hallinto- ja käräjäoikeuksien osalta ovat liitteissä A-C. Korkeimpien oikeuksien ja erityistuomioistuinten osalta tuomioistuinkohtaiset luvut löytyvät luvun 1.5.1. Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus, suoritteiden määrät ja palvelukyky alta.

Taulukko 5. Tuomioistuinten lukumäärä, joiden keskimääräinen käsittelyaika on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan /tulosneuvotteluissa asetetun tavoitteen

Tulostavoitemittari	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021
Hovioikeuksien lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan keskiarvon	5/5	5/5	5/5
Hallinto-oikeuksien lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan keskiarvon	5/6	5/6	5/6
Erityistuomioistuinten lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika on enintään 3 kk yli tulosneuvottelussa asetetun tavoitteen	0/3	1/3	1/3
Käräjäoikeuksien lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika laajoissa riita-asioissa on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan keskiarvon	17/20	17/20	17/20
Käräjäoikeuksien lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan keskiarvon	20/20	19/20	19/20
Hovioikeuksien lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan keskiarvon	5/5	5/5	5/5

Tuomioistuintoiminta on avointa

26. Keskeiset tuomioistuinten toimintaa kuvaavat tilastot julkaistaan puolivuositain Tuomioistuinviraston internetsivustolla.

Mittari:

Toteuma

Tulostavoitevuosi:

2021-2024

Toteuma:

Toteutunut.

Tulosohjauksen kehittämiseksi on perustettu tilasto- ja data-analytiikkatyöryhmä, jonka tavoitteena on tilastotuotannon kehittäminen. Vuonna 2021 aikana rakennettiin Power BI -tilastot, jotka on tarkoitettu koko tuomioistuinlaitoksen käyttöön. Vuonna 2022 näitä on tarkoitus kehittää myös tuomioistuinten omia sisäisiä tarpeita tukevaksi. Samaa pohjaa on hyödynnetty, kun internetissä (on julkaistu oikeus.fi-sivustolla) tuomioistuinten toimintaa kuvaavia tilastoja. Tuomioistuinviraston viestintä julkaisee tilastot tuomioistuinlaitoksen julkisilla verkkosivuilla ja jakaa tilastotietoa aktiivisesti mm. sosiaalisessa mediassa.

27. Tuomioistuinvirasto laatii sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämissuunnitelman, johon on priorisoitu ja aikataulutettu tärkeimmät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistehtävät.

Mittari:

Ohjesääntö/kehittämissuunnitelma on laadittu

Tulostavoitevuosi:

2024

Toteuma:

Toteutunut. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämissuunnitelma lähivuosille on laadittu.

1.4.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset

Kirjanpitoyksikkö on vaihtunut vuoden 2020 alusta ja vertailuluvut on korjattu vastaamaan nykyistä jaottelua, jotta ne ovat vertailukelpoiset.

Vuonna 2021 momentin 25.10.50 kokonaismenot Tuomioistuinviraston kirjanpitoyksikössä olivat noin 79,9 milj. euroa, mikä on 9 % edellistä vuotta enemmän (2020: 73,3 milj. euroa, 2019: 75,1 milj. euroa). Vuonna 2021 oikeusapuasioiden menot olivat noin 67,9 milj. euroa, mikä on 9 % edellistä vuotta enemmän (2020: 62,5 milj. euroa, 2019: 65,3 milj. euroa).

Julkisen oikeusavun asianhallintajärjestelmästä saadun tiedon mukaan yksityiset oikeusavustajat hoitivat 37 181 asiaa vuonna 2021 (2020: 34 155, 2019: 36 301). Yhden asian käsittely voi sisältää useamman käsittelyn esim. käräjäoikeudessa ja hovioikeudessa. Yksityisten avustajien hoitamista oikeusapuasioista 70 % oli rikosasioita (2020: 66 %, 2019: 64 %).

Ulkomaalaislainmukaisia asioita oli 10 % (2020: 13 %, 2019: 15 %). Avioliitto- ja perheoikeudellisia asioita oli 12 % (13 % vuonna 2020: 13 %, 2019: 12 %).

Yksityishenkilön velkajärjestelylain mukaiset korvaukset olivat noin 1,1 milj. euroa, mikä on 12 % edellistä vuotta vähemmän (2020: 1,3 milj. euroa, 2019: 2,1 milj. euroa). Syytteestä vapautettujen oikeudenkäyntikulujen korvaukset olivat noin 5,7 milj. euroa, mikä on 15 % edellistä vuotta enemmän (2020: 4,9 milj. euroa, 2019: 7,0 milj. euroa). Konkurssilain mukaiset julkisselvittäjien palkkiot olivat noin 0,8 milj. euroa (2020: 0,9 milj. euroa, 2019: 0,8 milj. euroa).

1.5. Toiminnan tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1. Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus, suoritteiden määrät ja palvelukyky

Tuomioistuinvirasto tekee tulossopimuksen jokaisen tuomioistuimen kanssa. Tulosneuvotteluissa sovitaan viraston käytettävissä olevista määrärahoista ja tulostavoitteista. Tuomioistuinkohtaiset määrärahat ja tulostavoitteet hyväksytään Tuomioistuinviraston johtokunnassa sen jälkeen, kun valtion talousarvio on hyväksytty.

Tässä osiossa käsitellään erityisesti Tuomioistuinviraston ja tuomioistuinten välisissä tulossopimuksissa asetettuja tulostavoitteita tuomioistuinsektoreittain erityisesti niiden tavoitteiden ja mittareiden osalta, jotka kuvaavat toiminnan tehokkuutta, tuotoksia ja laadunhallintaa. Liitteistä A-D löytyy tarkemmat tuomioistuinkohtaiset toteumatiedot.

Koronaviruspandemian vaikutus tuomioistuinlaitoksen toimintaan

Koronaviruspandemialla oli merkittäviä vaikutuksia tuomioistuinten toimintaan. Tuomioistuimet rajoittivat suullisia käsittelyjä pääosin kiireellisiin asioihin. Suuri osa vireillä olevista asioista laitettiin koronatilanteen vuoksi keskeytykseen.

Keskeytyksessä olevia asioita oli eniten vuoden 2021 alussa, jolloin asioita oli keskeytettynä yhteensä noin 2 800 asiaa. Suurimmillaan keskeytysten määrä oli toukokuussa 2020 (8 224 asiaa). Oheinen taulukko 6. kuvaa koronaviruspandemian vuoksi keskeytyksessä olleiden asioiden määrän kehitystä tammikuulta vuoden 2021 loppuun saakka.

Taulukko 6. Koronaviruspandemian vuoksi keskeytettyjen asioiden määrä

	10.1.2021	31.12.2021
Käräjäoikeudet, rikosasiat	2 078	607
Käräjäoikeudet, siviiliasiat	442	93
Hovioikeudet	96	11
Hallintotuomioistuimet	186	9
Erituomioistuimet	23	3
Yhteensä	2 825	723

Vuoden 2021 lopussa keskeytyksessä oli enää neljännes siitä, mitä luku oli suurimmillaan vuoden alussa. Vaikka keskeytyksessä olleiden asioiden määrää saatiin loppuvuoden aikana merkittävästi vähennettyä, ei tuomioistuimiin saapuneita uusia asioita ole pystytty käsittelemään vastaavassa määrin, kun niitä on saapunut. Tämä johtuu toisaalta siitä, että tuomioistuimet käsittelevät asioita lähtökohtaisesti saapumisjärjestyksessä, jolloin tuomioistuinten työpanos on kohdistunut pitkälti keskeytyksessä olleiden asioiden käsittelyyn. Toisaalta asioiden käsittelyä on hidastanut myös koronaviruspandemiasta johtuvat järjestelyt, kuten etätöskentely ja määräaikaisen henkilöstön perehdyttäminen. Tämän vuoksi, vaikka keskeytettyjen asioiden määrä on vähentynyt, vireillä olevien asioiden määrä oli vuoden 2021 lopussa kasvanut noin 1 000 rikosasiolla verrattuna vuoden alun tilanteeseen. Hovioikeuksissa vireillä olevien määrä on kasvanut noin 400 asialla ja hallinto-oikeuksissa vähentynyt noin 400 asialla. Erituomioistuimissa vireillä olevien asioiden määrä vähentynyt 360 asialla (työtuomioistuin - 21 asiaa, vakuutus oikeus - 390 asiaa ja markkinaoikeus + 51 asiaa).

Vuoden lopussa käräjäoikeuksissa oli vireillä yhteensä 27 233 rikosasiaa ja 7 219 laajaa riita-asiaa. Asioiden ruuhkautuminen on nopeasti pahentunut pitkään vireillä olleiden asioiden osalta.

Käräjäoikeuksissa yli 12 kuukautta vireillä olleiden rikosasioiden määrä kasvoi 89 % ja laajojen riita-asioiden 48 % verrattuna vuoden 2010 tilanteeseen.

Kaikissa hovioikeuksissa vireillä olevien asioiden määrä on kasvanut, paitsi Turun hovioikeudessa vähentynyt 30 asialla. Lisäksi jokaisen hovioikeuden ratkaisumäärä jäi tavoitteesta. Saapuvien asioiden määrä oli kaikissa hovioikeuksissa arvioitua pienempi mutta edellisvuotta suurempi. Asioiden ruuhkautuminen käräjäoikeuksissa on vaikuttanut siihen, että asioita ei ole saapunut tavanomaiseen tapaan kaikkiin hovioikeuksiin. Yleisten tuomioistuinten osalta hovioikeuksien ja korkeimman oikeuden työtilanteet eivät ole vielä ruuhkautuneet samassa määrin kuin käräjäoikeuksien. Jatkossa työmäärä näissäkkin arvioidaan kasvavan merkittävästi siinä vaiheessa, kun käräjäoikeudet saavat purettua asiaruuhkaa.

Hallinto-oikeudet ovat joutuneet koronaepidemian vuoksi keskeyttämään suullisia käsittelyjä erityisesti turvapaikka- ja lastensuojeluasioissa. Vireillä olevien asioiden kokonaismäärä on hallinto-oikeuksissa hieman pienentynyt. Lähes kaikissa hallinto-oikeuksissa saapuneiden asiamäärät vähenivät edellisestä vuodesta ja olivat arvioitua pienempiä.

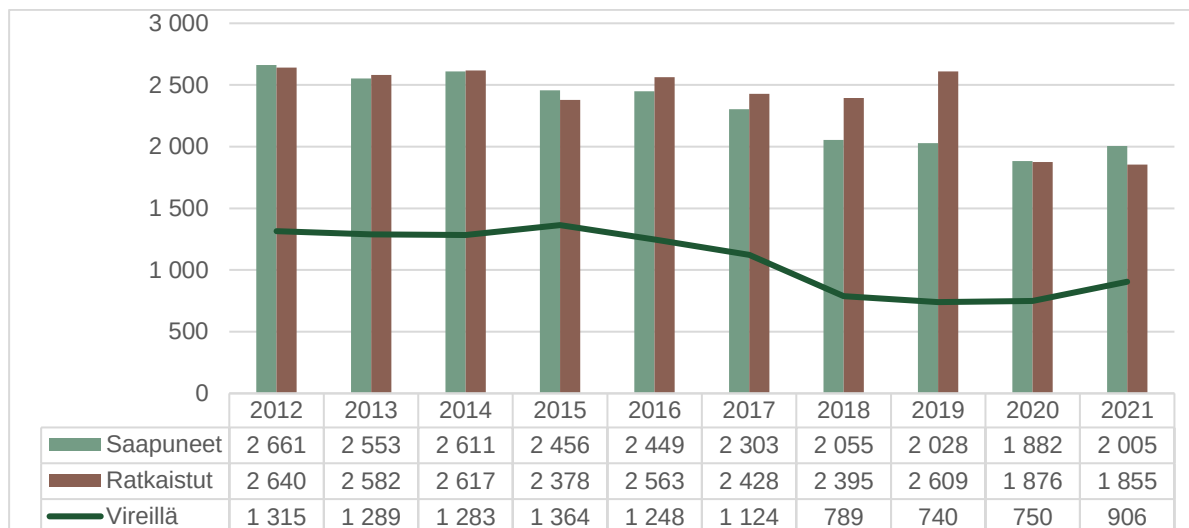
1.5.1.1. Korkein oikeus

Korkein oikeus on ylin tuomioistuin riita- ja rikosasioissa. Sen tehtävänä on valituslupajärjestelmän pohjalta yksittäisiä valitusasioita tutkimalla ja ratkaisemalla antaa oikeuskäytäntöä ohjaavia ja yhtenäistäviä ennakkopäätöksiä lain tulkinnasta ja soveltamisesta. Lisäksi korkein oikeus käsittelee ja ratkaisee ylimääräistä muutoksenhakua koskevia asioita sekä antaa tasavallan presidentille lausuntoja armahdusasioissa ja Ahvenanmaan itsehallintoa koskeissa asioissa. Korkein oikeus valvoo alempien tuomioistuinten lainkäyttöä.

Tiettyissä oikeudellisissa asioissa on tarpeen saada nopeasti ennakkoratkaisu, jolla on alemmissa asteissa ratkaisuja yhtenäistävä ja muutoksenhakua vähentävä vaikutus. Tulostavoitteena on, että vuoden 2021 lopussa vireillä olevista valitusasioista (valitusluvan saaneet ja suorat valitukset) enintään 45 % on ollut vireillä yli 12 kuukautta.

Korkeimman oikeuden kokonaisasiamäärä lisääntyi hieman edellisen vuoden tasosta. Vuonna 2021 asioita saapui yhteensä 2 005 asiaa (2020: 1 882). Saapuneista asioista suurin osa oli valituslupahakemuksia, joita tuli vireille yhteensä 1 788 (2020: 1 696). Valituslupahakemuksista 850 eli 42 % koski siviiliasioita (2020: 812 hakemusta, 43 %), joita ovat riita-asiat, vakuutusasiat, hakemusasiat ja maa- oikeusasiat. Rikosasioita koskevia hakemuksia saapui 936 eli 52 % (2020: 884 hakemusta, 52 %) valituslupahakemuksista. Valituslupahakemusten lisäksi korkeimmassa oikeudessa tuli vireille purku- ja kanteluasioita (174), toisen asteen valitusasioita (21) sekä eräitä muita asioita.

Hovioikeuden jatkokäsittelyluvasta oli kyse 591 asiassa (2020: 574). Ennakkopäätösvalituksesta oli kyse 11 asiassa (2020: 8). Korkein oikeus antoi 108 valituslupaa vuonna 2021. Samana vuonna tai aiemmin valitusluvan saaneissa asioissa korkein oikeus antoi 115 asiaratkaisua.

Kuva 1. Korkeimman oikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2012-2021

Keskimääräinen käsittelyaika oli 15,3 kk asiaratkaisuissa (2020: 17,5 kk) ja 4,0 kk hylätyissä valituslupa-asioissa (2020: 3,9 kk). Vuotta 2021 koskeva käsittelyaikatavoite asiaratkaistuissa oli 17,0 kk ja valituslupa-asioissa 4,0 kk. Pisimmät käsittelyajat vaikuttavat merkittävästi keskimääräisen käsittelyajan muodostumiseen. Asiaratkaistuista asioista 12 kpl (2020:28) kesti yli kaksi vuotta. Korkein oikeus antaa vuosittain hieman yli 100 oikeuskäytäntöä ohjaavaa ennakkopäätöstä. Näissä asioissa käsittelyaika voi muodostua pitkäksi muun muassa sen vuoksi, että asia odottaa toisen pilottijuttuna käsiteltävän prejudikaatin antamista tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltävänä olevan sellaisen asian ratkaisemista, jolla on liittymäkohta korkeimmassa oikeudessa vireillä olevaan asiaan. Korkeimman oikeuden keskimääräinen käsittelyaika kaikissa asioissa yhteensä oli kohtuullinen 5,0 kuukautta (2020: 5,3 kk).

Korkein oikeus ei saavuttanut toiminnalliselle tehokkuudelle asetettuja tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteita.

Taulukko 7. Korkeimman oikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteu- tunut 2019	Toteu- tunut 2020	TA 2021 tavoite/ arvio	Tulosso- pimus tavoite/ arvio 2021	Toteu- tunut 2021	Vertailu edelli- seen vuoteen	Vertailu tulosso- pimus tavoit- teeseen
Saapuneet asiat	2 028	1 882		2 050	2 005	7 %	-2 %
Ratkaistut asiat	2 069	1 876	2 000	2 100	1 855	-1 %	-12 %
Vireillä olevat asiat	740	750		750	906	21 %	21 %
Vireillä yli 12 kk	172	198			207	5 %	
Myönnetyt valitusluvut	123	133			108	-19 %	
Asiaratkaisut valituslupa- asioissa	142	141			115	-18 %	
Julkaistut ratkaisut	112	100			93	-7 %	
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	8 751	8 459	8 979	8 969	8 285	-2 %	-8 %
Tuomioistuintulot, 1000 eur	375	350			306	-13 %	
Kustannukset, 1000 eur	8 793	9 320	8 979		9 961	7 %	
Henkilöstömäärä, htv	74,0	73,6		74,0	72,7	-0,9	-1,3
Tuottavuus(1)	28	25	30	28	26	0 %	-9 %
Taloudellisuus(2)	4 229	4 509	4 200	4 326	4 466	-1 %	3 %
Taloudellisuus(3)	4 250	4 968			5 370	8 %	
Keskimääräinen käsittelyaika							
Valituslupa- hakemukset, kk	3,8	3,9	4,0	4,0	4,0	0,1	0
Asiaratkaisut, kk	18,0	17,5	17,5	17,0	15,3	-2,2	-1,7

1) Ratkaisut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

3) Kustannukset/ratkaistu asia

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.5.2.

1.5.1.2. Korkein hallinto-oikeus

Korkein hallinto-oikeus ratkaisee hallintopäätöksistä tehdyt valitukset ylimpänä oikeusasteena. Korkein hallinto-oikeus myös valvoo hallintolainkäyttöä.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) tuli voimaan 1.1.2020. Lain voimaantulon jälkeen muutoksenhaku hallinto-oikeuksien päätöksiin on edellyttänyt valituslupaa, jollei erikseen toisin säädetä. Kattava valituslupajärjestelmä mahdollistaa lainkäyttötoiminnan resurssien aiempaa tarkoituksenmukaisemman kohdentamisen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisemista asioista lähes 90 % koskee alueellisten hallinto-oikeuksien antamia päätöksiä. Lisäksi korkein hallinto-oikeus ratkaisee muun muassa markkinaoikeuden sekä valtioneuvoston päätöksistä tehdyt valitukset. Korkeimpaan hallinto-oikeuteen saapuvista asioista suurimpia asiaryhmiä ovat ulkomaalaisasiat, sosiaali- ja terveydenhuolto, rakentaminen ja ympäristö, verotus, valtio-oikeus ja yleishallinto sekä taloudellinen toiminta, kuten kilpailuasiat ja julkiset hankinnat. Ulkomaalaisasioista suurin osa koskee hallinto-oikeuden kielteistä ratkaisua turvapaikkaa koskevissa asioissa. Vuonna 2015 kansainvälistä suojelua hakevien määrä kasvoi huomattavasti. Turvapaikkaa koskevien valitusten määrä oli edelleen suuri korkeimmassa hallinto-oikeudessa vuonna 2021. Tulostavoitteena oli, että ulkomaalaisasiat, joissa valituslupaa ei myönnetä, ratkaistaan keskimäärin alle 5 kuukaudessa (2020: 4 kk). Valituslupan saavien ulkomaalaisasioiden osalta tavoitteena on, että käsittelyaika on enintään 10 kuukautta.

Tavoitteena oli, että asioista 40 % ratkaistaan alle 6 kuukaudessa.

Tulostavoiteasiakirjassa vuodelle 2021 korkein hallinto-oikeus arvioi, että asiat, joissa valituslupa ei tule myönnettäväksi, voidaan käsitellä keskimäärin kuudessa kuukaudessa ja valitusasiat (mukaan lukien asiat, jossa valituslupa myönnetään) noin vuodessa.

Kaikkien asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 8,1 kuukautta (2020: 7,4 kk). Vajaa puolet (2021: 40 %, 2020: 53 %) asioista ratkaistiin alle kuudessa kuukaudessa ja 24 % (2020: 16 %) kuuden ja yhdeksän kuukauden välillä.

Ulkomaalaisasioita ratkaistiin yhteensä 2 037 (2020: 2 805). Keskimääräinen käsittelyaika oli 7,4 kuukautta (2020: 4,8 kk). Niiden asioiden, joissa valituslupaa ei myönnetty (2021: 1 853, 2020: 2 617), keskimääräinen käsittelyaika oli 7,2 kuukautta (2020: 4,6 kk). Yli kolmen kuukauden käsittelyaika kirjattiin 84,8 %:ssa (2020: 69,5 %) tapauksia. Vastaavasti niissä ulkomaalaisasioissa, joissa valituslupa myönnettiin (2021: 184 asiaa, 2020: 222 asiaa), keskimääräinen käsittelyaika oli 10,2 kuukautta (2020: 10,5 kk) ja yli kuuden kuukauden käsittelyaika 73 %:ssa (2020: 87 %) asioista. Nämä luvut kuvaavat sitä, että ylivoimaisessa valtaosassa asioista valituslupaa ei myönnetä, jolloin kaikkien ulkomaalaisasioiden käsittelyaika kuvaa varsin tarkasti niitäkin asioita, joissa valituslupa evätään.

Ulkomaalaisasioista kansainvälistä suojelua koskevia asioita oli vireillä vuoden 2021 alussa 510 (2020: 791). Vuoden aikana saapui 855 asiaa (2020: 1 531) ja ratkaistiin 923 (2020: 1 812). Tässä ryhmässä keskimääräinen käsittelyaika oli 6,4 kk (2020: 4,6 kk), mutta ns. nopeutettujen (käytännössä uusintahakemusten) keskimääräinen käsittelyaika oli 5,4 kk (2020: 3,4).

Keskimääräisiä käsittelyaikoja koskevat tavoitteet saavutettiin melko hyvin. Merkittävimmät erot toteutuman ja tulostavoitteen välillä johtuvat koronapandemiasta. Yhtäältä asioita tuli vireille selvästi ennustettua vähemmän, toisaalta niitä ratkaistiin jonkin verran arvioitua vähemmän. Keskeinen tavoite ratkaista asioita enemmän kuin niitä saapuu, kuitenkin selvästi saavutettiin. Positiivinen kehitys johtuu erityisesti siirtymisestä yhä laajempaan valituslupajärjestelmään ja ehkä osittain myös uudesta HAIPA-järjestelmästä, joka mahdollistaa niiden asioiden, joissa valituslupahakemus hylätään, allekirjoittamisen ja siirtämisen ratkaistavien työjonoon heti istunnon jälkeen. Saapuneiden asioiden määrän muodostuessa ennakoitua pienemmäksi ratkaisutoiminnassa voitiin sitäkin enemmän keskittyä vanhempien, työläiden asioiden ratkaisemiseen. Ulkomaalaisasioiden osalta tiukkoihin käsittelyaikatavoitteisiin ei sitä vastoin aivan päästy. Alle puoli vuotta vireillä olevien ratkaistujen asioiden prosenttiosuus ylitti merkittävästi käsittelyaikatavoitteen.

Sisään tulleiden asioiden määrissä suurin ero ennusteisiin verrattuna näyttää liittyneen kansainvälisen suojelun ulkomaalaisasioihin. Pandemian aikana ensimmäisten

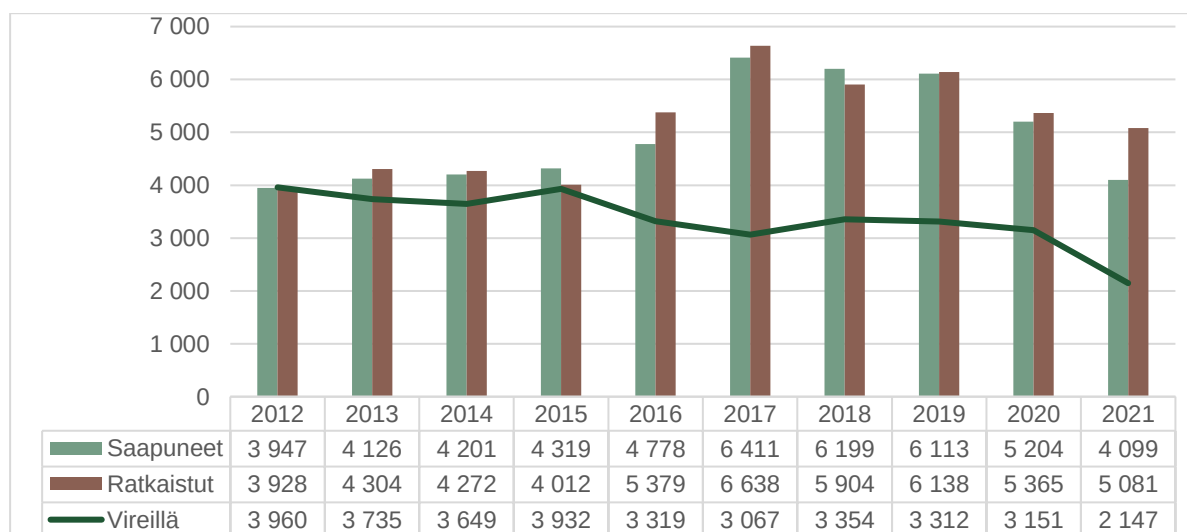
turvapaikkahakemusten määrä on laskenut hyvin alhaiselle tasolle, ja uusintahakemusten suhteellisen suuresta määrästä huolimatta KHO:ssa vireille tulleiden asioiden määrä väheni merkittävästi. Osin tämä johtunee myös siitä, että hallinto-oikeuksissa oli käsittelyssä muun muassa palautettuja asioita, joissa tuli järjestää suullinen käsittely, ja korona-aikana suullisten käsittelyjen määrä väheni.

Ratkaistujen asioiden määrää vähensivät jossain määrin korona, joka aiheutti rekrytointiviivästyksiä ja -vajeita, sekä siirtyminen väistötöihin ja HAIPA-järjestelmään totuttautuminen. Toiminta saatiin sinänsä järjestettyä tehokkaasti, mutta laaja etätyö aiheutti jonkin verran systemaattista viivästymää käsittelyketjuissa. Vuonna 2021 järjestettiin kaksi suullista käsittelyä sekä katselmus kaivoksen ympäristölupa-asiassa. Oikeus- ja hallintokäytäntöä ohjaavia ratkaisuja julkaistiin edellisvuotta enemmän, mikä korostaa KHO:n roolia valituslupatuomioistuimena. Samalla tämä kehitys vähentää määrällistä tulosta

Korkein hallinto-oikeus ratkaisi asioita edellistä vuotta vähemmän. Ratkaisumäärä jäi alle tavoitteen. Ratkaistujen asioiden kokonaismäärä oli silti selvästi suurempi kuin vireille tulleiden asioiden määrä, joten vireillä olevien asioiden määrä väheni lähes tuhannella asialla edellisvuoteen verrattuna.

Ratkaistuista asioista prosentissa muutoksenhaun alainen asia palautettiin alemmalle tuomioistuimelle tai viranomaiselle, päätöksen lopputulosta ei muutettu 9 prosentissa. Muutoksenhakemus jätettiin tutkimatta tai hakemus raukesi 7 prosentissa ratkaistuista asioista ja hylättiin 74 prosentissa asioista.

Suurimpia asiaryhmiä olivat ulkomaalaisasiat (2021: 40 %, 2020: 54 %), sosiaali- ja terveydenhuolto (2020: 22 %, 2019: 16 %) ja verot (9 %).

Kuva 2. Korkeimman hallinto-oikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2012–2021

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamenoäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.5.2.

Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot olivat 12,6 milj. euroa vuonna 2021 (2020:11,8 milj. euroa). Korkeimman hallinto-oikeuden toiminnalliselle tehokkuudelle asetetut tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteet jäivät edellä kuvatuista syistä saavuttamatta.

Taulukko 8. Korkeimman hallinto-oikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020	TA 2021 tavoite/ arvio	Tulosopimus tavoite/ arvio 2021	Toteutunut 2021	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	6 031	5 204		5 600	4 099	-21 %	-27 %
Ratkaistut asiat	6 124	5 365	5 800	6 000	5 081	-5 %	-15 %
Vireillä olevat asiat	3 243	3 151		2 600	2 147	-32 %	-17 %
Vireillä yli 12 kk	266	273			191	-30 %	
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	12 145	11 806	13 644	13 624	12 615	7 %	-7 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	729	818			896	10 %	
Kustannukset 1000 eur	12 596	13 203			14 343	9 %	
Henkilöstömäärä, htv	116,0	118,6	125,0	125,0	123,0	4,4	-2,0
Tuottavuus ⁽¹⁾	53	45	45	48	41	-9 %	-14 %
Taloudellisuus ⁽²⁾	1 983	2 201	2 275	2 253	2 482	13 %	10 %
Taloudellisuus ⁽³⁾	2 057	2 461			2 823	15 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	7,3	7,4	10,0	8,0	8,1	0,7	0,1

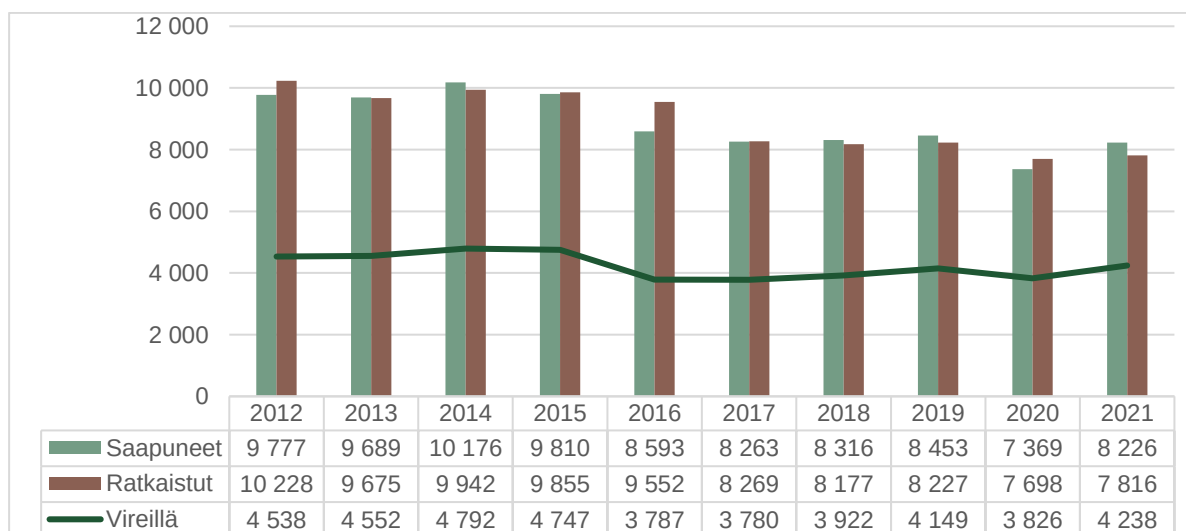
1) Ratkaisut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

3) Kustannukset/ratkaistu asia

1.5.1.3. Hovioikeudet

Hovioikeuksiin saapui 8 226 asiaa (2020: 7 369), joka on noin 1 000 asiaa enemmän kuin vuonna 2020. Saapuneista asioista rikosasioita oli 67 % (2020: 66 %) ja 33 % (2020: 34 %) muita asioita. Hovioikeudet antoivat yhteensä 7 816 ratkaisua (2020: 7 698). Vireillä olevia asioiden määrä kasvoi noin 400 asialla (2020: -320) edellisestä vuodesta.

Kuva 3. Hovioikeuksien asiamäärien kehitys vuosina 2012–2021

Vuoden lopussa vireillä olevia asioita oli 52 % suhteessa koko vuoden aikana saapuneisiin asioihin. Yli vuoden vireillä olleita asioita oli 633 (2020: 753) eli 18 % (2020: 20 %) vireillä olevista asioista.

Jatkokäsittelylupaa koskevat säännökset tulivat voimaan vuoden 2011 alussa ja soveltamisalaa laajennettiin 1.10.2015 lukien. Vuonna 2021 jatkokäsittelylupasäännöksiä sovellettiin koko asiaan 5 815 asiassa (2020: 5 542) eli 74 prosentissa (2020: 73 %) kaikista annetuista ratkaisuksista. Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty 2 793 asiassa (2020: 2 641), eli lupaa edellyttävistä asioista 48 prosentissa (2020: 48 %) jatkokäsittelylupa evättiin.

Keskimääräinen käsittelyaika oli 6,4 kuukautta vuonna 2021 (2020: 6,3 kk), joka oli 0,1 kk pidempi kuin edellisenä vuonna. Rikosasioissa kesto oli 6,4 kuukautta (2020: 6,3 kk) ja riita-asioissa 7,2 kuukautta (2020: 7,4 kk). Alle kuudessa kuukaudessa ratkaistiin 62 % asioista (2020: 61 %). Vanhojen, yli vuoden käsiteltyjen asioiden osuus oli 17 % ratkaistuista asioista. Esittelyssä ratkaistut asiat viipyivät 4,2 kuukautta (2020: 4,3 kk) ja pääkäsittelyssä ratkaistut asiat 13,0 kuukautta (2020: 12,5 kk). Jatkokäsittely-säännösten perusteella ilman jatkokäsittelylupaa jääneissä asioissa käsittelyaika oli 2,2 kuukautta (2020: 2,1 kk).

Alueellisten erojen tasoittamiseksi hovioikeuksien voimavaroja on uudelleenkohdennettu ja 1.4.2014 voimaan tullut hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistus loi entistä paremmat edellytykset kohdentaa voimavarat tarkoituksenmukaisesti. Hovioikeudessa, jossa keskimääräinen käsittelyaika oli pisin, käsittelyaika poikkesi koko maan keskiarvosta 2,4 kuukautta (2020: 1,4 kk).

Pääkäsittelyssä oli yhteensä 1 941 asiaa (2020: 1 875) ja matkakäräjät järjestettiin yhteensä 259 asiassa (2020: 264). Ratkaisuja oli yhteensä 7 816 asiaa (2020: 7 698), joten pääkäsittelyssä olleita asioita oli 25 % suhteessa annettuihin ratkaistuihin asioihin. Hovioikeuskohtaisesti tarkasteltuna pääkäsittelyjä suhteessa annettuihin ratkaistuihin oli Itä-Suomen hovioikeudessa noin 21 % ja muissakin hovioikeuksissa alle 27 %. Kaikkien hovioikeuksien osalta pääkäsittelyssä olleista asioista 13 % käsiteltiin matkakäräjillä. Suurimmat matkakäräjien osuudet olivat Rovaniemen hovioikeudessa (43 %) ja Vaasan hovioikeudessa (43 %).

Osa hovioikeuksien ratkaisemista asioista oli niin laajoja, että niiden istuntokäsittely kestää jopa yli 8 tuntia. Vuonna 2021 ratkaistuista asioista 335 asiassa (2020: 268) oli yli 8 tuntia kestänyt pääkäsittely, mikä tarkoitti 25 %:n kasvua edelliseen vuoteen nähden. Näiden osuus kaikista ratkaistuista asioista pysyi kuitenkin edellisvuoden tasolla (2021: 4 %, 2020: 3 %). Vuonna 2021 pitkään käsiteltyjen asioiden osuus hovioikeuden ratkaisemista asioista oli samaa suuruusluokkaa kaikissa hovioikeuksissa ja vaihteluväli oli 3–6 % kaikista ratkaistuista asioista. Helsingin hovioikeuden asiarakenne poikkesi kuitenkin laajuudeltaan muiden hovioikeuksien asiarakenteesta, mikä näkyi huomattavasti korkeampana tuomarikohtaisena pääkäsittelyjen tuntimääränä. Kaikista vuoden 2021 aikana hovioikeuksissa ratkaistuista asioista pisin pääkäsittely oli Helsingin hovioikeuden ratkaisemassa asiassa, jossa rikosasiaa käsiteltiin pääkäsittelyssä yhteensä yli 221 tuntia (2020: 280).

Vaasan hovioikeutta lukuun ottamatta kaikissa hovioikeuksissa oli vähintään yksi lähes 50 tuntia pääkäsittelyssä kestänyt asia.

Vuonna 2021 hovioikeuksien ratkaisuilla käräjäoikeuden päätösten perusteluja ja lopputulosta muutettiin tai asia palautettiin yhteensä 27 prosentissa niistä asioista, joista oli haettu muutosta hovioikeudessa (2020: 28 %). Niiden päätösten osuus, joissa käräjäoikeuden ratkaisua ei muutettu tai muutettiin vain perusteluja taikka muutos koski vain ratkaisun epäoleellista osaa, oli 26 % (2020: 27 %). Muita ratkaisuja olivat muun muassa: ei jatkokäsittelylupaa, jäänyt sillensä ja jätetty tutkimatta.

Hovioikeudet soveltavat vireille tuleviin asioihin jatkokäsittelylupasäännöksiä, joiden perusteella valitus tutkitaan tarkemmin asioissa, joissa jatkovalituslupa myönnetään. Menettely mahdollistaa sen, että hovioikeudet voivat kohdentaa voimavaroja asioihin, joissa on todellista oikeussuojan tarvetta. Vuonna 2021 jatkokäsittelylupa evättiin 2 793 (2020: 2 641) sellaisessa asiassa, jossa jatkokäsittelylupasäännökset soveltuivat koko asiaan. Edellä mainitut kielteiset luparatkaisut mukaan lukien hovioikeudet antoivat yhteensä 7 816 (2020: 7 698) ratkaisua.

Taulukko 9. Hovioikeuksien toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020	TA 2021 tavoite/ arvio	Tulosopimus tavoite/ arvio 2021	Toteutunut 2021	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	8 453	7 369		9 010	8 226	12 %	-9 %
Ratkaistut asiat	8 227	7 698	8 300	8 810	7 816	2 %	-11 %
Vireillä olevat asiat	4 149	3 826		4 032	4 238	11 %	5 %
Vireillä yli 12 kk	516	753		730	633	-16 %	
Työmäärä	18 297	17 734		21 982	18 507	4 %	-16 %
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	36 621	37 324		38 978*	39 227	5 %	1 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	757	668			641	-4 %	
Kustannukset 1000 eur	42 193	46 145			48 973	6 %	
Henkilöstömäärä, htv	427,0	432,5	439,0	439,0	445,7	13,2	6,7
Tuottavuus ⁽¹⁾	43	41		50	42	1 %	-17 %
Taloudellisuus ⁽²⁾	2 002	2 105	2 000	1 773*	2 120	1 %	20 %
Taloudellisuus ⁽³⁾	2 306	2 602	46		2 646	2 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	5,8	6,3	6,5	6,1	6,4	0,1	0,3

1) Työmäärä/henkilötyövuodet

2) Euroa/työmäärä

3) Kustannukset/työmäärä

*) Tulossopimustavoitteeseen on lisätty vuonna 2021 toteutuneet toimitilavuokrat (5,141 milj. euroa)

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallinto- kustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.5.2.

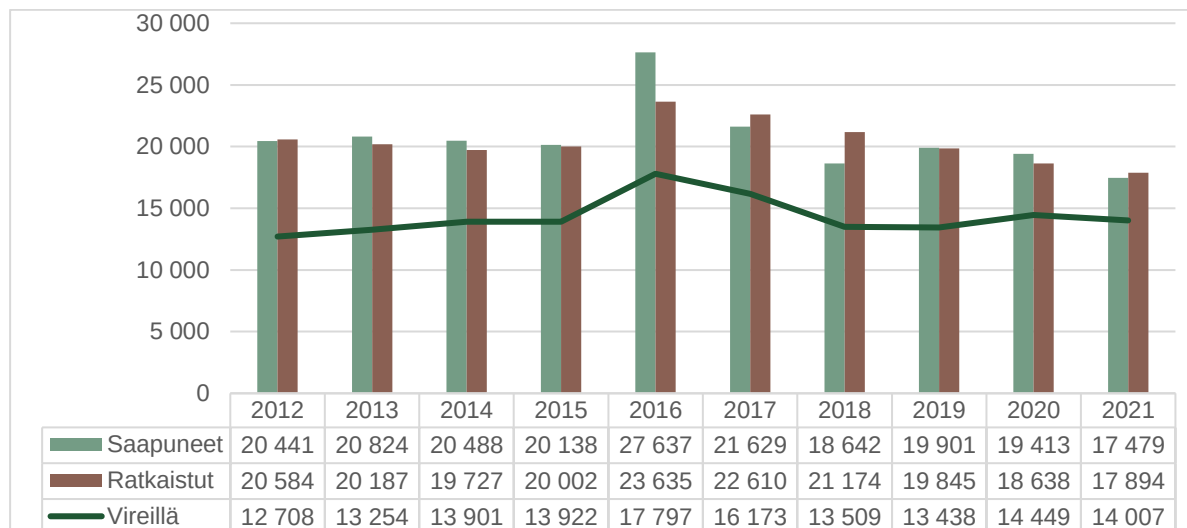
Hovioikeuksien toimintamenoihin käytettiin vuonna 2021 yhteensä 39,2 milj. euroa (2020: 37,3) ja menot kasvoivat edellisestä vuodesta noin 1,9 milj. eurolla (2020: 0,7).

Hovioikeuksien työtilastoissa keskeisenä ovat kokonaisasiamäärät, jotka eivät kuvasta juttukannan työläyttä ja vaativuutta. Näin ollen voimavarojen mitoitusta ja kohdentamista ei ole tehty pelkästään kokonaisasiamäärien perusteella. Työmäärää on arvioitu vuodesta 2014 lukien eri asiaryhmien väliset työmääräerot huomioon ottavalla painotetulla työmäärällä, jossa on lisäksi otettu huomioon poikkeuksellisten pitkien pääkäsittelyjen ja matkakäräjen työllistävä vaikutus.

Hovioikeudet eivät kokonaisuutena tarkasteluna saavuttaneet tuottavuus ja taloudellisuustavoitteita. Hovioikeuskohtaiset tulostavoitteet ja niiden toteutuminen käyvät ilmi liitteestä A.

1.5.1.4. Hallinto-oikeudet

Hallinto-oikeuksiin saapui 17 479 asiaa (2020: 19 413), joka on noin 2 000 asiaa vähemmän kuin vuonna 2020. Asioista 24 % oli ulkomaalaisasioita (2020: 31 %), joihin kuuluvat myös turvapaikka-asiat. Vuonna 2021 hallinto-oikeuksiin saapui yhteensä 1 248 turvapaikka-asiaa, mikä on selvästi vähemmän (-36 %) kuin edellisenä vuonna (2020: 1 952 asiaa, 2019: 2 871 asiaa ja 2018: 2 331 asiaa). Vuoteen 2015 saakka tavanomainen määrä oli noin 1 000 asiaa.

Kuva 4. Hallinto-oikeuksien asiamäärien kehitys vuosina 2012-2021

Ratkaistujen asioiden määrä väheni 4 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna ja vireillä olevien asioiden määrä väheni 3 prosentilla (2020: 8 %). Turvapaikka-asioita ratkaistiin 1 577 asiaa (2020: 2 151 asiaa), mikä on 574 asiaa vähemmän vuoteen 2020 verrattuna. Ratkaisumäärä oli yli 300 asiaa suurempi kuin saapuneiden asioiden määrä. Vuoden lopussa oli vireillä noin 1 100 turvapaikka-asiaa (2020: 1 500 asiaa).

Hallinto-oikeuksien niin sanottuja kevennettyjä kokoonpanoja koskeva laki (675/2006) on ollut voimassa jo vuoden 2007 alusta lukien. Kevennettyjen kokoonpanojen soveltamiskäytäntö on muotoutunut tässä ajassa. Vuonna 2021 yhden jäsenen kokoonpanossa ratkaistiin 13 % (2020: 19 %) ja kahden jäsenen kokoonpanossa 38 % asioista (2020: 39 %) eli kevennetyissä kokoonpanoissa oli noin 50 % asioista.

Keskimääräinen käsittelyaika oli 9,6 kuukautta (2020: 8,9 kk). Pisimpään viipyivät ympäristöä (18,7 kk), rakentamista (13,3 kk), itsehallintoa (12,6 kk) ja verotusta (12,5 kk) koskevat valitukset. Sosiaali- ja terveydenhuoltoasioissa käsittelyaika oli keskimäärin 6,3 kuukautta. Lastensuojeluasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 9,0 kuukautta. Yhteiskunnallisesti merkittävien kaava-asioiden käsittelyaika oli 13,3 kuukautta. Asemakaava-asiat viipyivät hallinto-oikeuksissa 14,1 kuukautta. Ulkomaalaisasioiden käsittelyaika oli 11,0 kuukautta, eli hieman pidempään kuin turvapaikka-asioiden käsittelyaika erikseen tarkasteltuna, joka oli 10,9 kuukautta.

Käsittelyajat vaihtelivat paitsi asiaryhmittäin myös hallinto-oikeuksien välillä. Lyhin keskimääräinen käsittelyaika oli Itä-Suomen hallinto-oikeudessa 5,5 kuukautta (2020: 5,7 kk) ja pisin Vaasan hallinto-oikeudessa 13,6 kuukautta (2020: 13,5 kk). Alueelliset käsittelyaikaerot pysyivät edellisvuoden tasolla. Pisin keskimääräinen käsittelyaika poikkesi koko maan keskiarvosta 4,0 kuukautta (2020: 4,7 kk).

Asioista 36 % ratkaistiin alle kuudessa kuukaudessa (2020: 39 %) ja vanhoja, yli vuoden viipyneitä asioita oli 32 % ratkaistujen asioiden kokonaismäärästä (2020: 27 %). Vuoden lopussa oli 2 910 yli vuoden vireillä ollutta asiaa, kun vuotta aiemmin niitä oli 2 473. Yli vuoden vireillä olleita asioita oli 21 % kaikista vireillä olleista asioista (2020: 17 %).

Hallinto-oikeuksien ratkaisusta noin 19 % johti muutoksenhaun kohteena olleen päätöksen muuttamiseen tai päätöksen palauttamiseen päätöksen tehneelle viranomaiselle (2020: 17,5 %). Eniten muutettiin ympäristöasioita (37 %), veroasioita (23 %), rakennusasioita (20 %) ja ulkomaalaisasioita (19 %). Tutkimatta jätettiin noin 13 % asioista (2020: 12 %).

Taulukko 10. Hallinto-oikeuksien toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020	TA 2021 tavoite/ arvio	Tulosso- pimus tavoite/ arvio 2021	Toteutunut 2021	Vertailu edelli- seen vuoteen	Vertailu tulosso- pimus tavoite- teeseen
Saapuneet asiat	19 901	19 413		21 004	17 479	-10 %	-17 %
Ratkaistut asiat	19 845	18 638	17 000	19 955	17 894	-4 %	-10 %
Vireillä olevat asiat	13 438	14 449		15 761	14 007	-3 %	-11 %
Vireillä yli 12 kk	2 057	2 473		1 590	2 910	18 %	
Työmäärä	30 813	28 360		31 247	28 604	1 %	-8 %
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	41 609	41 832		45 413*	44 760	7 %	-1 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	1 147	1 098			1 122	2 %	
Kustannukset 1000 eur	48 187	52 487			53 666	2 %	
Henkilöstömäärä, htv	531,0	537,8		580,0	566,0	28,2	-14,0
Tuottavuus ⁽¹⁾	58	53	60	54	51	-4 %	-6 %
Taloudellisuus ⁽²⁾	1 350	1 475	1 200	1 453*	1 565	6 %	8 %
Taloudellisuus ⁽³⁾	1 564	1 851			1 876	1 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	9,1	8,9	8,0	9,3	9,6	0,7	0,3

1) Työmäärä/henkilötyövuodet

2) Euroa/työmäärä

3) Kustannukset/työmäärä

*) Tulossopimustavoitteeseen on lisätty vuonna 2021 toteutuneet toimitilavuokrat (3,242 milj. euroa)

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallinto- kustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.5.2.

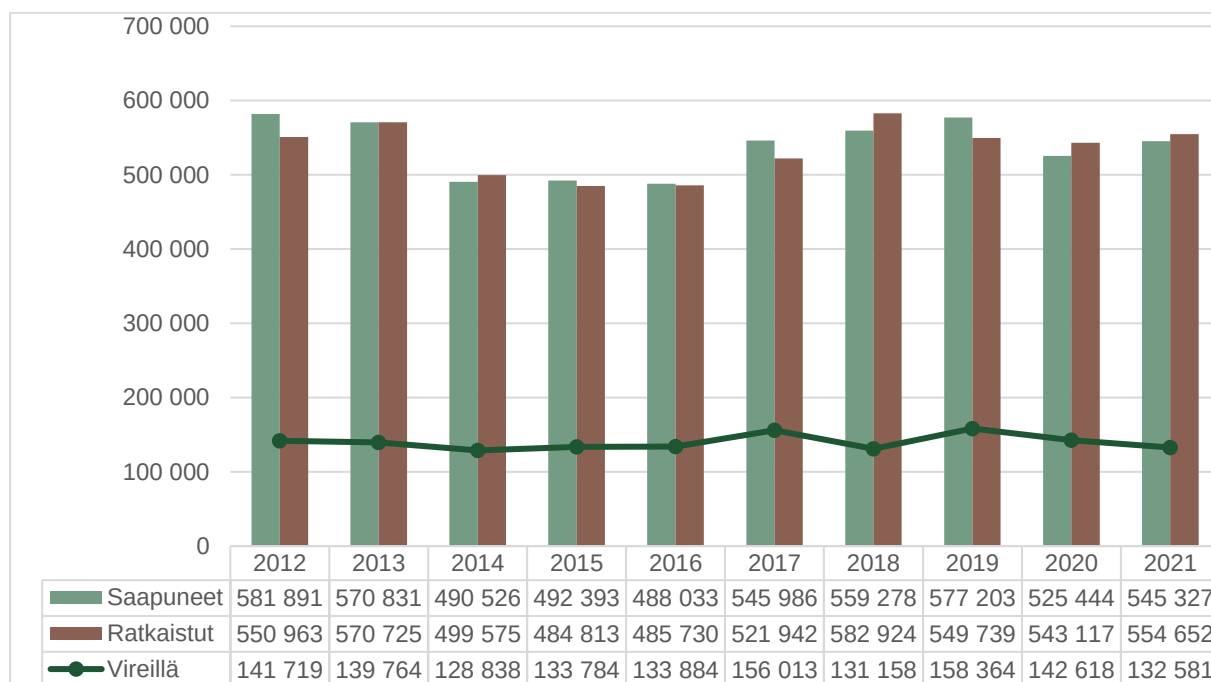
Hallinto-oikeuksien toimintamenot olivat vuonna 2021 yhteensä noin 44,7 milj. euroa, mikä on lähes kolme milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna (2020: 41,8 milj. euroa). Valtaosa kasvusta johtui edellisvuotta suuremmasta henkilöstömäärästä (28 htv enemmän kuin vuonna 2020). Taloudellisuustavoite on asetettu toimintamenoperusteisesti.

Hallinto-oikeudet eivät saavuttaneet toiminnalliselle tehokkuudelle asetettua tuottavuustavoitetta ja samoin taloudellisuusluku jäi asetetusta tavoitteesta. Tulostavoitteiden toteutuminen hallinto-oikeuskohtaisesti käy ilmi liitteestä B.

1.5.1.5. Käräjäoikeudet

Käräjäoikeuksiin saapui yhteensä 545 327 asiaa eli noin 20 000 asiaa enemmän kuin edellisellä vuonna (2020: 525 444).

Käräjäoikeuksien työmäärään vaikuttaa keskeisesti rikosasioiden määrä. Vuonna 2021 käräjäoikeuksiin saapui 56 753 rikosasiaa, eli saapunut asiamäärä pysyi lähes edellisvuoden tasolla (2020: 56 932).

Kuva 5. Rikos- ja siviiliasiat käräjäoikeuksissa vuosina 2012-2021

Kokonaisasiamäärä kasvoi vuonna 2021 edellisestä vuodesta. Suppealla haastehakemuksella vireille tulevia riita-asioita (summaarisia asioita) saapui 407 439 asiaa (2020: 382 381) eli noin 25 000 asiaa edellisvuotta enemmän.

Taulukko 11. Käräjäoikeuksien toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut 2019-2021

	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020	TA 2021 tavoite/arvio	Tulosso-pimus tavoite/arvio 2021	Toteutunut 2021	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosso-pimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	577 203	525 444		542 906	545 327	4 %	0 %
Ratkaistut asiat	549 739	543 117	550 000	552 596	554 652	2 %	0 %
* Rikosasiat	55 152	50 834	55 000	59 643	55 695	10 %	-7 %
* Laajat riita-asiat	8 272	8 439	9 000	9 068	8 559	1 %	-6 %
* Summaariset asiat	407 212	406 129	440 000	402 158	417 951	3 %	4 %
Vireillä olevat asiat	158 364	142 618		150 262	132 581	-7 %	-12 %
Vireillä yli 12 kk	9 276	11 363			10 951	-4 %	
Työmäärä	222 818	219 440		236 076	232 593	6 %	-1 %
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	140 267	143 792		146 091*	150 447	5 %	3 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	38 735	37 851			37 808	0 %	
Lautamiesmenot 1000 eur	974	886			1 151	30 %	
Kustannukset 1000 eur	161 258	175 819			181 069	3 %	
Henkilöstömäärä, htv	1 910	1 950		1 939	1 994	2 %	3 %
Tuottavuus ⁽¹⁾	117	113	120	122	117	4 %	-4 %
Taloudellisuus ⁽²⁾	630	655	600	619*	647	-1 %	4 %
Taloudellisuus ⁽³⁾	724	801			778	-3 %	
Keskimääräinen käsittelyaika							
* Rikosasiat, kk	4,8	5,3	6,0	4,9	5,8	0,5	0,9
* Laajat riita-asiat, kk	9,7	9,2	11,0	9,5	9,7	0,5	0,2
* Summaariset asiat, kk	2,7	3,0	2,8	2,6	2,6	-0,4	0,0
* Velkajärjestely-asiat, kk	6,5	6,2	7,0	6,2	5,8	-0,4	-0,4

1) Työmäärä/henkilötyövuodet

2) Euroa/työmäärä

3) Kustannukset/työmäärä

*) Tulossopimustavoitteeseen on lisätty vuonna 2021 toteutuneet toimitilavuokrat (22,741 milj. euroa)

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamenoäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.5.2.

Käräjäoikeuksissa käsiteltävien asioiden keskimääräinen työmäärä vaihtelee merkittävästi asiaryhmittäin ja asioiden kokonaismäärä ei kuvaa luotettavasti työmäärää. Tästä syystä työmäärää arvioidaan laskennallisena lukuna siten, että ratkaistujen asioiden lukumäärä on kerrottu kunkin asiaryhmän keskimääräistä vaativuutta kuvaavalla painokertoimella. Työmäärälaskennassa otetaan huomioon myös pitkät pääkäsittelyt, matkakäräjät ja laajennettujen kokoonpanojen käyttö.

Suurin osa istunnossa ratkaistuista asioista on rikosasioita, joten tuomarien istuntoasioiden lukumäärään niillä on keskeinen vaikutus. Rikosasioiden laajuus vaihtelee merkittävästi. Tiettyjä massajuttuja voi käsitellä yli kymmenen yhden istuntopäivän aikana ja toisissa asioissa ei edes kymmenen istuntopäivää riitä yhden asian käsittelemiseksi loppuun. Vuonna 2021 käräjäoikeuksissa oli palkattuna hallinnonalan omalla rahoituksella 1 994 henkilötyövuotta (2020: 1 950 htv). Henkilöstöä oli tulosneuvotteluissa sovittua tasoa (1 939 htv) enemmän. Tämä selittyy

pääosin sillä, että tulostavoitteiden asettamisen jälkeen tuomioistuimille osoitettiin lisähenkilöstöä mm. koronasta johtuvan ruuhkan purkamiseen.

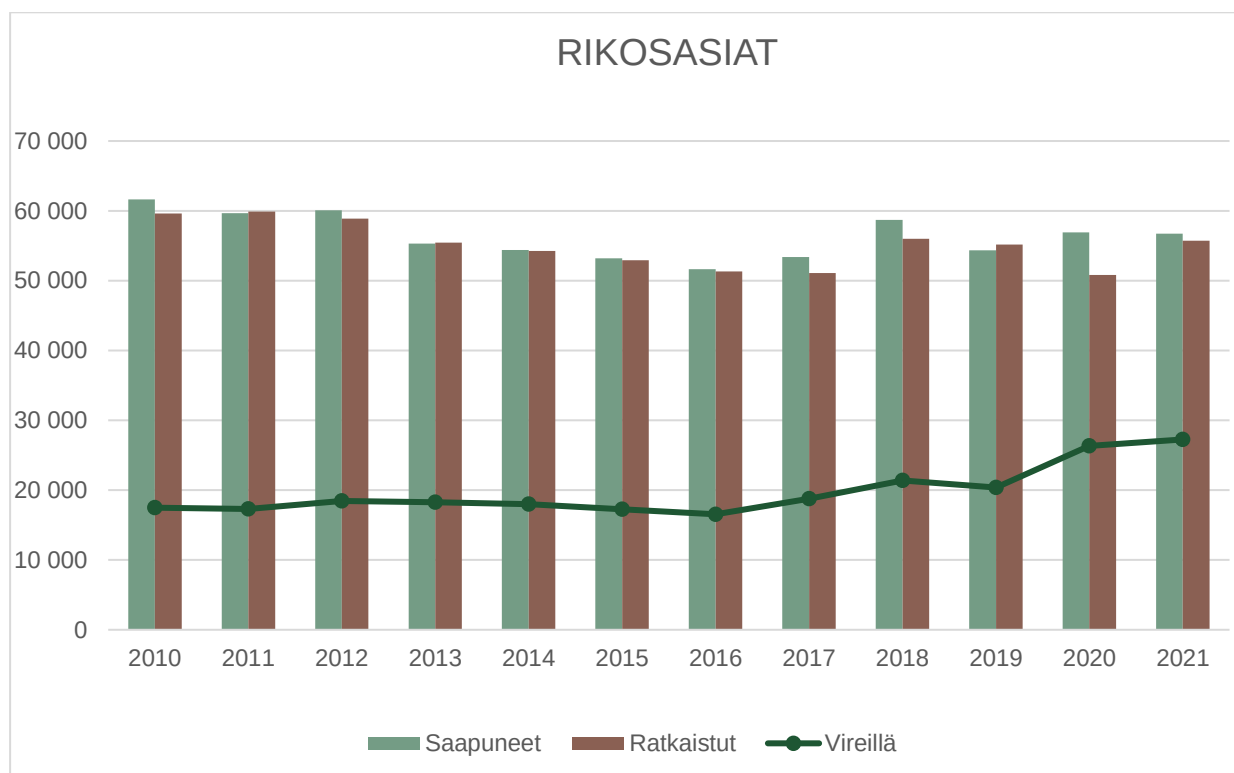
Toteutuneet henkilötyövuodet on esitetty käräjäoikeuksittain liitteessä C.

Toimintamenot vuonna 2021 olivat 150,5 milj. euroa (2020: 143,8 milj. euroa), kun tulosneuvotteluissa sovittu toimintamenojen tasoksi oli 123,4 milj. euroa. Menot kasvoivat noin 6,7 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Käräjäoikeudet eivät saavuttaneet tuottavuudelle ja taloudellisuudelle asetettuja tavoitteita. Taloudellisuustavoite on asetettu toimintamenooperusteisesti. Käräjäoikeuskohtaiset tunnusluvut on esitetty liitteessä C.

Seuraavassa on lähemmin arvioitu tuloksellisuutta asiaryhmittäin.

Rikosasiat

Kuva 6. Rikosasiamäärien kehitys 2010-2021

Vuonna 2021 saapuneiden rikosasioiden ja muiden rikosoikeudellisten asioiden sekä pakkokeino- ja sakon muuntoasioiden määrä oli 77 592 asiaa (2020: 82 338). Rikosasioita saapui 56 753 asiaa (2020: 56 932) ja ratkaistiin 55 702 asiaa (2020: 50 834), joista varsinaisia asiaratkaisuja oli 47 867 asiaa (2020: 44 420).

Vuonna 2021 rikosasioita saapui 179 asiaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kappalemääräisesti eniten kasvua oli liikenneturvallisuuden vaarantamisissa/liikenne rikkomuksissa ja talousrikoksissa. Yleisimmät rikosasianimikkeet olivat varkaudet, törkeät rattijuopumusasiat, liikenneturvallisuuden vaarantamiset sekä pahoinpitelyt. Liikennejuopumusten ja törkeiden rattijuopumusasioiden osuus kaikista rikosasioista on merkittävä, niitä oli yhteensä noin 12 300 asiaa. Koko maan kaikista varsinaisista rikosasioista noin 15 % saapui Helsingin käräjäoikeuteen, jonka asiamäärä kasvoi noin 125 asialla edellisestä vuodesta.

Keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa oli 5,8 kuukautta (2020: 5,3 kk) eli alle talousarviotavoitteen (6 kk). Käsittelyaika ei ollut alle 3 kuukautta yhdessäkään käräjäoikeudessa. Käsittelyaika oli 4 kuukautta tai pidempi 15 käräjäoikeudessa (2020: 13), joista kolme on pääkaupunkiseudun käräjäoikeuksia (Helsingissä 8,9 kk, Itä-Uudellamaalla 7,4 kk, Länsi-Uudellamaalla 7,6 kk). Käsittelyajan keskiarvo on laskettu kaikista asiaratkaistuista rikosasioista. Käräjäoikeuksissa vuonna 2021 ratkaistussa 11 rikosasiassa ja 8 pakkokeinoasiassa käsittelyaika oli yli 10 vuotta. Tavanomaisesti huomattavan pitkä käsittelyaika johtuu sellaisista seikoista, joihin tuomioistuini ei voi vaikuttaa – esimerkiksi vastaaja pakoilee. Käräjäoikeuksien pisimmät käsittelyajat muodostuvat tavanomaisesti asioissa, jotka on voitu ratkaista vasta asioiden vanhentumisajan täytyttyä. Näiden asioiden käsittelyaika nostaa keskimääräistä käsittelyaikaa.

Talousarviossa tavoitteena oli, ettei yhdenkään käräjäoikeuden käsittelyaika ole yli 3 kuukautta koko maan keskiarvoa pidempi. Helsingin käräjäoikeudessa rikosasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli maan pisin ja se oli 3,1 kuukautta koko maan keskiarvoa pidempi (2020: 3,1 kk). Näin ollen tavoite pisimmän ja koko maan keskiarvon erotuksen osalta ei toteutunut. Tavoitteena oli myös, että rikosasioista 45 % käsitellään alle kahdessa kuukaudessa. Tavoite ei toteutunut koko maan osalta, sillä 23 % rikosasioista (asiaratkaistus) ratkaistiin alle kahdessa kuukaudessa. Käräjäoikeuksittain tarkasteltuna 18 käräjäoikeutta ei saavuttanut valtakunnallista tavoitetta. Yli 9 kuukautta käsiteltyjen asioiden osuus oli koko maan osalta 16 %, eli tavoitteena ollut 10 % ei toteutunut. Helsingin käräjäoikeudessa yli 9 kk vanhoja asioita oli 31 % ratkaistuista rikosasioista, mikä oli koko maan suurin luku.

Vuoden 2021 lopussa oli 4 658 yli 12 kuukautta vireillä ollutta rikosasiaa (2020: 4 468). Vanhojen asioiden osuus oli 20 % kaikista vireillä olleista rikosasioista (2020: 17 %).

Sakon muuntoasioita saapui 7 217 asiaa eli noin 35 % vähemmän kuin edellisenä vuonna (2020: 11 128). Saapuneiden pakkokeinoasioiden määrä laski noin 440 asialla edellisestä vuodesta ja oli 9 752 asiaa (2020: 10 196). Muiden rikosoikeudellisten asioiden määrä oli 3 870 asiaa (2020: 4 082). Kappalemääräisesti merkittävin nimike tässä asiaryhmässä ovat lähestymiskieltoasiat, joita vuonna 2021 saapui 1 673 asiaa (2020: 1 816). Näistä perheen sisäisiä lähestymiskieltoasioita oli 84 asiaa.

Kaikkien saapuneiden rikosasioiden asiarakenne on kuvattu liitteessä D.

Vuoden 2021 aikana ratkaistuista rikosasioista haettiin muutosta noin 4 360 asiassa (9 %) prosentuaalisesti määrä pysyi lähes samana kuin edellisenä vuonna. Käräjäoikeuksittain tarkasteltuna rikosasioiden muutoksenhakuosuus oli kertomusvuonna 7-13 %. Muissa rikosoikeudellisissa asioissa oli noin 180 valitusta, joten näissä asioissa muutoksenhakuosuus jäi muutamaan prosenttiin.

Vähäiset rikosasiat voidaan vastaajan suostumuksella ratkaista pääkäsittelyä toimittamatta kirjallisessa menettelyssä. Vuonna 2021 kirjallisessa menettelyssä ratkaistiin yhteensä 16 374 rikosasiaa (2020: 16 358). Kirjallisessa menettelyssä ratkaistujen asioiden osuus kaikista rikosasioiden asia- ja käsittelyratkaisuista oli 29 % (2020: 32,2 %). Käräjäoikeuksittain tarkasteltuna kirjallisen menettelyn osuus vaihteli 14–39 prosenttia. Kirjallisen menettelyn osuuksissa olevat erot johtuvat osin asiarakenne-eroista.

Rikosasioiden kirjallinen käsittely soveltuu tyypillisesti liikenteeseen liittyvien rikosasioiden käsittelyyn. Liikennejuopumus- ja muiden liikennenerikosten osuus koko maan varsinaisten rikosasioiden juttukannasta on 33 %. Tällä on keskeinen vaikutus siihen, miten suuri osa asioista ylittää soveltuu kirjalliseen menettelyyn. Helsingin käräjäoikeudessa sekä liikennettä koskevien asioiden osuus (22 %) että kirjallisen menettelyn osuus (16 %) kaikista rikosasioista ovat merkittävästi maan keskiarvoa pienempiä. Kirjallisesti ratkaistujen rikosasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 2,7 kuukautta (2020: 2,6 kk) eli huomattavasti lyhyempi kuin suullisessa käsittelyssä ratkaistuissa asioissa, joissa käsittelyaika oli 6,8 kuukautta (2020: 6,7 kk).

Vuonna 2021 asiaratkaistuissa rikosasioissa oli yhteensä 42 318 istuntoa (2020: 39 280 istuntoa), joista 8 572 istuntoa (20 %) peruuntui (2020: 9 407 istuntoa, 24 %). Istuntojen peruuntumisprosentti pieneni edellisestä vuodesta noin neljällä prosentilla. Muissa rikosoikeudellisissa asioissa peruuntui yhteensä 629 istuntoa.

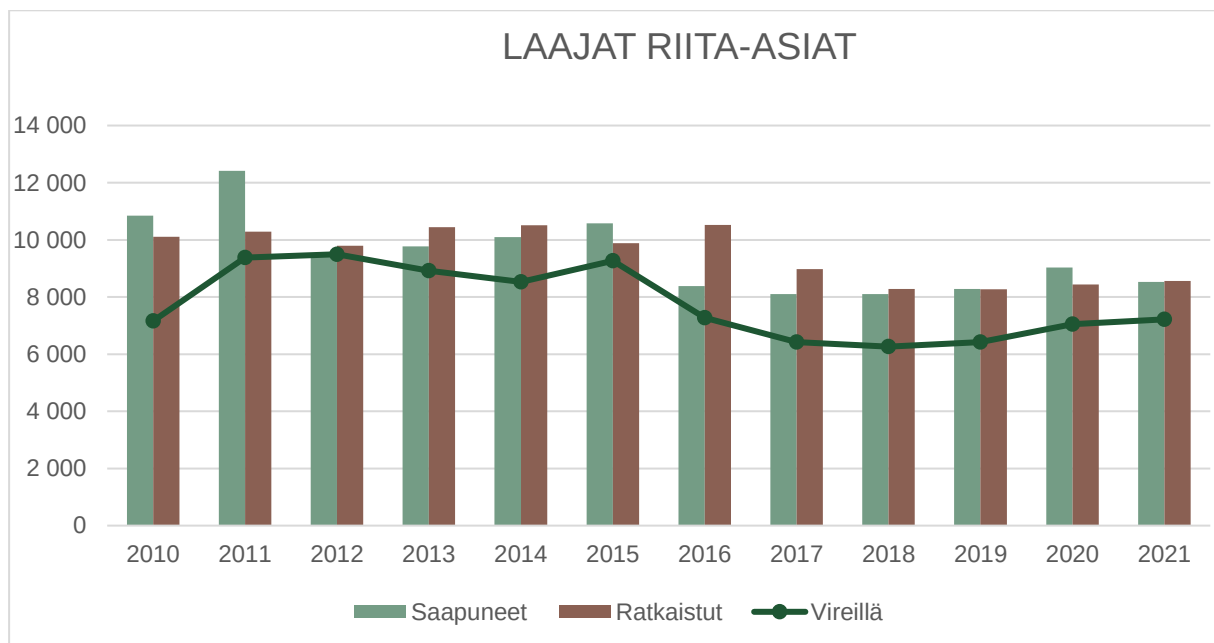
Riita-asiat

Riita-asioita saapui vuonna 2021 kaikkiaan 416 380 asiaa (2020: 391 896) ja niitä ratkaistiin 426 948 asiaa (2020: 415 012). Riita- asioita tuli vireille noin 24 500 asiaa enemmän kuin edellisvuonna. Riita-asioiden määrän kasvu johtui suppealla haastehakemuksella vireille tulleiden asioiden asiamäärän noususta.

Kaikkien vireille tulleiden siviiliasioiden asiaryhmittäinen asiarakenne on kuvattu liitteessä D.

Lain riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa (394/2011) perusteella tuomioistuimet voivat käsitellä riita-asioita erillisessä sovittelumenettelyssä. Vuonna 2021 käräjäoikeudet ratkaisivat noin 2 430 sellaista asiaa, joissa oli tehty sovittelun aloittamispäätös. Määrällisesti tämä vastasi edellisvuoden tasoa.

Laajat riita-asiat

Kuva 7. Laajojen riita-asiamäärien kehitys 2010-2021

Muita kuin suppealla haastehakemuksella vireille tulleita riita-asioita saapui 8 941 asiaa eli 574 asiaa enemmän kuin vuonna 2020 (9 515). Näistä 275 oli maa-oikeusasioita ja 139 koski erillistä turvaamistointia. Laajalla haastehakemuksella (L-asia) tuli vireille 8 527 riita-asiaa ja niitä ratkaistiin 8 559 asiaa. Laajalla haastehakemuksella vireille tulleista asioissa yleisimmin kyse oli perheoikeudellisista asioista (1 865 asiaa). Toiseksi eniten laajat riidat koskivat velka- tai saamissuhteita (1 428 asiaa).

Väestömäärään suhteutettuna saapuvien L-asioiden määrissä on käräjäoikeuksien välillä merkittäviä eroja. L-asioista 20,5 % saapui Helsingin käräjäoikeuteen, jonka tuomiopiiriin kuuluu 12 % koko maan väestöstä.

Laajoista riita-asioista ja riitautuneista summaarisista asioista 3 371 asiaa ratkaistiin istuntokäsittelyssä (2020: 3 604). Näiden lisäksi riita-asioista istunnossa käsiteltiin 137 maa-oikeusasiaa (2020: 123) ja 7 turvaamisasiaa (2020: 7). Laajoista riita-asioista 123 ratkaistiin kolmen tuomarin kokoonpanossa (2020: 100).

Tuomiolla ratkaistujen osuus oli 27 % (2020: 25 %) ja sovintoratkaisujen osuus oli 33 % (2020: 34 %) kaikista L- asioista. Sillensä muusta syystä jääneiden asioiden osuus oli 12 % (2020: 13 %) ratkaistuista asioista. Muita ratkaisuja ovat muun muassa yksipuolinen tuomio 14 %

(2020: 15 %) ja asia jätetty tutkimatta 5 % (2020: 5 %). Vuosittain noin kolmannes riita-asioista on päättynyt sovintoon kuluvaan vuosituhannen aikana. Sovintojen osuus vaihtelee paljon käräjäoikeuksien välillä. Vuonna 2021 sovintojen osuus oli neljässä käräjäoikeudessa vähemmän kuin 30 %. Vastaavasti viidessä eniten sovintoratkaisuihin päätyneessä käräjäoikeudessa sovintojen osuus oli 40 % tai yli.

Keskimääräinen käsittelyaika laajoissa riita-asioissa oli 9,7 kuukautta, kun se vuotta aiemmin oli 9,2 kuukautta. Käsittelyaika oli 10 kuukautta tai enemmän kaikkiaan kuudessa käräjäoikeudessa.

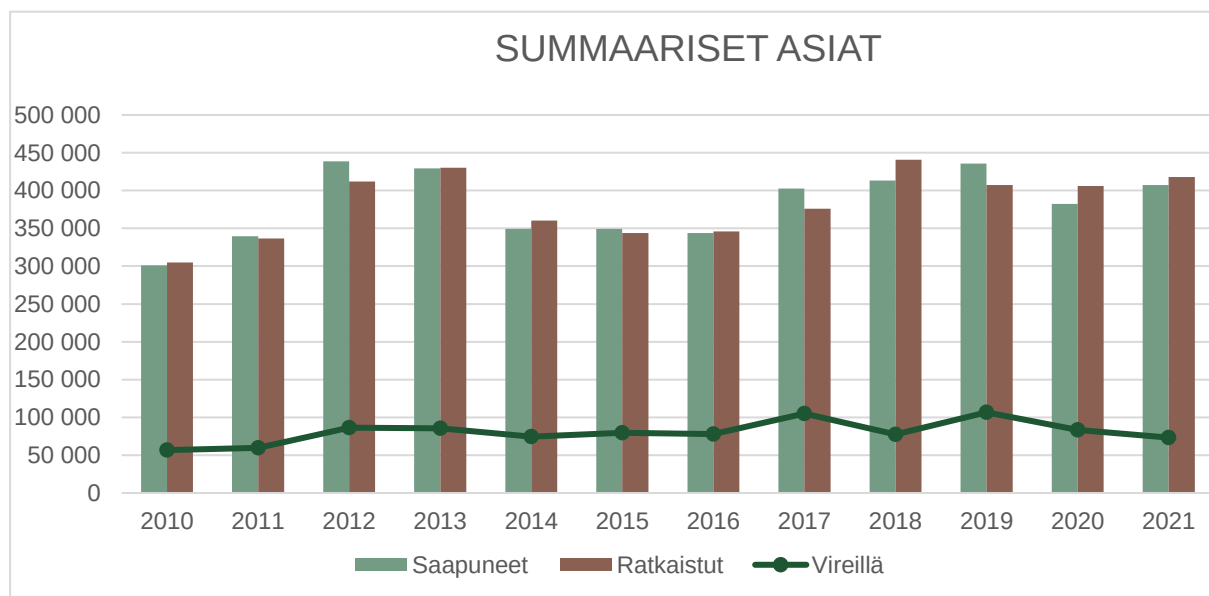
Istunnossa ratkaistujen kaikkien riita-asioden keskimääräinen käsittelyaika oli 14,8 kuukautta (2020: 13,2 kk). Merkittävä osa istunnossa käsiteltävistä riita-asioista ratkaistaan pääkaupunkiseudun käräjäoikeuksissa, joissa istunnossa ratkaistujen asioiden keskimääräinen käsittelyaika on maan keskiarvoa pidempi. Helsingin käräjäoikeudessa istunnossa ratkaistujen riita-asioden keskimääräinen käsittelyaika oli 19,0 kuukautta (2020: 16,7 kk).

Vuoden 2021 lopussa oli 2 403 (33 %) yli 12 kuukautta vireillä ollutta laajaa riita-asiaa (2020: 2 159 asiaa, 31 %). Vanhojen asioiden määrä lisääntyi noin 240 asialla edellisen vuoden tasosta.

Keskimääräinen käsittelyaika kaikissa maa-oikeusasioina käsitellyissä asioissa oli 7,7 kuukautta (2020: 6,8 kk) ja varsinaisissa asiaratkaisuissa 11,6 kuukautta (2020: 9,0 kk). Maa-oikeusasioita käsittelevien käräjäoikeuksien keskimääräiset käsittelyajat maa-oikeusasioiden asiaratkaisuissa olivat 4,2-12,3 kuukautta.

Vuoden 2021 lopussa käräjäoikeuksissa oli 2 403 yli 12 kuukautta vireillä ollutta laajaa riita-asiaa (2020: 2 159, 2019: 1 881). Laajoja riita-asioita oli vuoden 2021 lopussa vireillä yhteensä 7 219 (2020: 7 044).

Summaariset asiat

Kuva 8. Summaaristen asioiden määrien kehitys 2010-2021

Suppealla haastehakemuksella vireille tulevista riita-asioista (summaariset asiat) on tavanomaisesti kyse riidattomasta saatavasta. Vuonna 2021 summaarisia asioita saapui 407 439 asiaa, kun niitä edellisenä vuonna tuli 382 381 asiaa. Asioiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta noin 25 000 asialla.

Vireillä olevien asioiden määrä on laskenut koko maan osalta. Vuonna 2021 summaarisia asioita ratkaistiin 417 951 asiaa (2020: 406 129) eli noin 10 500 asiaa enemmän kuin niitä saapui. Vireillä olevia asioita oli vuoden lopussa 18 % vuoden aikana saapuneiden määrään suhteutettuna.

Vuonna 2021 keskimääräinen käsittelyaika niissä yhdeksässä käräjäoikeudessa, joihin summaaristen asioiden käsittely on keskitetty, oli 2,6 kuukautta (2020: 2,8 kk). Käsittelyaika lyheni hieman edellisvuodesta ja alitti talousarviossa asetetun käsittelyaikatavoitteen (2,8 kk). Kaikkien käräjäoikeuksien käsittelyaika summaarisissa asioissa oli myös 2,6 kk (2020: 3,0 kk). Luku sisältää myös ns. riitautuneita summaarisia asioita, jotka vastaavat käsittelytavaltaan laajoja riitoja.

Hakemusasiat

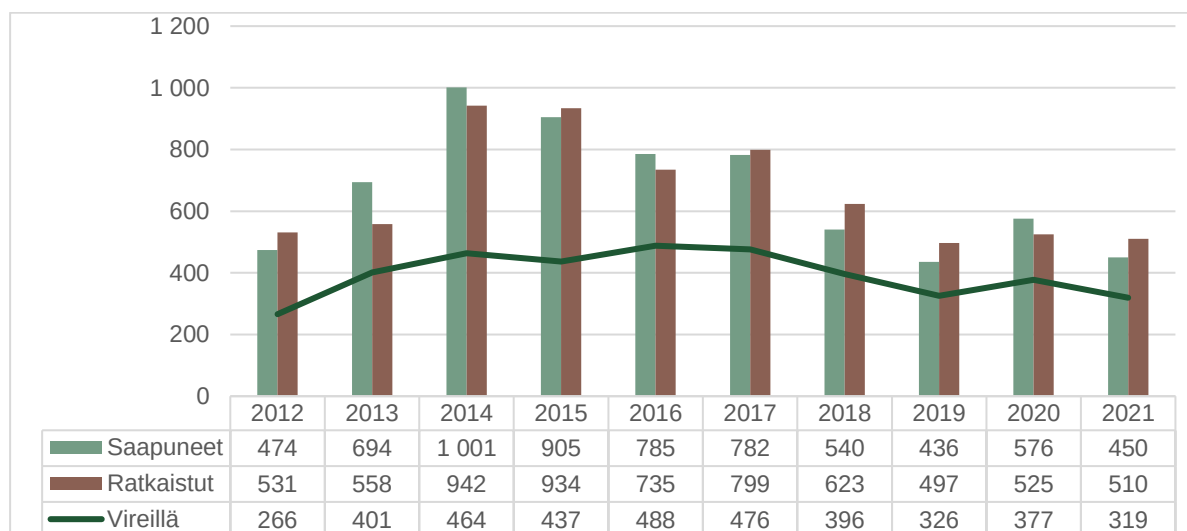
Hakemusasioiden asiamäärät vähenivät hieman edellisestä vuodesta. Saapuneiden asioiden määrä vuonna 2021 oli 42 634 asiaa (2020: 42 790 asiaa) ja niitä ratkaistiin 43 185 asiaa (2020: 43 180 asiaa). Saapuneista hakemusasioista avioeroasioita oli 15 230 (2020: 17 058).

Insolvenssiasioita saapui 8 721 asiaa (2020: 8 420 asiaa) ja ratkaistiin 8 664 asiaa (2020: 9 114 asiaa). Insolvenssiasioista suurin osa on yksityishenkilön velkajärjestelyasioita, joita saapui 4 464 (2020: 4 514 asiaa). Velkajärjestelyasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 5,8 kuukautta (2020: 6,2 kk) alittaen talousarvion tavoitteen (7 kk). Käsittelyaika oli alle 10 kuukautta kaikissa käräjäoikeuksissa.

1.5.1.6. Erityistuomioistuimet

Markkinaoikeus

Markkinaoikeus käsittelee asiat, jotka on säädetty sen toimivaltaan kuuluviksi laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa tai muussa laissa. Vuonna 2015 asiamäärät kuitenkin vähenivät ja vähennystä oli edelleen vuosina 2016-2019.

Kuva 9. Markkinaoikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2012-2021

Vuonna 2021 markkinaoikeuteen saapui vähemmän asioita kuin edellisvuonna ja markkinaoikeus ratkaisi asioita 3 % edellisvuotta vähemmän ja vireillä olevien asioiden määrä väheni 15 %. Ratkaistuista asioista 77 % koski julkisia hankintoja ja 18 % IPR asioita. Keskimääräinen käsittelyaika oli 7,9 kuukautta. IPR-asioita saapui 109 asiaa (2020: 106) ja niistä ratkaistiin 92 asiaa (2020: 99). Käsittelyaika näissä asioissa oli 12,5 kuukautta (2020: 12,1 kk). Hankinta-

asiat käsiteltiin keskimäärin 6,4 kuukaudessa (2020: 6,6 kk), kilpailunrajoitusasiat 12,3 kuukaudessa (2020: 5,9 kk) ja kuluttajansuojalain mukainen asiat 19,3 kuukaudessa (2020: 19,0 kk).

Taulukko 12. Markkinaoikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020	TA 2021 tavoite /arvio	Tulos- sopimus tavoite/ arvio 2021	Toteutunut 2021	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulos- sopimus- tavoitteeseen
Saapuneet asiat	436	576		600	450	-22 %	-25 %
Ratkaistut asiat	497	525	600	620	510	-3 %	-18 %
Vireillä olevat asiat	326	377		356	319	-15 %	-10 %
Vireillä yli 12 kk							
Toimintameno sis. vuokrat 1000 eur	3 137	3 187		3 364*	3 326	4 %	-1 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	733	800			915	14 %	
Kustannukset 1000 eur	3 449	3 885			3 928	1 %	
Henkilöstömäärä, htv	37,0	37,5		40,0	38,4	0,9	-1,6
Tuottavuus ⁽¹⁾	14	14	17	16	13	-5 %	-17 %
Taloudellisuus ⁽²⁾	6 311	6 071	6 000	5 427*	6 521	7 %	20 %
Taloudellisuus ⁽³⁾	6 939	7 399			7 703	4 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	8,5	7,9	8,0	8,5	7,9	0,0	-0,6

1) Ratkaisut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

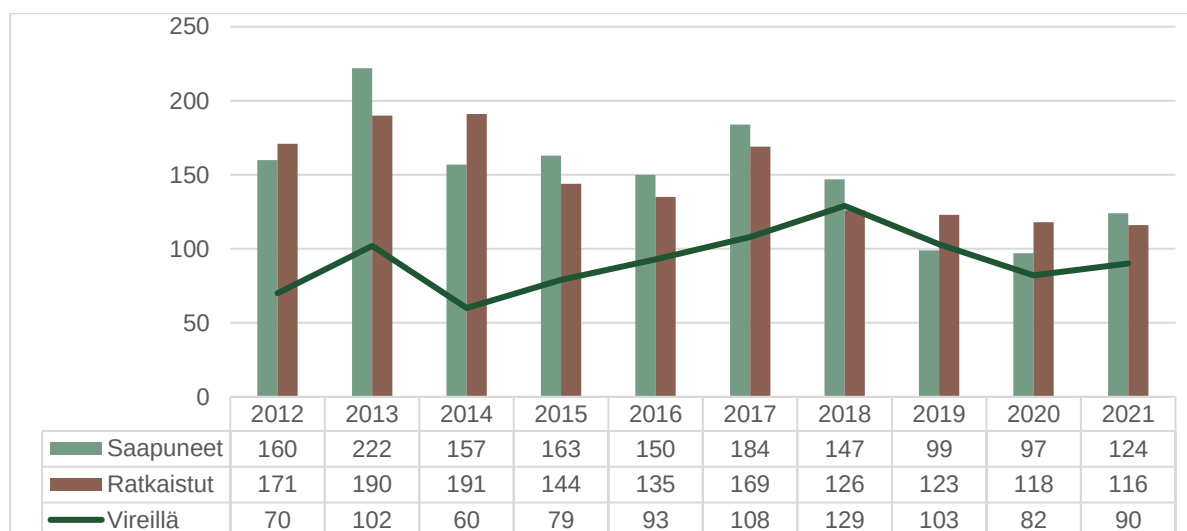
3) Kustannukset/ratkaistu asia

* Tulossopimustavoitteeseen on lisätty vuonna 2021 toteutuneet toimitilavuokrat (0,357 milj. euroa)

Markkinaoikeuden toimintamenot olivat noin 3,3 milj. euroa vuonna 2021 (2020: 3,2 milj. euroa). Markkinaoikeus ei saavuttanut tuottavuudelle ja taloudellisuudelle asetettuja tavoitteita, sen sijaan käsittelyajalle asetettu tavoite alitettiin.

Työtuomioistuिन

Vuonna 2021 työtuomioistuimeen saapuneiden asioiden määrä kasvoi edellisvuoden tasosta 28 % (Kuva 10). Tuomioistuin ratkaisi asioita hieman vähemmän kuin niitä saapui, joten vireillä olevien asioiden määrä kasvoi jonkin verran.

Kuva 10. Työtuomioistuimen asiamäärien kehitys vuosina 2012-2021

Taulukko 13. Työtuomioistuimen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020	TA 2021 tavoite/ arvio	Tulosopimus tavoite/	Toteutunut 2021	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimustavoitteeseen
Saapuneet asiat	99	97		100	124	28 %	24 %
Ratkaistut asiat	123	118	150	120	116	-2 %	-3 %
Vireillä olevat asiat	103	82		63	90	10 %	43 %
Vireillä yli 12 kk							
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	1 094	1 241		1 138*	1 185	-5 %	4 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	222	212			199	-6 %	
Kustannukset 1000 eur	1 299	1 414			1 591	13 %	
Henkilöstömäärä, htv	10,0	9,2		9,0	9,4	0,2	0,4
Tuottavuus ⁽¹⁾	13	13	20	13	12	-4 %	-5 %
Taloudellisuus ⁽²⁾	8 897	10 518	9 000	9 484*	10 216	-3 %	8 %
Taloudellisuus ⁽³⁾	10 561	11 980			13 718	15 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	9,7	11,6	10,0	10,0	14,3	2,7	4,3

1) Ratkaisut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

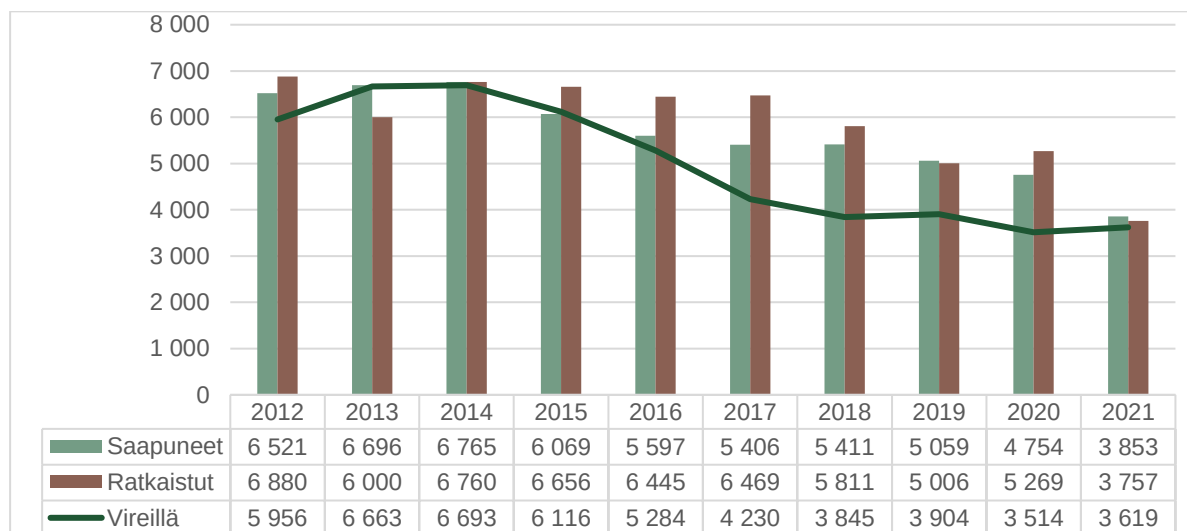
3) Kustannukset/ratkaistu asia

* Tulossopimustavoitteeseen on lisätty vuonna 2021 toteutuneet toimitilavuokrat (0,140 milj. euroa)

Työtuomioistuimen toimintamenot olivat noin 1,2 milj. euroa vuonna 2021 (2020: 1,2 milj. euroa). Työtuomioistuin ei saavuttanut tuottavuudelle, taloudellisuudelle ja käsittelyajalle asetettuja tavoitteita.

Vakuutusoikeus

Vuonna 2021 vakuutusoikeuteen saapuneiden asioiden määrä väheni edellisvuoden tasosta (Kuva 11.) Vanhojen, yli 12 kuukautta vireillä olleiden asioiden määrä väheni edellisestä vuodesta ja oli 250 asiaa (Taulukko 14). Suurimpia asiaryhmiä vakuutusoikeudessa ovat ansioeläkeasiat, työtapaturma- ja ammattitautiasiat, työttömyysturva-asiat sekä Kansaneläkelaitoksen myöntämiin etuuksiin liittyvät asiat.

Kuva 11. Vakuutusoikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2012-2021

Taulukko 14. Vakuutusoikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020	TA 2021 tavoite/arvio	Tulos-sopimus tavoite/arvio 2021	Toteutunut 2021	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulos-sopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	5 059	4 754		5 300	3 853	-19 %	-27 %
Ratkaistut asiat	5 006	5 269	6 000	5 400	3 757	-29 %	-30 %
Vireillä olevat asiat	3 904	3 514		3 604	3 619	3 %	0 %
Vireillä yli 12 kk	447	481		150	250	-48 %	
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	8 278	8 661		8 866*	8 827	2 %	0 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	50	45			23	-48 %	
Kustannukset 1000 eur	9 639	11 176			9 618	-14 %	
Henkilöstömäärä, htv	111,0	115,2		114,0	115,6	0,4	1,6
Tuottavuus ⁽¹⁾	45	46	55	48	33	-29 %	-32 %
Taloudellisuus ⁽²⁾	1 654	1 644	1 300	1 642*	2 349	43 %	43 %
Taloudellisuus ⁽³⁾	1 925	2 121			2 560	21 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	9,6	9,4	10,0	9,0	12,2	2,8	3,2

1) Ratkaistut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

3) Kustannukset/ratkaistu asia

* Tulossopimustavoitteeseen on lisätty vuonna 2021 toteutuneet toimitilavuokrat (0,674 milj. euroa)

Vakuutusoikeuden toimintamenot olivat noin 8,8 milj. euroa (2020: 8,6). Vakuutusoikeus ei saavuttanut tuottavuudelle, taloudellisuudelle ja käsittelyajalle asetettuja tavoitteita.

Taloudellisuuden ja tuottavuuden heikentyminen sekä käsittelyajan pidentyminen johtuvat koronapandemian vuoksi hidastuneesta lainkäyttötyöstä ja HAIPA:n käyttöönotosta ja erityisesti siitä, ettei sähköistä asiakirjaliikennettä alempiin asteisiin ole saatu kaikkien tahojen osalta käyttöön. Lisäksi keskimääräiseen käsittelyaikaan vuonna 2021 vaikutti se, että vakuutusoikeudessa ratkaistiin poikkeuksellisen suuria ja vaikeita asiakokonaisuuksia.

1.5.1.7. Tuomioistuinvirasto ja sen yhteydessä toimivat lautakunnat

Tuomioistuinvirasto

Tuomioistuinvirasto aloitti toimintansa 1.1.2020. Tuomioistuinvirasto on itsenäinen keskusvirasto, joka palvelee koko tuomioistuinlaitosta. Viraston tehtävänä on huolehtia siitä, että tuomioistuimet kykenevät käyttämään tuomiovaltaa laadukkaasti ja että tuomioistuinten hallinto on tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti järjestetty. Ylintä päätösvaltaa Tuomioistuinvirastossa käyttää tuomarienemmistöinen johtokunta. Virastossa on ylijohtaja sekä kolme osastoa vastuualueinaan talous, kehitys ja hallinto.

Vuonna 2020 aloitettua strategiatyötä on jatkettu, ja osana sitä johtokunta on hyväksynyt Tuomioistuinviraston tarkoituksen, tavoitteet ja keskeiset strategiset teemat. Tuomioistuinvirasto on tuomioistuija varten - laadukkaan lainkäytön mahdollistaja. Strategian toimeenpano on aloitettu ja tilannetta käsitellään johtokunnassa säännöllisesti. Johtokunnassa on käsitelty myös muita tuomioistuinten toiminnan kannalta merkittäviä asioita kuten tulosohejausta, tuomioistuinten henkilöstön palkkauksen kehittämistä sekä tuomioistuinten toimitilahankkeita ja valtionhallinnon yhteisen toimitilastrategian valmistelua. Johtokunta on asettanut työryhmät selvittämään tuomioistuinlaitoksen riippumattomuuden takeita ja tuomioistuinten taloudellisten mittareiden kehittämistä.

Oikeusministeriössä on aloitettu oikeudenhoidon selonteon valmistelu. Tuomioistuinvirasto edustaa tuomioistuinlaitosta hankkeen työryhmissä. Valtioneuvoston selonteko on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2022.

Virkajärjestely- ja virkaehtosopimusasioihin liittyvä toimivalta on siirtynyt oikeusministeriöltä Tuomioistuinvirastolle 1.1.2021. Kertomusvuonna on jatkettu Tuomioistuinviraston henkilöstön palkkausjärjestelmän valmistelua. Virastossa on otettu käyttöön hallinnollisten asioiden HILDA-asianhallintajärjestelmä.

Maaliskuussa 2020 alkanut poikkeusaika on jatkunut koko kertomusvuoden. Tuomioistuinvirastossa on jatkettu koronatilanteen aktiivista seuraamista ja raportoimista tuomioistuimille. Poikkeusaikana alkanut säännöllinen vuoropuhelu tuomioistuinten johdon kanssa on jatkunut. Tuomioistuinviraston henkilöstö on työskennellyt etänä ja tuomioistuinten henkilöstölle järjestetty koulutus on toteutettu valtaosin etäyhteyksin. Vaikka tartuntoja ja altistumisia on ollut myös tuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston henkilöstössä, koronapandemia ei ole kuitenkaan vaikuttanut niiden kykyyn huolehtia perustehtävistään.

Vuonna 2021 Tuomioistuinvirastossa työskenteli yhteensä 64 htv (2020: 64,5 htv) ja toimintamenojen käyttö oli 6,0 milj. euroa (2020: 5,0 milj. euroa), mikä sisältää myös Tuomioistuinviraston järjestämän tuomioistuinlaitoksen henkilöstökoulutuksen. Tuomioistuinvirastoon yhteydessä toimivien lautakuntien ja muiden toimielimien tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä sisältyvät tietoihin liitteessä E. Näiden toimielinten henkilötyövuodet jakautuivat vuonna 2021 seuraavasti: tuomarivalintalautakunta 1,2 htv (2020: 1 htv), tuomarinkoulutuslautakunta 1 htv (2020: 1 htv), AIPA-hanketoimisto 9,7 htv (2020: 9,3 htv) ja HAIPA-hanketoimisto 0 htv (2020: 8,4 htv). HAIPA-hanke päättyi vuoden 2020 lopussa. Muissa toimielimissä ei ole päätoimisia virkamiehiä.

AIPA-hanke

AIPA-hankkeessa kehitetään Syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten työskentelyä siirtymällä sähköisiin työtapoihin lainkäytössä. Lisäksi hankkeessa luodaan niille asian- ja dokumentinhallinnan toimintaprosesseja tehostava ja yhtenäistävä tietojärjestelmäkokonaisuus, joka mahdollistaa poikkihallinnollisen sähköisen yhteistyön muiden viranomaisten kanssa. Asiakkaiden sähköisen asioinnin mahdollisuuksia parannetaan. AIPA-tietojärjestelmän käyttöönotto käynnistyi Syyttäjälaitoksessa sakon ja rikesakon määräämisestä annettuun lakiin perustuvilla AIPA:n toiminnallisuuksilla vuoden 2016 lopulla. Tuomioistuimissa AIPA:n käyttöönotto alkoi salaisten pakkokeinoasioiden toiminnoilla käräjäoikeuksissa vuonna 2018. Seuraavaksi käräjäoikeuksissa otettiin käyttöön hakemusasioiden toiminnot vuonna 2020. Laajojen riita-asioiden ja turvaamistoimiasioiden toiminnot AIPA:ssa otettiin käräjäoikeuksissa käyttöön vuonna 2021. Lisäksi kaikille käyttäjille on toteutettu mahdollisuus hyödyntää AIPA:n dokumentinhallinnan perustoimintoja niin sanotun Mini-AIPA:n toiminnoilla. Mini-AIPA laajenee seuraavaksi käyttöön rikosasioiden asiakirja-aineistolle. Mini-AIPA-laajennuksen pilottikäyttö on alkanut pilottialueilla vuoden 2021 marraskuussa ja laajennetaan valtakunnalliseen käyttöön kevään 2022 aikana. Sen jälkeen edetään syksyllä 2022 käyttöönottoihin käräjäoikeuksien rikosasioissa, muutoksenhakutuomioistuinten toiminnoissa, Syyttäjälaitoksen rikosasioissa sekä joukossa eräitä muita asiaryhmiä. Ylläpitoa ja sen aikaista jatkokehitystä organisoidaan.

Tuomarinkoulutuslautakunta

Riippumattoman tuomarinkoulutuslautakunnan tehtävänä on huolehtia tuomioistuinten henkilöstölle järjestettävän koulutuksen suunnittelusta yhteistyössä Tuomioistuinviraston ja tuomioistuinten kanssa. Tuomarinkoulutuslautakunta järjestää asessorin virkoja koskevan hakumenettelyn ja suorittaa asessoreiden esivalinnan. Lisäksi tuomarinkoulutuslautakunta huolehtii tuomioistuinharjoittelupaikkojen keskitetyn hakumenettelyn järjestämisestä sekä valitsee ja nimittää käräjänotaarit. Vuonna 2021 tuomioistuinharjoitteluun haki 538 henkilöä. Lautakunta nimitti tuomioistuinharjoitteluun vuodelle 2022 yhteensä 144 käräjänotaaria. Vuonna 2021 asessorin virkasuhteita haki 75 henkilöä. Korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus nimittivät vuonna 2021 yhteensä 16 asessoria.

Tuomarinvalintalautakunta

Riippumaton tuomarinvalintalautakunta valmistelee tuomarin viran täyttämistä. Tuomarinvalintalautakunta tekee valtioneuvostolle perustellun esityksen muun vakinaisen tuomarin tai päällikkötuomarin kuin korkeimman oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden presidentin tai jäsenen virkaan nimittämisestä. Vuonna 2021 tuomarinvalintalautakunta teki esityksen 124 tuomarin virasta, joista kaksi koski päällikkötuomarin virkaa.

1.5.2. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön maksullisen toiminnan tuotot olivat kertomusvuonna yhteensä 42,2 milj. euroa (2020: 42,1 milj. euroa). Maksullisen toiminnan tuotot sisältävät myös laskelmissa raportoidut maksullisen toiminnan muut tuotot, jotka ovat viivästyskorkoja ja joita kertyi 88 000 euroa (2020: 97 000 euroa). Maksullisen toiminnan tuotoista 39,5 milj. euroa (2020: 39,4 milj. euroa) kertyi erityislakien nojalla hinnoiteltavista suoritteista. Maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista kertyi 2,6 milj. euroa (2020: 2,6 milj. euroa). Maksuperustelain mukaisista liiketaloudellisista suoritteista kertyi 80 000 euroa (2020: 82 000 euroa). Nämä olivat vuonna 2021 pelkkiä vuokratuottoja, joista tilavuokria oli 15 000 euroa ja muita vuokria 65 000 euroa, josta valtaosa autopaikkavuokratuloja. Myös vuoden 2020 tuotot ovat pääosin vuokratuottoja. Maksullisen toiminnan tileistä poistoja kirjattiin 2,0 milj. euroa (2020: 82 000 euroa).

Kertomusvuonna kirjanpitoyksikön erityislakien mukaiset maksullisen toiminnan tuotot kertyivät tuomioistuintuloista 39,3 milj. euroa (2020: 39,3 milj. euroa) ja avioliittoasetuksen mukaisista siviilivihkimisen maksuista 0,1 milj. euroa (2020: 0,1 milj. euroa).

Maksuperustelain mukaiset maksullisen toiminnan tuotot pysyivät edellisvuoteen nähden ennallaan olleen 2,6 milj. euroa. Tuotot koostuivat pääosin tuomioistuinten tiedoksiantomaksuista, kuulutuskustannusten korvauksista ja ote- ja jäljennösmaksuista sekä todistuksista.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmissa kohdassa maksullisen toiminnan tuotot on esitetty liikekirjanpidossa maksullisen toiminnan tuottojen tilille kertyneet tuotot. Toiminnan muut tuotot sisältävät toiminnan osuuden raportointivuonna kertyneistä viivästyskorkotuloista, jotka on jaettu kertyneiden maksullisen toiminnan tuottojen suhteessa eri tuomioistuimille. Lisäksi liikekirjanpidon tilillä korot euromääräisistä saamisista näkyy tuottona vanhojen taseeseen kertyneiden korvausten palautuksia, joista suurin osa on todistelukorvauksia. Nämä muut kuin viivästyskorkotulot on huomioitu kustannuksia vähentävänä eränä kustannuslaskennan vyörytyksissä ydintoiminnoille. Maksullisen toiminnan tileistä poistot on huomioitu kustannuslaskennassa vyörytettävien kustannusten yhteydessä. Myös toiminnan muut tuotot (yhteistoiminnan tuotot ja vuokratuotot) on huomioitu kustannuslaskennassa kustannusten vyörytysten yhteydessä.

Kustannusten kohdentamisessa maksulliselle toiminnalle on käytetty hyväksi Valtiokonttorin yhteistä kustannuslaskentamallia. Mallin mukaisesti toiminnan muut kuin ydintoimintojen kustannukset on vyörytetty ydintoiminnoille vaihteittain käyttäen ajurina Kieku-järjestelmän kunkin raportointivuoden työpanoksen kohdentumistietoja. Myös kustannustiedot, joita on kohdennettu, on poimittu laskentaan Kieku-järjestelmästä. Laskelmat on esitetty kertomusvuoden lisäksi sitä edeltäneiltä kahdelta edelliseltä varainhoitovuodelta. Vuoden 2021 kustannuslaskenta on tehty noudattaen vuodelle 2020 määritettyä mallia. Vertailuvuosi 2019 on laskettu samalla mallilla.

Johtuen kirjanpitoyksikön perustamisesta 1.1.2020 lukien kustannustiedot eroavat oikeusministeriön esittämistä tuomioistuinten kustannuksista siten, että kustannuslaskentamalliin on otettu mukaan Tuomarinvalintalautakunnan ja Tuomarinkoulutuslautakunnan kustannukset vuosina 2019–2020 sekä keskusvirasto Tuomioistuinviraston kustannukset vuodesta 2020 alkaen. Aiemmin vastaavia tehtäviä hoidettiin oikeusministeriössä ja niiden kustannukset eivät ole eroteltavissa ministeriön muista kustannuksista eikä niitä siten ole huomioitu laskelmissa vertailuvuosina. Tuomioistuinviraston toimintamenot vuonna 2021 olivat 5,0 milj. euroa (2020: 5,0 milj. euroa). Kaikki Tuomioistuinviraston ja lautakuntien kustannukset vyörytettiin laskennassa edelleen tuomioistuinten ydintoiminnoille ydintoimintoa avustavina tehtävinä.

Tukitoimintojen kustannuksissa on otettu huomioon virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Myös maksullisen toiminnan osuudet palkallisista poissaoloista on otettu huomioon henkilöstökustannuksissa ja tukitoimintojen kustannuksissa. Maksullisen toiminnan minkään osa-alueen suoritteiden tuottamiseen ei ole ollut käytettävissä maksuperustelain 7 § 1 momentin mukaista hintatukea.

Valtiokonttorin ilmoittama vuoden 2021 laskelmissa käytettäväksi tarkoitettu korkokustannus on 0,0 % (2020: 0,0 %, 2019: 0,3 %).

Tuomioistuimissa perittävistä maksuista säädetään 1.1.2016 alkaen tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015), oikeusministeriön asetuksessa eräistä tuomioistuinten hakemusmaksuista vuosina 2019–2021 (1384/2018) sekä maksuperustelain nojalla annetussa oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista vuosina 2019–2021 (1385/2018).

Tuomioistuinmaksulaissa on säännökset tuomioistuimissa perittävien oikeudenkäyntimaksujen suuruudesta sekä annetaan valtuutus säätää hakemusasioista perittävistä maksuista asetuksella enintään omakustannusarvon suuruisina.

Vuoden 2021 talousarviossa on esitetty arvio tuomioistuinten maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudesta mukaan lukien sekä tuomioistuinmaksulain että maksuperustelain mukaiset suoritteet. Tämän mukaan niiden suoritteiden kokonaiskustannuksista, joista maksuja peritään, voidaan maksuilla kattaa noin 48 %. Toteutuma oli 41 % (2020: 43 %). Maksuperuste- ja tuomioistuinlain mukaisesti oikeudenkäyntimaksut on säädetty suoritteiden omakustannusarvoa alempana oikeuspoliittisista syistä. Virastokohtaisia maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustavoitteita ei tuomioistuimille ole asetettu. Tuomioistuinmaksutuloja kertyi yhteensä 42,0 milj. euroa (2020: 41,9 milj. euroa). Maksulliseen toimintaan kohdistuneet kustannukset lisääntyivät 5 %.

Tuomioistuinlaitoksen kokonaiskustannukset kasvoivat vuodelle 2021 vertailuvuosiin verrattuna. Henkilöstökulujen kasvu selittyy sopimuksen mukaisesta yleiskorotuksesta sekä paikallisesti sovitusta ns. virastoerästä. Vuokrien osuus kasvoi edellisestä tilikaudesta johtuen indeksikorotuksista sekä korjaus- ja muutostöistä. Eräissä tuomioistuimissa jouduttiin siirtymään väistötiloihin sisäilmaongelmien vuoksi. Palvelujen ostot kasvoivat mukaan lukien todistelukustannukset, käännös- ja tulkkaukspalvelut, vartiointi- ja turvallisuuspalvelut, asiantuntija- ja tutkimuspalvelut sekä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelun ostot Palkeilta edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi maksullisen toiminnan myyntisaamisten poistoja kirjattiin selvästi enemmän kuin edellisenä tilikautena.

Tuomioistuimien maksullisen toiminnan laskelmat

Taulukko 15. Tuomioistuimien tuomioistuinlain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2019	2020	2021	Muutos 2020 /2021
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	40 056 471	39 269 358	39 334 242	0 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	71 208	91 198	81 911	-11 %
Tuotot yhteensä	40 127 679	39 360 556	39 416 153	0 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 023	2 420	2 195	-10 %
Henkilöstökustannukset	20 891 981	20 999 626	24 590 147	15 %
Vuokrat	669	43 211	17 864	-142 %
Palvelujen ostot	517 186	581 126	659 126	12 %
Muut erilliskustannukset	366 388	323 742	373 010	13 %
Erilliskustannukset yhteensä	21 780 247	21 950 125	25 642 343	14 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	49 210 733	53 790 479	55 731 446	3 %
Poistot	770 391	1 697 384	1 787 731	5 %
Korot	24 525	-	-	
Muut yhteiskustannukset	14 544 943	17 676 599	17 058 318	-4 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	64 550 594	73 164 462	74 577 495	2 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	86 330 840	95 114 586	100 219 838	5 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
Kustannusvastaavuus-%	46 %	41 %	39 %	-5 %

Taulukossa 15. on esitetty tuomioistuinlain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma. Tuotot pysyivät edellisen vuoden tasolla. Kokonaiskustannukset kasvoivat 5 %. Tuomioistuinlain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 39 % (2020: 41 %). Taulukoissa 16-22 on eritelty kustannusvastaavuus virastoittain tai virastoryhmittäin pois lukien vakuutusosoikeus ja työtuomioistuin niiden tuottojen vähäisen määrän vuoksi.

Taulukko 16. Korkeimman oikeuden tuomioistuinlain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2019	2020	2021	Muutos 2020/2021
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	374 720	345 330	303 475	-12 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	666	802	632	-21 %
Tuotot yhteensä	375 386	346 132	304 107	-12 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	11	-	5	-100 %
Henkilöstökustannukset	915 333	1 012 074	947 802	-6 %
Vuokrat	-	-	-	
Palvelujen ostot	584	13	154	1092 %
Muut erilliskustannukset	552	140	352	151 %
Erilliskustannukset yhteensä	916 479	1 012 227	948 313	-6 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 925 540	1 864 373	1 639 267	-12 %
Poistot	5 463	61 573	42 310	-31 %
Korot	872	-	-	
Muut yhteiskustannukset	241 395	325 734	293 604	-10 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	2 173 270	2 251 680	1 975 182	-12 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 089 750	3 263 907	2 923 495	-10 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-2 714 364	-2 917 775	-2 619 388	
Kustannusvastaavuus-%	12 %	11 %	10 %	

Korkeimman oikeuden (KKO) maksullisen toiminnan tuotot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 12 %. KKO:n maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset laskivat 10 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Korkeimman oikeuden kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 33 % (2020: 35 %).

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli korkeimmassa oikeudessa 10 % (2020: 11 %).

Taulukko 17. Korkeimman hallinto-oikeuden tuomioistuinlain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2019	2020	2021	Muutos 2020/2021
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	717 281	806 084	880 540	9 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1 275	1 872	1 834	-2 %
Tuotot yhteensä	718 556	807 956	882 374	9 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	168	-	301	-100 %
Henkilöstökustannukset	1 296 953	1 655 620	1 986 981	20 %
Vuokrat	97	47	-	-100 %
Palvelujen ostot	500	260	763	194 %
Muut erilliskustannukset	3 690	2 486	4 201	69 %
Erilliskustannukset yhteensä	1 301 406	1 658 412	1 992 246	20 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	813 807	1 115 308	1 413 206	27 %
Poistot	2 038	2 811	60 920	2067 %
Korot	614	-	-	
Muut yhteiskustannukset	315 315	521 140	598 059	15 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 131 774	1 639 259	2 072 185	26 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 433 180	3 297 671	4 064 431	23 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-1 714 624	-2 489 715	-3 182 057	
Kustannusvastaavuus-%	30 %	25 %	22 %	

Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 9 % edelliseen vuoteen verrattuna. KHO:n maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset kasvoivat 23 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. KHO:n kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 28 % (2020: 25 %).

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli KHO:ssa 22 % (2020: 25 %).

Taulukko 18. Hovioikeuksien tuomioistuinlain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2019	2020	2021	Muutos 2020/2021
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	728 468	643 344	607 860	-6 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1 295	1 494	1 266	-15 %
Tuotot yhteensä	729 763	644 838	609 126	-6 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	61	93	13	-86 %
Henkilöstökustannukset	2 519 428	2 800 641	3 516 009	26 %
Vuokrat	-	-	-	
Palvelujen ostot	29	1 374	767	-44 %
Muut erilliskustannukset	5 374	4 326	2 278	-47 %
Erilliskustannukset yhteensä	2 524 893	2 806 434	3 519 067	25 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	4 776 048	5 144 261	4 412 914	-14 %
Poistot	331 481	245 181	210 437	-14 %
Korot	2 742	-	-	
Muut yhteiskustannukset	1 380 829	1 587 063	1 398 525	-12 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	6 491 100	6 976 505	6 021 876	-14 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	9 015 993	9 782 939	9 540 943	-2 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-8 286 230	-9 138 101	-8 931 817	
Kustannusvastaavuus-%	8 %	7 %	6 %	

Hovioikeuksien maksullisen toiminnan tuotot vähenivät 6 % edellisestä vuodesta. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset laskivat 2 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Hovioikeuksien kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 20 % (2020: 21 %).

Hovioikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 6 % (2020: 7 %).

Taulukko 19. Hallinto-oikeuksien tuomioistuinlain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2019	2020	2021	Muutos 2020/2021
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 036 684	993 820	1 005 570	1 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1 843	2 308	2 094	-9 %
Tuotot yhteensä	1 038 527	996 128	1 007 664	1 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	25	24	25	6 %
Henkilöstökustannukset	3 855 628	3 622 277	4 128 591	14 %
Vuokrat	5	26	-	-100 %
Palvelujen ostot	3 009	126	343	172 %
Muut erilliskustannukset	6 891	3 355	3 214	-4 %
Erilliskustannukset yhteensä	3 865 559	3 625 807	4 132 173	14 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	4 280 556	5 048 815	5 371 347	6 %
Poistot	3 705	4 325	197 220	4460 %
Korot	2 641	-	-	
Muut yhteiskustannukset	1 752 106	2 101 114	2 023 447	-4 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	6 039 008	7 154 254	7 592 014	6 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	9 904 567	10 780 061	11 724 187	9 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-8 866 040	-9 783 933	-10 716 523	
Kustannusvastaavuus-%	10 %	9 %	9 %	

Hallinto-oikeuksien maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 1 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset kasvoivat 9 %. Laskelmissa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Hallinto-oikeuksien kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 22 % (2020: 21 %).

Hallinto-oikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 9 % (2020: 9 %).

Taulukko 20. Käräjäoikeuksien tuomioistuinlain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2019	2020	2021	Muutos 2020/2021
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	36 192 894	35 425 240	35 402 107	0 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	64 340	82 270	73 723	-10 %
Tuotot yhteensä	36 257 234	35 507 511	35 475 830	0 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 746	2 303	1 851	-20 %
Henkilöstökustannukset	11 102 019	11 005 341	13 276 310	21 %
Vuokrat	567	2 827	1 275	-55 %
Palvelujen ostot	511 274	577 247	652 367	13 %
Muut erilliskustannukset	348 625	312 703	361 851	16 %
Erilliskustannukset yhteensä	11 966 231	11 900 421	14 293 655	20 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	34 523 631	37 538 765	39 856 828	6 %
Poistot	426 517	1 382 437	1 230 802	-11 %
Korot	16 554	-	-	
Muut yhteiskustannukset	10 642 858	12 377 149	11 992 458	-3 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	45 609 560	51 298 351	53 080 087	3 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	57 575 792	63 198 772	67 373 742	7 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-21 318 558	-27 691 261	-31 897 912	
Kustannusvastaavuus-%	63 %	56 %	53 %	

Käräjäoikeuksien maksullisen toiminnan tuotot pysyivät lähes ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna. Maksulliseen toimintaan kohdistuvat kokonaiskustannukset kasvoivat 7 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle asiaryhmäkohtaisesti maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Laajojen riita-asioiden kustannuksista on kohdennettu 78,7 % (2020: 71,5 %), summaaristen riita-asioiden kustannuksista 94,7 % (2020: 4,9 %), hakemusasioiden kustannuksista 44,1 % (2020: 48,6 %) ja insolvenssiasioden kustannuksista 29,0 % (2020: 32,2 %).

Käräjäoikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 53 % (2020: 56 %).

Taulukko 21. Markkinaoikeuden tuomioistuinlain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2019	2020	2021	Muutos 2020/2021
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	734 954	799 530	914 700	14 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1 307	1 857	1 905	3 %
Tuotot yhteensä	736 261	801 387	916 605	14 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	12	-	-	
Henkilöstökustannukset	1 101 796	821 445	674 256	-18 %
Vuokrat	-	19 779	8 464	-57 %
Palvelujen ostot	1 789	2 074	4 706	127 %
Muut erilliskustannukset	1 005	243	850	249 %
Erilliskustannukset yhteensä	1 104 603	843 541	688 277	-18 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 704 178	1 963 672	2 012 580	2 %
Poistot	751	738	31 582	4178 %
Korot	698	-	-	
Muut yhteiskustannukset	124 883	521 751	583 473	12 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 830 510	2 486 161	2 627 636	6 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 935 113	3 329 703	3 315 912	0 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-2 198 852	-2 528 316	-2 399 307	
Kustannusvastaavuus-%	25 %	24 %	28 %	

Markkinaoikeuden maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 14 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset pysyivät lähes ennallaan %. Laskelmissa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Markkinaoikeuden kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 90 % (2020: 86 %).

Markkinaoikeuden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 28 % (2020: 24 %).

Taulukko 22. Tuomioistuinten maksuperustelain mukaisen julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2019	2020	2021	Muutos 2020/2021
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 787 384	2 625 636	2 620 793	0 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	4 955	6 098	5 458	-10 %
Tuotot yhteensä	2 792 339	2 631 734	2 626 251	0 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	798	455	865	90 %
Henkilöstökustannukset	576 726	598 090	678 493	13 %
Vuokrat	-	-	-	
Palvelujen ostot	1 160	18 073	11 307	-37 %
Muut erilliskustannukset	103 665	108 095	102 787	-5 %
Erilliskustannukset yhteensä	682 348	724 713	793 452	9 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 449 125	1 729 796	1 719 237	-1 %
Poistot	25 305	81 109	68 431	-16 %
Korot	982	-	-	
Muut yhteiskustannukset	575 208	712 558	657 219	-8 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	2 050 619	2 523 464	2 444 887	-3 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 732 967	3 248 177	3 238 338	0 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	59 371	-616 443	-612 088	
Kustannusvastaavuus-%	102 %	81 %	81 %	

Vuoden 2016 alusta lukien maksuperustelain mukaisia julkisoikeudellisia tuomioistuinten suoritteita ovat haastemiehen suorittamat tiedoksiannot, tuomioistuinten luovuttamat todistukset, otteet ja jäljennökset, valat ja vakuudet sekä kuuluttamisesta sekä ääni- ja kuvatallenteista aiheutuvat kustannusten korvaukset. Edelliseen vuoteen verrattuna julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan tuotot ja kokonaiskustannukset pysyivät lähes ennallaan.

Taulukon 22 mukaisesti tuomioistuinten maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 81 % (2020: 81 %).

1.5.3. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Tuomioistuinlaitoksessa ei ollut yhteisrahoitteista toimintaa vuonna 2021.

1.6. Henkisten voimavarojen hallinta- ja kehittäminen

Pitkittyneen korona-ajan vaikutukset näkyvät tuomioistuinlaitoksen toiminnassa joidenkin virastojen osalta sekä töiden ruuhkautumisena että henkilöstön kuormittumisena. Lisäksi viime vuosien aikana toteutettujen rakenteellisten uudistusten toimeenpano jatkuu edelleen osassa käräjäoikeuksia, mikä osaltaan vaikuttaa mahdollisuuteen suunnata resursseja optimaalisella tavalla. Uudistusten toimeenpanoa tukevaan osaamisen kehittämiseen on pyritty panostamaan tarjoamalla mm. esihenkilövalmennusta sekä kansliahenkilöstölle suunnattua koulutusta.

Edellisen vuoden tapaan henkilöstön - ja erityisesti kansliahenkilöstön - vaihtuvuuden lisääntyminen on yleinen huolenaihe mm. osaamisen säilyttämisen sekä perehdyttämiseen kuluvaan runsaan työajan vuoksi. Niukkojen henkilöresurssien vaikutus näkyy osin myös jaksamisen ongelmina. Tähän on pyritty löytämään keinoja mm. vakinaistamalla tiettyjä toiminnan kannalta kriittisiä ja pysyviä tehtäviä, joita tähän saakka on jouduttu hoitamaan määräaikaissäilytelyin.

Tietosuoja-, tietoturva- ja ICT-osaamista on kehitetty Tuomioistuinviraston järjestämällä koulutuksilla sekä kannustamalla henkilöstöä aktiivisesti hyödyntämään eOppivassa tarjolla olevia verkko-oppimissisältöjä. Lisäkuormitusta syntyy edelleen tietotekniikan ja -järjestelmien ongelma- ja vikatilanteiden sekä Valtorin ja ORK:n ICT-palvelujen viiveiden vuoksi.

Tuomioistuinlaitoksessa toteutettiin syksyllä 2021 VMBaro -työtyytyväisyyskysely. Tuomioistuinlaitoksen tyytyväisyysindeksi oli 3,53 eli hieman parempi (0,05) kuin edellisessä vuonna 2019 toteutetussa kyselyssä. Eniten positiivista kehitystä oli tapahtunut vuorovaikutuksen ja viestinnän sekä osaamisen, oppimisen ja uudistumisen osa-alueilla. Ainoa negatiivisesti kehittynyt osa-alue oli tyytyväisyys palkkaukseen, missä vastausten keskiarvossa heikennystä edelliseen kyselyyn verrattuna on tapahtunut -0,04 keskiarvon ollessa nyt 2,63. Virastokohtaista vaihtelua tyytyväisyyskyselyn eri osa-alueilla on kuitenkin jonkin verran. VMBaro -työtyytyväisyyskysely tullaan jatkossa toteuttamaan vuosittain.

Korona-pandemian hallintaan liittyvä työympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden varmistaminen (mm. maskit ja muut suojaimet sekä tehostettu siivous ja käsihygienia) on hoidettu virastoissa hyvin, mikä osaltaan on vaikuttanut siihen, että henkilöstön sairaspotilaat eivät ole merkittävästi lisääntyneet. Etätyön sekä osittain etänä toteutettujen istuntojen käyttö on ollut mahdollista kehittyneiden tietoteknisten välineiden sekä osaamisen avulla. Etätyön lisääntyminen on osin tukenut työn tekemisen edellytyksiä niissä tehtävissä, missä se on ollut mahdollista, mutta samanaikaisesti vähentynyt vuorovaikutus on koettu joiltain osin työtehtäviä hankaloittavana ja kuormittavana.

Tuomioistuinviraston on toivottu huolehtivan tuomioistuinten riittävästä resursseista ja niiden oikeudenmukaisesta jakamisesta, yhteisten toimintatapojen ja -mallien suunnittelusta, tietojärjestelmien sujuvasta käyttöönnotosta ja tietoteknisen tuen toimivuudesta, erilaisten kehittämishankkeiden ja niihin liittyvien verkostojen koordinoinnista. Tuomioistuinvirasto on selvittänyt muiden kuin lainkäyttötehtävien mahdollista keskittämistä joiltain osin Tuomioistuinvirastoon ja tämän hankkeen lopputulokset tullaan raportoimaan kevään 2022 aikana.

1.7. Tilinpäätösanalyysi

1.7.1. Rahoituksen rakenne

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön rahoitus muodostui vuonna 2021 kokonaisuudessaan talousarviorahoituksesta. Kirjanpitoyksikön menoihin oli käytettävissä kertomusvuonna oikeusministeriön pääluokan 25 määrärahoja yhteensä 421,8 milj. euroa. Määrärahoista 389,2 milj. euroa on vuoden 2021 talousarviossa myönnettyjä määrärahoja ja 32,6 milj. euroa edelliseltä vuodelta siirrettyjä määrärahoja. Muiden pääluokkien määrärahoja oli käytettävissä yhteensä 0,7 milj. euroa.

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön talousarviorahoituksen rakenne ja käyttö on esitetty taulukossa 23. Käytettävissä olleista määrärahoista virastojen toimintamenomäärärahoja oli yhteensä 313,6 milj. euroa. Lisäksi virastojen toimintamenomenteilta on tilijaottelussa osoitettu Oikeusrekisterikeskukselle yhteensä 37,6 milj. euroa tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön ICT-kulujen maksamiseen. Toimintamenomenteilla käytettävissä olevat määrärahat olivat yhteensä 351,2 milj. euroa. Virastojen toimintamenojen lisäksi käytettävissä olivat oikeusministeriön pääluokasta seuraavat määrärahat: erityismenot, yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset, hallinnonalan tuottavuusmääräraha sekä oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot.

Valtiovarainministeriön hallinnonalan määrärahoja oli käytettävissä osaamisen kehittämiseen tarkoitettuja koulutuskorvauksia 103 000 euroa ja haastemiesten hakurobotin kehittämishankkeeseen 117 000 euroa hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki -määrärahasta. Työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonaloilta käytettiin palkkaperusteisia työllistämis-tukimäärärahoja yhteensä 485 000 euroa.

Taulukko 23. Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön talousarviorahoituksen rakenne ja käyttö vuonna 2021

	Edellisiltä vuosilta siirt. määrärahat	Vuoden 2021 talousarvio (TA+LTA)	Käytettävissä yhteensä v. 2021	Käytetty vuonna 2021	Siirretty vuodelle 2022
Korkeimman oikeuden toimintamenot	1 558 203	8 569 248	10 127 451	8 383 877	1 743 574
Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	5 247 591	12 495 382	17 742 973	12 615 420	5 127 553
Muiden tuomioistuinten toimintamenot	25 843 094	259 867 365	285 710 459	256 992 526	28 717 933
Tuomioistuinlaitoksen toimintamenot yhteensä	32 648 888	280 931 995	313 580 883	277 991 823	35 589 060
Erityismenot		9 248 530	9 248 530	9 248 530	
Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha		250 000	250 000	-	250 000
Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset		85 485 000	85 485 000	79 915 880	
Oikeusministeriön hallinnonalan arvonnäköveromenot		13 263 319	13 263 319	13 263 319	
Oikeusministeriön hallinnonala yhteensä	32 648 888	389 178 844	421 827 732	380 419 552	35 839 060
Valtiovarainministeriö	117 000	103 308	220 308	215 933	4 375
Työ- ja elinkeinoministeriö		342 632	342 632	342 632	
Sosiaali- ja terveysministeriö		142 368	142 368	142 368	
Muut hallinnonalat yht.	117 000	588 308	705 308	700 933	4 375
Määrärahat yhteensä	32 649 005	389 767 152	422 533 040	381 120 485	35 843 435

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön toimintameno määrärahat muodostuivat Korkeimman oikeuden, Korkeimman hallinto-oikeuden sekä Muiden tuomioistuinten toimintamenoista. Korkeimman oikeuden toimintamenojen vuoden 2021 talousarviossa ei tapahtunut merkittävää muutosta vuoteen 2020 verrattuna. Vuoden 2021 III lisätalousarviossa korkeimman oikeuden toimintamenoihin myönnettiin lisäystä 1 000 euroa johtuen omakustannusperiaatteen toteuttamisesta Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa.

Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot kasvoivat talousarviossa noin 1,1 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna. Kasvu johtui pääosin turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistamiseen liittyvistä muutoksista. Vuoden 2021 III lisätalousarviossa korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenoista vähennettiin 143 000 euroa johtuen omakustannusperiaatteen toteuttamisesta Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa.

Muiden tuomioistuinten toimintamenojen talousarvio kasvoi vuoteen 2021 verrattuna 35,4 milj. euroa. Merkittävimät muutoksen taustalla vaikuttaneet tekijät olivat sakon muuntorangaistuksen uudistukset, kasvaneet tietohallintomenot, turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistaminen,

tavoite oikeudenkäynnin kokonaiskäsittelyajan lyhentämisestä, koronapandemiasta johtuneen ruuhkan purkaminen sekä palkkausten tarkistaminen. Vuoden 2021 I, III ja IV lisätalousarvioissa muiden tuomioistuinten toimintamenoihin myönnettiin nettolisäystä yhteensä 11 814 000 euroa. Lisäyksestä 11 600 000 euroa johtuu koronaviruspandemiaan liittyvästä tuomioistuinasioiden ruuhkan purkamisesta sekä 250 000 euroa tiedustelulainsäädäntöön liittyvästä investointimenosta. Lisäksi vähennystä momentille aiheutui omakustannusperiaatteen toteuttamisesta Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa yhteensä 36 000 euroa. Tuomioistuinlaitoksen toimintamenojen talousarvio vuosilta 2020 ja 2021 on esitelty taulukossa 24.

Taulukko 24. Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön (KPY 155) toimintamenojen talousarvio vuosina 2020-2021

	Tilijaottelun mukainen talousarvio 2020 (TA + LTA)	Tilijaottelun mukainen talousarvio 2021 (TA + LTA)	Muutos -%
25.10.01. Korkeimman oikeuden toimintamenot	8 470 144	8 569 248	1,2 %
25.10.02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	11 394 216	12 495 382	9,7 %
25.10.03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot	224 433 970	259 867 365	15,8 %

1.7.2. Talousarvion toteutuminen

Tuloarviot

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön talousarvion tuomioistuintulojen tuloarvio momentille 12.25.10 oli 44,9 milj. euroa. Nettotuloja momentille kertyi 40,0 milj. euroa. Maksullisen toiminnan saamisten tileistäpoistoja momentille kirjattiin 2,0 milj. euroa. Koronapandemian vaikutus asioiden käsittelyyn vaikutti edelleen oikeudenkäyntimaksujen tulokertymään ja momentin bruttotulot pysyivät vuoden 2020 tasossa.

Muiden lukujen ja osastojen osalta kirjanpitoyksikön tulot olivat yhteensä 220 000 euroa, jotka sisältävät mm. korkoja euromääräisistä saamisista, kirjanpitoyksikön työntekijöiltä veloitetuista autopaikkavuokria sekä kirjanpitoyksikön pankkitilille palautuneita tai vanhentuneille prepaid-korteille jääneitä todistelukorvauksia, joita ei Valtiokonttorin tilauksesta peritään -prosessin hyvien käytäntöjen mukaisesti ole pystytty maksamaan asiakkaalle.

Määrärahat ja siirretyt määrärahat

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön määrärahojen käyttö on esitetty taulukossa 23. Pääluokan 25 määrärahoja käytettiin tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikössä 380,4 milj. euroa. Tästä virastojen toimintamenojen osuus oli 278,0 milj. euroa ja oikeusministeriön pääluokan muiden määrärahojen osuus yhteensä 102,4 milj. euroa. Nettobudjetoiduille toimintamenomomenteille kirjattiin varainhoitovuoden aikana tuloja yhteensä 810 000 euroa eli 205 000 euroa talousarviota vähemmän. Muiden pääluokkien määrärahoja kirjanpitoyksikössä käytettiin yhteensä 701 000 euroa.

Oikeusrekisterikeskus käytti ICT-menojen kattamiseen heille osoitetuista tuomioistuinlaitoksen toimintamenoista yhteensä 33,6 milj. euroa, mikä oli 4,1 milj. euroa vähemmän kuin edellisessä vuonna.

Yksityisille oikeusavustajille maksettiin korvauksia momentilta 25.10.50 tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön osalta 79,7 milj. euroa sekä korvauksiin liittyviä korkoja 190 000 euroa. Kertomusvuoden alussa kyseistä määrärahaa oli kirjanpitoyksikölle talousarviossa osoitettu 73 485 000 euroa, mutta koronaruuhkanpurun lisääntyneistä asiamääristä ja sen myötä kasvaneista maksettavista korvausten määristä johtuen 4. lisätalousarviossa myönnettiin momentille lisäystä 12 000 000 euroa.

Arviomäärärahmomentin 25.01.20.3 Muut erityismenot käyttö kasvoi edellisvuoteen verrattuna 1,3 milj. euroa ollen yhteensä 9,2 milj. euroa. Muutos johtui tulkkausmenojen, todistelukorvausten ja edunvalvontapalkkiomenojen kasvusta.

Liberia-sotarikosoikeudenkäyntiin liittyen maksettiin tuomioistuinlaitoksen momenteilta yhteensä 1,2 milj. euroa mm. palkkoja, matkakuluja, tulkkaus- ja käännöskuluja sekä tarvikkeita. Edellä mainittuja kuluja maksettiin muiden tuomioistuinten toimintamenoista 937 000 euroa ja muista erityismenoista 294 000 euroa.

Vuodelle 2021 siirrettiin edelliseltä vuodelta määrärahoja yhteensä 32,6 milj. euroa, jotka muodostuivat kokonaisuudessaan virastojen toimintamenoista. Vuodelle 2022 siirtyi toimintamenoja yhteensä 35,6 miljoonaa euroa. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahasta ympäristölupa-asioihin vuoden 2021 lopulla myönnetty määräraha 250 000 euroa siirrettiin kokonaisuudessaan seuraavalle vuodelle.

1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelma on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön vuoden 2021 toiminnan tuotot olivat 40,8 milj. euroa, mikä oli 1,8 milj. euroa vähemmän kuin edellisessä tilikautena. Toiminnan kulut olivat 292,2 milj. euroa, mikä oli 1,9 % enemmän kuin edellisvuonna. Tilikauden kulujaama kasvoi edellisvuoden 329,9 milj. eurosta 344,4 milj. euroon.

Toiminnan tuotot

Tuotoista suurin osa muodostui maksullisen toiminnan tuotoista, joita oli 40,1 milj. euroa (2020: 41,9 milj. euroa). Näistä tuotot erillislakien mukaisista suoritteista olivat 39,5 milj. euroa ja tuotot maksuperustelain mukaan hinnoitelluista suoritteista 2,6 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tileistä poistoja kirjattiin 2,0 milj. euroa (2020: 82 000 euroa), mikä vähensi tulokertymää. Tileistä poistoihin sisältyi ulosoton estetilityksiä, jotka liittyivät velallisen varattomuuteen.

Toiminnan kulut

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön toiminnan kulut vuodelta 2021 on eritelty taulukossa 25.

Kirjanpitoyksikön merkittävimmät toiminnan kulut muodostuivat henkilöstökuluista sekä vuokrista ja palvelujen ostoista. Henkilöstökulut, joihin sisältyvät palkat, palkkiot ja lomapalkkavelan muutos henkilösivukuluineen, olivat kertomusvuonna 220,6 milj. euroa ollen 75,5 % tuomioistuinlaitoksen toimintakuluista (2020: 76,6 %). Henkilöstökulujen kasvuun (0,35 %) vaikutti sopimuksen mukainen yleiskorotus sekä paikallisesti sovittu ns. virastoerä. Oikaisuerinä henkilöstökuluihin sisältyy sairausvakuutuslain, tapaturmavakuutuslain ja muiden vastaavien lakien mukaisia palautuksia 2,4 milj. euroa.

Vuokria kirjattiin kertomusvuonna 35,5 milj. euroa, mikä oli 1,8 milj. enemmän kuin edellisessä vuonna. Vuoden 2021 vuokramenoista toimitilavuokrien osuus oli 35,1 milj. euroa. Vuokramenojen kasvua selittää indeksikorotukset sekä korjaus- ja muutostöistä aiheutuneet menot. Eräissä tuomioistuimissa on jouduttu siirtymään väistötiloihin sisäilmaongelmien vuoksi.

Palveluostoja kirjattiin kertomusvuonna 26,0 milj. euroa (2020: 23,5 milj. euroa). Palveluostojen suurimmat kuluerät valtion liikekirjanpidon (lkp) tilikartan jaottelun mukaisesti olivat toimistopalvelut, henkilöstöpalvelut, puhtaanapito- ja pesulapalvelut sekä muut palvelut. Toimistopalveluiden kuluja oli 6,4 milj. euroa, joista 2,4 milj. euroa kohdentui postin palveluihin ja 3,0 milj. euroa talous- ja henkilöstöhallinnon palvelun ostoihin Palkeilta.

Palveluostojen henkilöstöpalveluiden kulut olivat 3,1 milj. euroa sisältäen työterveyshuollon kustannusten palautuksia 678 000 euroa. Työterveyspalveluiden bruttomenot olivat 2,2 milj. euroa. Koulutuspalveluiden kulut olivat 354 000 euroa ja virkistyspalveluiden 659 000 euroa.

Palveluostojen muihin palveluihin kirjattiin kertomusvuonna 14,3 milj. euroa. Käännös- ja tulkkauspalveluita oli 4,4 milj. euroa ja vartiointi- ja turvallisuuspalveluita 3,3 milj. euroa. Asiantuntija- ja tutkimuspalveluihin kirjattiin 2,2 milj. euroa ja muiden palvelujen lkp -tilille 2,5 milj. euroa, joista suurin osa oli todistelukustannuksia. Lisäksi palveluostojen puhtaanapito- ja pesulapalveluihin kirjattiin 1,8 milj. euroa, joista suurin osa kohdistui toimitiloihin.

Vuoden 2021 palveluostoja pääosin nostivat todistelukustannukset, käännös- ja tulkkauspalvelut, vartiointi- ja turvallisuuspalvelut, asiantuntija- ja tutkimuspalvelut sekä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelun ostot Palkeilta edelliseen vuoteen verrattuna.

Taulukko 25. Tuomioistuinlaitoksen toiminnan kulut vuosina 2020-2021

	Kulurakenne	2020	%	2021	%
Tuomioistuimet	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 781 737	1,3	3 098 990	1,1
	Henkilöstökulut	219 782 785	76,6	220 555 051	75,5
	Vuokrat	33 651 827	11,7	35 504 588	12,1
	Palvelujen ostot	23 469 812	8,2	25 955 696	8,9
	Muut kulut	1 777 822	0,6	2 015 246	0,7
	Valmistus omaan käyttöön	-400 765	-0,1	-421 950	-0,1
	Poistot	4 809 394	1,7	5 542 131	1,9
	Yhteensä	286 872 611	100,0	292 249 751	100,0

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot sisältävät myyntisaamisten viivästysmaksu- ja viivästyskorkotuottoja 88 000 euroa sekä 51 000 euroa taseesta tuloutettuja. Rahoituskuluja oli 197 000 euroa, joista 190 000 euroa oli tuomioistuimien syytteen vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvauksista maksettuja korkoja.

Toiminnan tuotot

Satunnaiset tuotot ja kulut olivat 25 000 euroa. Satunnaisia tuottoja oli 26 000 euroa ja satunnaisia kuluja 1 000 euroa.

Siirtotalouden kulut

Siirtotalouden kuluihin kirjattiin 79,7 milj. euroa (2020: 73,1 milj. euroa). Kulut ovat kokonaisuudessaan yksityisille oikeusavustajille maksettavien korvausten momentille 25.10.50 kirjattavia korvauksia.

Tuotot veroista ja pakollisista maksuista

Tuotot veroista ja pakollisista maksuista sisältää perityt arvonlisäverot ja suoritettut arvonlisäverot. Perityt arvonlisäverot olivat 4 300 euroa (2020: 9 200 euroa) ja suoritettut arvonlisäverot 13,3 milj. euroa (2020: 12,8 milj. euroa).

1.7.4. Tase

Taseen loppusumma oli 36,1 milj. euroa (2020: 45,0 milj. euroa) tilikauden päättyessä 31.12.2021.

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten tasearvo oli varainhoitovuoden lopussa 27,6 milj. euroa (2020: 32,2 milj. euroa). Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot olivat 5,5 milj. euroa.

Aineettomien hyödykkeiden tasearvo oli 25,6 milj. euroa (2020: 30,2 milj. euroa) ja se koostui itse valmistetuista ja teetetyistä tietojärjestelmistä (9,3 milj. euroa) sekä keskeneräisistä aineettomista käyttöomaisuushankinnoista (16,2 milj. euroa).

Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat sisälsivät AIPA-asianhallintatietojärjestelmän valmistuksesta kertomusvuoden loppuun mennessä syntyneet kulut. Kertomusvuonna tuomioistuinlaitoksen omaa valmistusta aktivoitiin taseeseen 422 000 euroa. Lisäksi Oikeusrekisterikeskus aktivoi omaan taseeseensa AIPA-hankkeen oman valmistuksensa osuuden, josta tehdään hallinnan siirto tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoon AIPA-hankkeen valmistuessa.

1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sisäisen valvonnan yleiset järjestelyt

Tuomioistuinvirasto ja sen myötä tuomioistuinlaitos kirjanpitoyksikkönä aloitti toimintansa vuoden 2020 alussa. Kirjanpitoyksikköön kuuluu 37 tulosohjattua virastoa. Kirjanpitoyksikön yleisistä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyistä on määrätty valtion talousarviosta annetun asetuksen 69–69 b §:n mukaisesti kirjanpitoyksikön taloussäännössä.

Sisäisellä valvonnalla ja siihen kuuluvalla riskienhallinnalla varmistetaan, että kirjanpitoyksikössä toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt. Sisäinen valvonta toteutetaan osana toiminnan johtamis-, ohjaus-, seuranta- ja raportointimenettelyjä sekä toimintaprosesseihin ja –järjestelmiin sisältyvinä tehtävien eriyttämis- ja kontrollitoimenpiteinä.

Sisäisestä valvonnasta vastaavat kaikki Tuomioistuinviraston ja tuomioistuinlaitoksen organisaatiotasot virastojen työjärjestyksissä sekä kirjanpitoyksikön taloussäännössä määrättyjen tehtävien ja vastuusuhteiden mukaisesti. Sisäisen valvonnan asianmukaisuuden ja riittävyyden varmistamiseksi kirjanpitoyksikköön kuuluvat virastot arvioivat myös oman organisaationsa sisäisen valvonnan toimivuutta ja huolehtivat tarvittaessa sisäisten tarkastusten toimeenpanosta.

Tuomioistuinlain 3 luvun 2 §:n mukaisesti hovioikeudet valvovat tuomiopiirinsä kärkeä oikeuksien toimintaa. Hovioikeudet laativat valvonnan yhteydessä havaitsemistaan seikoista kertomuksen ja toimittavat sen tiedoksi valtioneuvoston oikeuskanslerille ja eduskunnan oikeusasiamiehelle. Tarkastuksen toimittamisesta on tarkemmat määräykset kunkin hovioikeuden työjärjestyksessä.

Tuomioistuinvirasto on valtion talousarviosta annetun asetuksen 70 §:n mukaisesti järjestänyt sisäisen tarkastuksen siten, että sisäisen tarkastuksen vastuuvirkamiehenä toimii viraston riskienhallintapäällikkö. Näissä tehtävissä riskienhallintapäällikkö toimii suoraan tuomioistuinviraston ylijohtajan alaisuudessa. Viraston ylijohtajan vahvistamassa sisäisen tarkastuksen ohjesäännössä on annettu tarkemmat määräykset sisäisen tarkastuksen menettelyistä ja asemasta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisessä on Tuomioistuinviraston ensimmäisen toimintavuoden aikana päästy hyvin alkuun, ja tätä kehitystyötä jatketaan.

Sisäisen tarkastuksen vastuuhenkilön tehtävänä on kuluneena vuonna ollut Tuomioistuinviraston osastojen ja tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön muiden virastojen tukeminen ja koordinaatio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyjen kehittämisessä. Yhteistyössä ja koordinaatiossa on pyritty huolehtimaan siitä, että eri osapuolten roolit ja vastuut pysyvät selkeinä. Sisäisen tarkastuksen riippumattomuuden varmistamiseksi voidaan käyttää ulkopuolisia tarkastuspalveluja.

Tuomioistuinviraston sisäisen tarkastuksen vastuuhenkilö on osallistunut oikeusministeriön hallinnonalan sisäisen tarkastuksen yhteistyöhön, jonka tavoitteena on tukea hallinnonalan virastojen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestelyjen ja menetelmien kehittämistä ja koordinaatiota.

Sisäisen valvonnan kyselyn toteutus tuomioistuinlaitoksessa

Tuomioistuinlaitoksen virastojen sisäisen valvonnan arvioinnit on toteutettu verkkokyselynä valtiovarainministeriön controller -yksikön julkaiseman arviointikehikon pohjalta. Kehikkoa on muokattu viraston ohjaus- ja johtamisjärjestelmän, terminologian, toiminnan luonteen sekä ajankohtaisen tilanteen ja sen tuomien haasteiden pohjalta.

Kehikossa käsiteltäviksi tulevat ohjausympäristö (johtaminen, ohjeistus, arvot), riskien arviointi, valvontatoimenpiteet, tieto ja sen käsittely sekä viestintä ja toiminnan seuranta-toimenpiteet. Arvioitavat asiat koskivat viraston toimintaa, rakenteita sekä keskeisiä prosesseja, raportointia ja tiedotusta sekä keskeisiin riskeihin liittyviä kysymyksiä.

Kysely annettiin tuomioistuimille vastattavaksi yhdessä tulosohjaukseen liittyvien asiakirjojen kanssa kesäkuussa. Vastauksia kyselyyn saatiin ennen tulosneuvotteluja lokakuussa. Yhteenvetoja

verkkokyselyn vastauksista on koottu ja ne on annettu virastojen ja tulosohjaajien käyttöön toiminnan kehittämistä silmällä pitäen. Osaa vastauksista käsiteltiin tulosneuvottelujen yhteydessä.

Tuomioistuinviraston kysely annettiin viraston johdolle lokakuussa. Viraston vastaukset kirjattiin joulukuussa. Kysely oli pohjaltaan sama kuin tuomioistuimille jaettu versio, mutta osa kysymyksistä oli muutettu soveltumaan tuomioistuimista toiminnaltaan poikkeavaan virastoon.

Yleisesti

Pandemia oli vallitseva tila koko toimintavuoden ajan. Tällä on ollut vaikutusta käytännön asioiden etenemiseen sekä priorisointeihin. Tuomioistuimissa suositeltiin työntekijöille vaihtelevasti etätyön käyttöä. Asiaan vaikuttivat tartuntojen alueellinen ilmaantuvuus sekä alueellisten viranomaisten määräämien ja yleisemmin suositeltujen koronarajoitusten soveltaminen, mutta myös osa työtehtävistä edellytti tai oli vaikea toteuttaa ilman läsnäoloa.

Vuoden 2021 aikana uudistuivat myös tuomioistuinlaitoksen sivustot Internetissä. Vastaanotto virastoissa, joiden tehtävänä on hallita omalta osaltaan ympäristöä, on ollut vaihtelevaa. Sivuston ylläpitoa pidetään toisaalta vaikeana, kun taas osa tuomioistuimista pitää järjestelmän käyttöä helppona. Sivuston käyttöönottoon on liittynyt lukuisia ongelmia, joita kaikkia ei ole saatu korjattua. Tuomioistuinlaitoksen ulkopuolelta, eli järjestelmän varsinaisilta käyttäjiltä, on tuomioistuimiin tullut jonkin verran palautetta, jossa todetaan, että haluttu tieto on sivustolla vaikeasti löydettävissä. Sivut sinänsä ovat tyylikkää ja selkeitä sekä saavutettavat.

Arvioinnin toteutus tuomioistuimissa

Riskiarvioissa nousivat esiin erityisesti henkilöstön vaihtuvuus sekä rekrytoinnin vaikeus. Vaihtuvuus vaikuttaa myös siten, että uusien henkilöiden perehdyttäminen syö resursseja. Resurssien tarvetta korostivat etenkin käräjäoikeudet, joissa todettiin myös vallitsevan palkkatason vaikeuttavan rekrytointeja etenkin kansliahenkilöstön osalta. Myös pandemian pitkittyminen ja sen aiheuttama jutturuuhka sekä henkilöstön työkuorma huolettivat tuomioistuimia.

Haitat sähköisten järjestelmien puutteellisesta ja vaihtelevasta toimintavarmuudesta ovat nyt pandemian takia lisääntyneen etäkäytön ja -toiminnan myötä korostuneet. Vuoden 2021 aikana oli kuitenkin havaittavissa tilanteen jonkinasteista parantumista. Sähköisten järjestelmien käytettävyyteen ja toiminnan jatkuvuuteen tältä osin tulee jatkossa edelleen kiinnittää huomiota.

Hallinnollisten ja erityistuomioistuinten HAIPA ja yleisten tuomioistuinten AIPA-järjestelmien tarjoamat raportointimahdollisuudet eivät tuomioistuinten mukaan tarjoa tarvittavaa luotettavaa tietoa päätöksentekoa varten helposti saataville.

Arvioinnin toteutus Tuomioistuinvirastossa

Vuoden 2020 alussa perustetun Tuomioistuinviraston organisaation ja johtamisjärjestelmän katsottiin tehdyn arvioinnin mukaan toimivan pääosin melko hyvin.

Tuomioistuinvirasto on vuoden 2021 aikana saanut valmiiksi 2020 aloitetun strategiatyön, jonka teemojen pohjalta on tarkoitus kehittää viraston toimintaa.

Virastolla on alusta asti muodostunut tavaksi viikoittainen ns. aamukahvilitaisuus, jossa käsitellään ja tiedotetaan henkilöstölle ajankohtaisia asioita. Tuomioistuinviraston johdolla on myös sekä tuomioistuinten että keskeisten sidosryhmien kanssa säännöllisiä tapaamisia.

Vuoden 2021 aikana otettiin Tuomioistuinviraston asiantunnossa käyttöön HILDA-järjestelmä. Järjestelmä vaatii vielä opiskelua, mutta on jo nyt osoittautunut tärkeäksi, kun hallitaan viraston tietovirtoja. Henkilöstön vaihtelevat käytännöt tulisi vielä saada sovitettua yhtenäisiksi. Järjestelmä on sinänsä helpottanut asioiden vastuuttamisen seuranta. Järjestelmä ei kuitenkaan ole merkittävästi auttanut asioiden hoidetuksi tulemisen seurannassa.

Keskeisin uhka viraston käytännön työssä on suuri riippuvuus yksittäisistä virkamiehistä, kun useimpien tehtäväalueiden tehtäviä hoitaa vain yksi vastuuvirkahenkilö. Tämä myös johtaa

yksittäisten henkilöiden kuormittumiseen. Tarvittaessa asiat priorisoidaan ja kohdennetaan työpanosta tärkeimpiin asioihin. Sinänsä priorisoinnilla voidaan lähinnä vaikuttaa aikatauluun, ja siihenkin rajallisesti.

Arvioinnin toteutus tuomioistuimissa

Tuomioistuinten arvioinnit on toteutettu VM:n suositusmallin ja muiden yleisesti hyväksytyjen viitekehysten pohjalta, joita on muokattu ottamalla huomioon tuomioistuinten ajankohtainen tilanne ja haasteet. Yhteenvedot arvioinneista on koottu verkkokyselyllä ja ne on annettu virastojen ja tulosohjaajien käyttöön toiminnan kehittämistä silmällä pitäen.

Riski-arvioissa nousivat esiin erityisesti henkilöstön vaihtuvuus ja lähivuosina edessä oleva eläköityminen. Vaihtuvuus vaikuttaa myös siten, että uusien henkilöiden perehdyttäminen syö resursseja. Resurssien tarvetta korostivat etenkin käräjäoikeudet, joissa todettiin myös vallitsevan palkkatason vaikeuttavan rekrytointeja. Myös pandemian pitkittyminen ja sen aiheuttama jutturuuhka sekä henkilöstön työkuorma huolettivat tuomioistuimia.

Sähköisten järjestelmien puutteellinen ja vaihteleva toimintavarmuus on nyt pandemian aikana korostunut. Pandemian takia on sähköisiä välineitä ja työskentelykanavia hyödynnetty yhä enemmän, jolloin kaikki häiriöt hidastavat ja myös siirtävät asioiden käsittelyä. Sähköisten järjestelmien käytettävyyteen ja toiminnan jatkuvuuteen on jatkossa kiinnitettävä huomiota, myös lisääntyvä digitalisaatio ja järjestelmien integraatiot vaativat paremmin toimivaa teknistä infrastruktuuria minkä lisäksi myös tietoturva, kyberturvallisuus ja tietosuojakysymykset vaativat huomiota.

HAIPA-tietojärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2020 aikana hallinto- ja erityistuomioistuimissa. Hankkeen tavoitteena on ollut uudistaa hallintotuomioistuinten ja erityistuomioistuinten työtapoja ja -menetelmiä sekä mahdollistaa sähköinen yhteistyö ja asiakirjaliikenne muiden viranomaisten, yksityisoikeudellisten yhteisöjen ja kansalaisten sekä tuomioistuinten asiantuntijajäsenten kanssa. Tämä käyttöönotto tapahtui kevään 2020 pandemiahuipun aikoihin, ja tästä syystä käyttöönottoon liittyvät toimet koettiin myös toiminnan riskeinä.

HAIPA-tietojärjestelmän käyttöönotto hallinto- ja erityistuomioistuimissa kevään 2020 pandemiahuipun aikaan koettiin näiden tuomioistuinten osalta toiminnan riskiksi.

AIPA-tietojärjestelmä on otettu vuoden 2018 aikana käyttöön kaikissa käräjäoikeuksissa tiettyjen pakko-keinoasioiden käsittelyssä. Myöhemmin AIPA-käyttö on laajentunut hakemusasioihin, ensin pilotointina ja vuoden 2020 aikana kaikkiin käräjäoikeuksiin. Tämän lisäksi on kahdessa käräjäoikeudessa aloitettu AIPA:n pilottikäyttö riita-asioissa.

Arviointi- ja vahvistuslausuma

Voidaan katsoa, että kokonaisuutena kirjanpitoyksikön sisäisen valvonnan menettelyt täyttävät talousarvioasetuksessa säädetyt toiminnan tuloksellisuuden varmistamista, laillisuutta, varojen turvaamista sekä tietojen oikeellisuutta ja riittävyttä koskevat tavoitteet. Pandemia on osoittanut, että tuomioistuinlaitoksen toiminnassa on tarvittavaa resilienssiä sekä mukautumiskykyä vaihtelevassa ympäristössä ja eri tilanteissa.

Tuomioistuinlaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden varmistamisessa ja kehittämisessä ovat lähivuosina tarpeen toimenpiteet, joilla ohjataan ja tuetaan virastoja. Tehdyn arvioinnin mukaan merkittävimmät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistarpeet ovat:

1. Huolehditaan Tuomioistuinviraston organisaation ja prosessien toimivuudesta, työ- ja toimintatapojen jalkauttamisesta sekä niiden pitkäjänteisestä kehittämisestä. Erityistä huomiota kiinnitetään vastuiden selkeyteen, sijaisuusjärjestelyihin, riittävän yhteistyön ja koordinaation vahvistamiseen sekä keskeisten ohjeiden ajantasaisuuteen ja selkeyteen.
2. Kehitetään Tuomioistuinviraston ja tuomioistuinten toimintatapoja pitämällä esillä arvoja ja hyvän hallinnon periaatteita sekä panostamalla viestintään ja arvojen näkyvyyteen päivittäisessä käytännön virkatyössä. Tuodaan asiaa esille erityisesti henkilöstön perehdyttämisessä sekä esimies-alaiskeskusteluissa.

3. Jatketaan tärkeimpien ICT-hankkeiden läpivientiä. Panostetaan hankkeiden, ja erityisesti loppusuoralla olevan AIPA hankkeen ohjaukseen ja valvontaan sekä tehostetaan muutosjohtamista ja ylläpidetään toimintatapoja ICT-hankkeiden riskien ennakointiseksi, havaitsemiseksi ja hallitsemiseksi riittävän ajoissa. Huolehditaan siitä, että tietosuojan sekä tieto- ja kyberturvallisuuden huomioiminen on kiinteä osa tietojärjestelmien ja toiminnan uudistamista.

Arviointi- ja vahvistuslausuma on valmisteltu Tuomioistuinviraston ylijohtajan johdolla. Sisäinen tarkastus on käynyt lausuman lävitse ja toteaa, että lausumassa esitetty arvio vastaa sisäiselle tarkastukselle muodostunutta kuvaa sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Lausuma on hyväksytty toimintakertomuksen käsittelyn yhteydessä.

1.9. Arviointien tulokset

Vuonna 2021 kirjanpitoyksikköön kuuluvasta toiminnasta ei tehty valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 65 § 1 momentin 8 kohdassa (1786/2009) tarkoitettua laajempaa vaikutusten ja tuloksellisuuden arviointia.

1.9.1. Yhteenveto havaituista virheistä, väärinkäytöksistä ja takaisinperinnöistä

Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Vuoden 2021 aikana ei ilmennyt ilmoitettavia virheitä tai väärinkäytöksiä.

Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Vuoden 2021 aikana ei tehty valtioneuvoston tai rahoituksen varojen takaisinperintöjä.

2. Talousarvion toteumalaskelma

Taulukko 26. Talousarvion toteumalaskelma tulomomentit

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2021	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot		9 228,17	4 274	4 274,17	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	9 228,17	4 274	4 274,17	0,00	100
12. Sekalaiset tulot		42 206 670,92	45 119 673	40 190 568,68	-4 929 104,30	89
12.25.10.	Tuomioistuintulot (nettobud)	41 831 613,53	44 900 000	39 970 895,70	-4 929 104,30	89
12.25.99.	Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	300 005,26	88 130	88 130,39	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	75 052,13	131 542	131 542,59	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		42 215 899,09	45 123 947	40 194 842,85	-4 929 104,30	89

Taulukko 27. Talousarvion toteumalaskelma menomomentit

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25. Oikeusministeriön hallinnonala		338 265 973,94	389 178 844	347 770 663,16	35 839 060,14	383 609 723,30	5 569 120,20	32 648 888,17	313 830 883,17	277 991 823,03	35 839 060,14
25.01.20.	Erityismenot (A)	7 932 641,11	9 248 530	9 248 529,94		9 248 529,94	0,00				
	25.01.20.3. Muut erityismenot (KPY)	7 932 641,11	9 248 530	9 248 529,94		9 248 529,94	0,00				
25.01.21.	Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (S2)		250 000		250 000,00	250 000,00	0,00		250 000,00		250 000,00
	25.01.21.2. Ympäristölupa-asiat (RRF pilari1) (EK) (varattu)		250 000		250 000,00	250 000,00	0,00		250 000,00		250 000,00
25.01.29.	Oikeusministeriön hallinnonalan arvonnäköveromenot (A)	12 770 494,98	13 263 319	13 263 318,56		13 263 318,56	0,00				
25.10.01.	Korkeimman oikeuden toimintamenot (S2) (nettobud)	8 470 144,00	8 569 248	6 825 673,65	1 743 574,35	8 569 248,00	0,00	1 558 203,41	10 127 451,41	8 383 877,06	1 743 574,35
25.10.02.	Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (S2) (nettobud)	11 394 216,00	12 495 382	7 367 829,37	5 127 552,63	12 495 382,00	0,00	5 247 590,60	17 742 972,60	12 615 419,97	5 127 552,63
25.10.03.	Muiden tuomioistuinten toimintamenot (S2) (nettobud)	224 433 970,00	259 867 365	231 149 431,84	28 717 933,16	259 867 365,00	0,00	25 843 094,16	285 710 459,16	256 992 526,00	28 717 933,16
25.10.50.	Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (A)	73 264 507,85	85 485 000	79 915 879,80		79 915 879,80	5 569 120,20				
	25.10.50.1. Oikeusapu ja puolustus (KPY)	62 501 329,29	72 085 000	67 902 733,79		67 902 733,79	4 182 266,21				
	25.10.50.2. Asianomistajan avustaminen (KPY)	3 665 717,97	4 500 000	4 405 560,64		4 405 560,64	94 439,36				
	25.10.50.3. Yksityishenkilön velkajärjestely (KPY)	1 261 757,22	2 100 000	1 113 516,00		1 113 516,00	986 484,00				
	25.10.50.4. Syytteestä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvaus (KPY)	4 946 254,60	6 000 000	5 709 925,40		5 709 925,40	290 074,60				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	25.10.50.5. Konkurssilain mukaisten julkisselvittäjien ja pesähoitajien palkkiot sekä julkisselvityksestä aiheutuvat muut konkurssimenettelyn menot (EK) (enintään)	889 448,77	800 000	784 143,97		784 143,97	15 856,03				
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		265 616,00	103 308	103 308,00		103 308,00	0,00	117 000,00	117 000,00	112 625,35	4 374,65
28.60.12.	Osaamisen kehittäminen (A)	148 616,00	103 308	103 308,00		103 308,00	0,00				
28.70.22.	Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (S3)	117 000,00						117 000,00	117 000,00	112 625,35	4 374,65
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		293 889,53	342 632	342 631,64		342 631,64	0,00	0,00	342 631,64	342 631,64	0,00
32.30.51.	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	293 889,53	342 632	342 631,64		342 631,64	0,00		342 631,64	342 631,64	0,00
	32.30.51.07. Palkkatuetty työ, valtionhallinto (KPY)	293 889,53	342 632	342 631,64		342 631,64	0,00		342 631,64	342 631,64	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		104 850,51	142 368	142 368,37		142 368,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
33.20.50.	Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturhasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	19 225,24	42 005	42 005,30		42 005,30	0,00				
	33.20.50.01. Palkkatuetty työ, valtionhallinto	19 225,24	42 005	42 005,30		42 005,30	0,00				
33.20.52.	Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (A)(nettobud)	85 625,27	100 363	100 363,07		100 363,07	0,00				
	33.20.52.01. Palkkatuetty työ, valtionhallinto	85 625,27	100 363	100 363,07		100 363,07	0,00				
Määrärahatilitt yhteensä		338 930 329,98	389 767 152	348 358 971,17	35 839 060,14	384 198 031,31	5 569 120,20	32 765 888,17	314 290 514,81	278 447 080,02	35 843 434,79

Tuomioistuinlaitoksen talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Tuomioistuinlaitoksella ei ole valtuuksia.

3. Tuotto- ja kululaskelma

Taulukko 28. Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2021-31.12.2021		1.1.2020-31.12.2020	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	40 080 303,12		41 888 115,61	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	80 480,12		82 440,06	
Muut toiminnan tuotot	<u>674 784,21</u>	40 835 567,45	<u>711 378,81</u>	42 681 934,48
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	3 098 990,49		3 781 737,16	
Henkilöstökulut	220 555 050,65		219 782 784,50	
Vuokrat	35 504 588,03		33 651 826,96	
Palvelujen ostot	25 955 695,81		23 469 811,98	
Muut kulut	2 015 245,65		1 777 821,72	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-421 950,37		-400 765,26	
Poistot	<u>5 542 131,20</u>	<u>-292 249 751,46</u>	<u>4 809 394,00</u>	<u>-286 872 611,06</u>
JÄÄMÄ I		-251 414 184,01		-244 190 676,58
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	138 515,40		344 197,08	
Rahoituskulut	<u>-197 033,19</u>	<u>-58 517,79</u>	<u>-127 130,37</u>	<u>217 066,71</u>
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	26 266,59		29 080,07	
Satunnaiset kulut	<u>-1 510,82</u>	<u>24 755,77</u>	<u>-2 308,60</u>	<u>26 771,47</u>
JÄÄMÄ II		-251 447 946,03		-243 946 838,40
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Muut siirtotalouden kulut	<u>79 726 048,06</u>	<u>-79 726 048,06</u>	<u>73 142 942,91</u>	<u>-73 142 942,91</u>
JÄÄMÄ III		-331 173 994,09		-317 089 781,31
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	4 274,17		9 228,17	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-13 254 129,26</u>	<u>-13 249 855,09</u>	<u>-12 770 494,98</u>	<u>-12 761 266,81</u>
TILIKAUDEN TUOTTO- /KULUJÄÄMÄ		<u>-344 423 849,18</u>		<u>-329 851 048,12</u>

4. Tase

Taulukko 29. Tase vastaavaa

	31.12.2021		31.12.2020	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIK. SIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	9 349 252,91		14 395 675,30	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>16 211 784,52</u>	25 561 037,43	<u>15 789 834,15</u>	30 185 509,45
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	447 099,32		754 718,35	
Kalusteet	1 150 658,65		864 179,20	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>412 997,28</u>	<u>2 010 755,25</u>	<u>412 997,28</u>	<u>2 031 894,83</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ		27 571 792,68		32 217 404,28
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	8 322 116,10		9 177 226,70	
Siirtosaamiset	18 763,68		3 435 532,35	
Muut lyhytaikaiset saamiset	86 309,94		131 367,57	
Ennakkomaksut	<u>6 114,87</u>	8 433 304,59	<u>8 260,62</u>	12 752 387,24
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	1 015,00		505,00	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-765,23		-668,82	
Muut pankkitilit	<u>104 676,06</u>	<u>104 925,83</u>	<u>49 386,50</u>	<u>49 222,68</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		8 538 230,42		12 801 609,92
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>36 110 023,10</u>		<u>45 019 014,20</u>

Taulukko 30. Tase vastattavaa

	31.12.2021			31.12.2020	
VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
VALTION PÄÄOMA					
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-17 834 893,56			4 179 360,32	
Pääoman siirrot	340 726 299,23			307 836 794,24	
Tilikauden tuotto- /kulujäämä	<u>-344 423 849,18</u>	-21 532 443,51		<u>-329 851 048,12</u>	-17 834 893,56
VIERAS PÄÄOMA					
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA					
Ostovelat	3 009 708,77			5 717 145,25	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	4 757 836,00			4 493 779,69	
Edelleen tilitettävät erät	4 556 137,95			4 295 035,25	
Siirtovelat	43 686 680,80			45 264 162,37	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>1 632 103,09</u>	<u>57 642 466,61</u>		<u>3 083 785,20</u>	<u>62 853 907,76</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		57 642 466,61			62 853 907,76
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>36 110 023,10</u>			<u>45 019 014,20</u>

5. Liitetiedot

5.5. Tilinpäätöslaskelmien liitteet

- Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus
- Liite 2 Nettotulot ja menot
- Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset
- Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5 Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut
- Liite 9 Talousarvionaloudesta annetut lainat - ei ilmoitettavaa
- Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset - ei ilmoitettavaa
- Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat
- Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut
- Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat - ei ilmoitettavaa
- Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat - ei ilmoitettavaa
- Liite 15 Velan muutokset - ei ilmoitettavaa
- Liite 16 Velan maturiteettijakautuma ja duraatio - ei ilmoitettavaa
- Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

5.6. Muut liitteet

- Liite A Hovioikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen
- Liite B Hallinto-oikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen
- Liite C Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötyövuodet, toimintamenot, tuottavuus, taloudellisuus, asiamäärät ja käsittelyajat
- Liite D Käräjäoikeuksiin saapuneet rikosoikeudelliset asiat ja siviiliasiat
- Liite E Henkilöstövoimavarat

Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Vuodesta 2020 alkaen Oikeusrekisterikeskukselle on myönnetty ICT-menoihin käyttö- ja kirjausoikeutta tuomioistuinlaitoksen toimintamenomomenteille. Vuonna 2021 käyttö- ja kirjausoikeutta myönnettiin momentille 25.10.01 Korkeimman oikeuden toimintamenot 400 752 euroa, momentille 25.10.02 Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot 985 618 euroa ja momentille 25.10.03 Muiden tuomioistuinten toimintamenot 36 224 635 euroa.

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikölle myönnettiin Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman perusteella 250 000 euroa momentille 25.01.21.2 Ympäristölupa-asiat.

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

Palkat on kirjattu maksuperusteisesti vuoden 2017 tilinpäätöksestä lähtien. Tammikuussa 2022 maksettiin tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön vuoden 2021 palkkoja ja palkkioita 184 000 euroa. Tammikuussa 2021 maksettiin 114 000 euroa vuoden 2020 palkkoja ja palkkioita.

Viidessä tuomioistuimessa jäi kirjaamatta tuomioistuintulomomentille 12.25.10 vuodelle 2021 kuuluvia tuloja yhteensä 4 300 euroa. Vuodelle 2021 on kirjattu vuodelle 2020 kuuluneita tuloja 6 000 euroa.

Arviomäärärahamomentille 25.10.50 Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset on kirjattu vuodelle 2021 kuuluvia Romeo-järjestelmästä Handiin siirtyneitä menoja yhteensä 51 000 euroa vuodelle 2022. Vuodelle 2021 on kirjattu noin 638 000 euroa vuodelle 2020 kuuluneita menoja.

Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot

Taulukko 31. Nettoutetut tulot ja menot tulomomentilla

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2021	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
12.25.10. Tuomioistuintulot (nettob)	Bruttotulot	41 831 613,53		39 970 895,70		
	Bruttomenot	0,00		0,00		
	Nettotulot	41 831 613,53	44 900 000	39 970 895,70	-4 929 104,30	89

Taulukko 32. Nettoutetut tulot ja menot menomomenteilla

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25.10.01. Korkeimman oikeuden toimintamenot (nettob) (S2)	Bruttomenot	8 485 641,75		6 830 963,65		8 574 538,00				8 389 167,06	
	Bruttotulot	15 497,75		5 290,00		5 290,00				5 290,00	
	Nettomenot	8 470 144,00	8 569 248	6 825 673,65	1 743 574,35	8 569 248,00	0,00	1 558 203,41	10 127 451,41	8 383 877,06	1 743 574,35
25.10.02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (nettob) (S2)	Bruttomenot	11 414 830,05		7 379 703,37		12 507 256,00				12 627 293,97	
	Bruttotulot	20 614,05		11 874,00		11 874,00				11 874,00	
	Nettomenot	11 394 216,00	12 495 382	7 367 829,37	5 127 552,63	12 495 382,00	0,00	5 247 590,60	17 742 972,60	12 615 419,97	5 127 552,63
25.10.03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (nettob) (S2)	Bruttomenot	225 246 398,91		231 942 048,60		260 659 981,76				257 785 142,76	
	Bruttotulot	812 428,91		792 616,76		792 616,76				792 616,76	
	Nettomenot	224 433 970,00	259 867 365	231 149 431,84	28 717 933,16	259 867 365,00	0,00	25 843 094,16	285 710 459,16	256 992 526,00	28 717 933,16
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (nettob) (A)	Bruttomenot	85 625,27		100 363,07		100 363,07					
	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	85 625,27	100 363	100 363,07		100 363,07	0,00				

Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset

Tuomioistuineläityksellä ei ole esitettävää liitteellä 3

Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Tuomioistuineläityksellä ei ole esitettävää liitteellä 4

Liite 5 Henkilöstökulujen erittely

Taulukko 33. Henkilöstökulujen erittely

	2021	2020
Henkilöstökulut	185 535 399,86	185 193 763,32
Palkat ja palkkiot	186 553 481,25	178 240 143,39
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	-1 018 081,39	6 953 619,93
Henkilösivukulut	35 019 650,79	34 589 021,18
Eläkekulut	31 660 045,81	30 268 604,85
Muut henkilösivukulut	3 359 604,98	4 320 416,33
Yhteensä	220 555 050,65	219 782 784,50
Johdon palkat ja palkkiot, josta	5 605 699,07	5 252 450,66
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	5 712,00	6 858,00
Johto	3 816,00	3 776,00
Muu henkilöstö	1 896,00	3 082,00

Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Varainhoitovuoden aikana ei ole tehty muutoksia poistosuunnitelmaan.

Taulukko 34. Suunnitelmanmukaiset poistoajat

Omaisuus-ryhmä		Poisto-menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännös-arvo %
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet					
11200000	Ostetut valmisohjelmistot ja tietojärjestelmät	tasapoisto	5 vuotta	20	0
Muut pitkävaikutteiset menot					
11400000	Itse valmistetut tietojärjestelmät	tasapoisto	5 vuotta	20	0
11490000	Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	3 vuotta	33	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
11900000	Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat		ei poistoaikaa		
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja laitteet					
12560000	Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12580000	Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12690000	Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
Kalusteet					
12700000	Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	10 vuotta	10	0
12790000	Muut kalusteet	tasapoisto	10 vuotta	10	0
Muut aineelliset hyödykkeet					
12800000	Taide-esineet		ei poistoaikaa		

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Taulukko 35. Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot aineettomista hyödykkeistä

	Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä
	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2021	25 737 027,46	15 789 834,15	41 526 861,61
Lisäykset	0,00	421 950,37	421 950,37
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2021	25 737 027,46	16 211 784,52	41 948 811,98
Kertyneet poistot 1.1.2021	-11 341 352,16	0,00	-11 341 352,16
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-5 046 422,39	0,00	-5 046 422,39
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	-16 387 774,55	0,00	-16 387 774,55
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	9 349 252,91	16 211 784,52	25 561 037,43

Taulukko 36. Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot aineellisista hyödykkeistä

	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.2021	1 869 227,59	1 027 834,98	412 997,28	3 310 059,85
Lisäykset	53 020,00	421 549,23	0,00	474 569,23
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2021	1 922 247,59	1 449 384,21	412 997,28	3 784 629,08
Kertyneet poistot 1.1.2021	-1 114 509,24	-163 655,78	0,00	-1 278 165,02
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-360 639,03	-135 069,78	0,00	-495 708,81
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	-1 475 148,27	-298 725,56	0,00	-1 773 873,83
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	447 099,32	1 150 658,65	412 997,28	2 010 755,25

Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut

Taulukko 37. Rahoitustuotot- ja kulut

Rahoitustuotot			Muutos
	2021	2020	2021-2020
Korot euromääräisistä saamisista	138 334,97	344 083,58	-205 748,61
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	0,00	0,00	0,00
Liikelaitosten voiton tuloutukset	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	180,43	113,50	66,93
Rahoitustuotot yhteensä	138 515,40	344 197,08	-205 681,68
Rahoituskulut			Muutos
	2021	2020	2021-2020
Korot euromääräisistä veloista	197 033,19	127 115,37	69 917,82
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	0,00	15,00	-15,00
Rahoituskulut yhteensä	197 033,19	127 130,37	69 902,82
Netto	-58 517,79	217 066,71	-275 584,50

Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 9

Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 10

Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 11

Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Kirjanpitoyksiköllä ei ole takauksia ja takuita

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

Taulukko 38. Monivuotiset vastuut: tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

Euroa	Talousarvio- menot 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	9 504 451,58	34 660 223,79	24 797 833,58	19 806 254,31	103 487 862,79	182 752 174,47

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

Taulukko 39. Monivuotiset vastuut: muut sopimukset ja sitoumukset

Euroa	Talousarvio- menot 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset						
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 13

Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 14

Liite 15 Velan muutokset

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 15

Liite 16 Velan maturiteettijakautuma ja duraatio

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 16

Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Tilinpäätöstä täydentäviä tietoja esitetään toimintakertomuksessa.

Liite A Hovioikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen

Taulukko 40. Helsingin hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2019-2021

HELSINGIN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Arvio/ Tavoite 2021	Toteutuma 2021	Vert. tavoite	Vert.ed. vuosi
Saapuneet asiat	3 065	2 541	3 300	2 818	-15 %	11 %
Ratkaistut asiat	2 846	2 616	3 300	2 577	-22 %	-1 %
Siirtyneet asiat	1 879	1 815	1 900	2 056	8 %	13 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	288	545	480	513	7 %	-6 %
Työmäärä	6 441	6 389	9 336	6 494	-30 %	2 %
Henkilöstömäärä (htv)	157,9	160,2	167,0	170,3	3,3	10,1
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	13 953 853	14 422 838	12 08 907*	15 512 556		8 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	6,9	7,7	6,9	8,9	2,0	1,2
Pääkäsittelyt	781	695	1 150	693	-40 %	0 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	27 %	27 %	35 %	27 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	1 053	824	1 050	900	-14 %	9 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	37 %	31 %	32 %	35 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	2 167	2 258	1 329*	2 389		6 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	41	40	56	38	-32 %	-4 %

* Ei sisällä toimitilavuokria

Taulukko 41. Itä-Suomen hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2019-2021

ITÄ-SUOMEN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Arvio/ Tavoite 2021	Toteutuma 2021	Vert. tavoite	Vert.ed. vuosi
Saapuneet asiat	1 259	1 187	1 360	1 334	-2 %	12 %
Ratkaistut asiat	1 291	1 170	1 360	1 260	-7 %	8 %
Siirtyneet asiat	333	350	253	425	68 %	21 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	2	20	10	12	20 %	-40 %
Työmäärä	2 736	2 518	2 882	2 878	0 %	14 %
Henkilöstömäärä (htv)	65,6	63,2	64,1	63,2	-0,9	0,0
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	5 605 440	5 476 034	5 264 634*	5 554 388		1 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	3,7	3,7	4,0	4,0	0,0	0,3
Pääkäsittelyt	304	281	344	267	-22 %	-5 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	24 %	24 %	25 %	21 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	472	441	507	468	-8 %	6 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	37 %	38 %	37 %	37 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	2 049	2 175	1 826*	1 930		-11 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	42	40	45	46	1 %	14 %

* Ei sisällä toimitilavuokria

Taulukko 42. Rovaniemen hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2019-2021

ROVANIEMEN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Arvio/ Tavoite 2021	Toteutuma 2021	Vert. tavoite	Vert.ed. vuosi
Saapuneet asiat	956	855	1 050	992	-6 %	16 %
Ratkaistut asiat	930	895	950	903	-5 %	1 %
Siirtyneet asiat	331	292	470	381	-19 %	30 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	7	26	30	9	-70 %	-65 %
Työmäärä	2 212	2 009	2 342	2 198	-6 %	9 %
Henkilöstömäärä (htv)	50,9	52,8	50,1	52,7	2,6	-0,1
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	4 357 121	4 567 780	4 179 500*	4 812 380		5 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	4,4	4,4	5	4,9	-0,1	0,5
Pääkäsittelyt	208	182	200	212	6 %	16 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	22 %	20 %	21 %	23 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	301	334	300	328	9 %	-2 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	32 %	37 %	32 %	36 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 970	2 274	1 784*	2 189		-4 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	44	38	47	42	-11 %	10 %

* Ei sisällä toimitilavuokria

Taulukko 43. Turun hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2019-2021

TURUN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Arvio/ Tavoite 2021	Toteutuma 2021	Vert. tavoite	Vert.ed. vuosi
Saapuneet asiat	2 017	1 761	2 050	1 875	-9 %	6 %
Ratkaistut asiat	2 016	1 875	1 950	1 905	-2 %	2 %
Siirtyneet asiat	1 079	959	979	930	-5 %	-3 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	164	126	160	88	-45 %	-30 %
Työmäärä	4 268	4 165	4 386	4 276	-2 %	3 %
Henkilöstömäärä (htv)	96,8	98,7	98,8	100,2	1,4	1,5
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	7 997 412	8 049 723	7 388 701*	8 402 995		4 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	6,3	7,2	7,0	6,5	-0,5	-0,7
Pääkäsittelyt	490	464	490	454	-7 %	-2 %
Osuus ratkaistuista	24 %	25 %	25 %	24 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	740	664	660	678	3 %	2 %
Osuus ratkaistuista	37 %	35 %	34 %	36 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 874	1 933	1 685*	1 965		2 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	44	42	44	43	-4 %	1 %

* Ei sisällä toimitilavuokria

Taulukko 44. Vaasan hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2019-2021

VAASAN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Arvio/ Tavoite 2021	Toteutuma 2021	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	1 156	1 025	1 250	1 207	-3 %	18 %
Ratkaistut asiat	1 144	1 142	1 250	1 171	-6 %	3 %
Siirtyneet asiat	527	410	430	446	4 %	9 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	55	36	50	11	-78 %	-69 %
Työmäärä	2 641	2 654	3 036	2 661	-12 %	0 %
Henkilöstömäärä (htv)	55,8	57,7	59,0	59,3	0,3	1,7
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	4 706 986	4 807 880	4 595 646*	4 944 773		3 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	5,8	6,0	5,9	4,8	-1,1	-1,2
Pääkäsittelyt	301	297	350	315	-10 %	6 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	26 %	26 %	28 %	27 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	369	378	390	419	7 %	11 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	32 %	33 %	31 %	36 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 783	1 812	1 514*	1 858		3 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	47	46	51	45	-13 %	-3 %

* Ei sisällä toimitilavuokria

Liite B Hallinto-oikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen

Taulukko 45. Helsingin hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2019-2021

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Arvio/ tavoite 2021	Toteutuma 2021	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	7 963	7 408	8 500	6 571	-23 %	-11 %
Ratkaistut asiat	7 767	6 874	7 700	6 430	-16 %	-6 %
Vireillä olevat asiat	4 820	5 416	6 512	5 553	-15 %	3 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	401	511	400	958	140 %	87 %
Työmäärä	10 495	9 522	10 597	9 474	-11 %	0 %
Henkilöstömäärä (htv)	182,6	181,3	195,3	191,1	-4,2	9,8
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	14 408 009	14 121 000	14 202 180*	15 128 156		7 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	7,9	8,6	8,5	9,7	1,2	1,1
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 373	1 483	1 340*	1 597		8 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	57	53	54	50	-9 %	-6 %

* Ei sisällä toimitilavuokria

Taulukko 46. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2019-2021

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Arvio/ tavoite 2021	Toteutuma 2021	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	2 903	2 881	2 850	2 887	1 %	0 %
Ratkaistut asiat	2 581	2 686	2 700	2 834	5 %	6 %
Vireillä olevat asiat	2 053	2 256	2 403	2 286	-5 %	1 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	276	296	300	295	-2 %	0 %
Työmäärä	4 177	4 575	4 274	4 645	9 %	2 %
Henkilöstömäärä (htv)	62,3	65,3	68,9	67,2	-1,7	1,9
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	5 042 287	5 313 452	4 962 694*	5 516 856		4 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	8,5	9,6	9,5	9,8	0,3	0,2
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 207	1 161	1 161*	1 188		2 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	67	70	62	69	11 %	-1 %

* Ei sisällä toimitilavuokria

Taulukko 47. Itä-Suomen hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2019-2021

ITÄ-SUOMEN HALLINTO- OIKEUS	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Arvio/ tavoite 2021	Toteutuma 2021	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	3 176	3 072	3 395	2 561	-25 %	-17 %
Ratkaistut asiat	3 471	3 362	3 415	3 062	-10 %	-9 %
Vireillä olevat asiat	1 703	1 431	1 483	923	-38 %	-35 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	206	121	130	29	-78 %	-76 %
Työmäärä	4 976	4 575	4 820	4 110	-15 %	-10 %
Henkilöstömäärä (htv)	74,3	83,2	86,8	84,3	-2,5	1,1
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	5 711 523	6 358 332	6 164 302*	6 628 379		4 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	8,3	6,6	7,0	5,5	-1,5	-1,1
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 148	1 390	1 279*	1 613		16 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	67	55	56	49	-12 %	-11 %

* Ei sisällä toimitilavuokria

Taulukko 48. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2019-2021

POHJOIS-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Arvio/tavoite 2021	Toteutuma 2021	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	2 046	2 140	2 205	1 842	-16 %	-14 %
Ratkaistut asiat	2 444	2 218	1 935	1 854	-4 %	-16 %
Vireillä olevat asiat	1 427	1 351	1 668	1 347	-19 %	0 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	160	190	210	198	-6 %	4 %
Työmäärä	4 418	3 803	3 605	3 303	-8 %	-13 %
Henkilöstömäärä (htv)	69,0	63,0	59,6	62,0	2,4	-1,0
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	5 309 755	4 779 540	4 562 442*	4 834 053		1 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	12,0	8,3	12,5	8,8	-3,7	0,5
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 202	1 257	1 266*	1 464		16 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	64	60	60	53	-12 %	-12 %

* Ei sisällä toimitilavuokria

Taulukko 49. Turun hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2019-2021

TURUN HALLINTO- OIKEUS	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Arvio/ tavoite 2021	Toteutuma 2021	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	2 232	2 157	2 390	1 852	-23 %	-14 %
Ratkaistut asiat	2 088	1 836	2 400	1 971	-18 %	7 %
Vireillä olevat asiat	1 752	2 074	2 153	1 955	-9 %	-6 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	273	583	200	653	227 %	12 %
Työmäärä	3 538	2 963	3 901	3 404	-13 %	15 %
Henkilöstömäärä (htv)	66,4	66,0	78,5	71,9	-6,6	5,9
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	5 215 832	5 199 747	5 711 964*	5 616 561		8 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	9,7	9,6	9,2	12,3	3,1	2,7
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 474	1 755	1 464*	1 650		-6 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	53	45	50	47	-5 %	5 %

* Ei sisällä toimitilavuokria

Taulukko 50. Vaasan hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2019-2021

VAASAN HALLINTO- OIKEUS	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Arvio/ tavoite 2021	Toteutuma 2021	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	1 581	1 623	1 664	1 592	-4 %	-2 %
Ratkaistut asiat	1 494	1 552	1 805	1 630	-10 %	5 %
Vireillä olevat asiat	1 683	1 753	1 542	1 712	11 %	-2 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	673	685	350	657	88 %	-4 %
Työmäärä	3 210	3 213	4 049	3 428	-15 %	7 %
Henkilöstömäärä (htv)	76,6	78,9	91,0	89,5	-1,5	10,6
Toimintameno t sis. vuokrat (euroa)	5 921 777	6 059 927	6 567 887*	7 036 187		16 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	13,1	13,5	13,8	13,6	-0,2	0,1
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 845	1 886	1 622*	2 053		9 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	42	41	44	38	-14 %	-6 %

* Ei sisällä toimitilavuokria

Liite C Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötyövuodet, toimintamenot, tuottavuus, taloudellisuus, asiamäärät ja käsittelyajat

Taulukko 51. Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötyövuodet ja toimintamenot 2019-2021

Alioikeus	Työmäärä *)					Henkilötyövuosien määrä ¹⁾					Toimintamenot sis. vuokrat, euroa*			
	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	Tulos-tavoite 2021	Poikk. tavoite %	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	Tulos-tavoite 2021	Poikk. tavoite %	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	Tulostavoite 2021 *
Yhteensä	222 818	219 440	232 593	236 076	-1	1 910	1 950	1 994	1 939	54	140 266 941	143 791 575	150 447 349	123 349 947
Ahvenanmaa	1 053	985	870	883	-1	11,6	11,2	14,0	14,1	0	1 016 248	987 620	997 190	947 401
Etelä-Karjala	4 524	3 380	3 631	4 297	-16	48,3	43,7	42,9	40,5	2	3 143 777	3 635 548	3 399 506	2 753 157
Etelä-Pohjanmaa	6 077	5 080	5 408	5 574	-3	52,7	50,6	50,5	49,9	1	3 995 735	3 969 402	4 042 461	3 275 500
Etelä-Savo	5 313	4 281	4 247	4 699	-10	49,0	45,4	47,0	45,3	2	3 798 371	3 308 150	3 444 385	3 088 654
Helsinki	35 383	35 143	35 407	38 368	-8	349,3	353,8	351,6	354,0	-2	27 209 253	27 962 161	29 173 236	22 137 378
Itä-Uusimaa	22 495	24 302	27 963	26 727	5	184,4	199,4	214,2	201,0	13	13 821 106	14 932 301	15 194 171	12 724 636
Kainuu	2 391	1 992	2 198	2 477	-11	25,1	24,1	23,2	23,3	0	1 714 018	1 619 217	1 596 686	1 594 740
Kanta-Häme	6 393	5 067	5 344	5 704	-6	51,5	50,3	50,1	50,0	0	3 947 524	3 647 631	3 654 554	3 185 399
Keski-Suomi	9 848	9 122	9 240	8 707	6	82,1	81,3	84,2	80,0	4	5 779 262	5 746 969	6 765 696	5 246 337
Kymenlaakso	6 661	13 263	14 886	14 177	5	68,0	83,5	86,3	85,5	1	4 912 924	5 937 896	6 156 564	4 772 294
Lappi	8 042	8 237	9 253	8 917	4	74,7	76,5	77,6	74,5	3	5 481 768	5 510 268	5 800 097	4 888 039
Länsi-Uusimaa	17 501	14 460	15 119	16 480	-8	139,4	133,5	139,3	140,5	-1	10 486 481	10 238 967	10 724 180	8 995 991
Oulu	14 905	14 195	15 718	15 534	1	125,0	131,6	137,1	128,7	8	9 046 847	9 259 010	9 749 882	8 636 700
Pirkanmaa	24 324	24 526	23 737	23 870	-1	152,3	166,6	170,3	163,0	7	10 573 798	11 240 464	12 389 270	10 002 708
Pohjanmaa	8 022	11 177	12 024	11 353	6	76,8	86,7	88,7	83,5	5	5 637 666	6 161 821	6 613 688	5 522 318
Pohjois-Karjala	5 473	4 354	4 415	4 968	-11	45,3	43,5	45,0	43,3	2	3 278 377	3 108 805	3 219 763	2 811 000
Pohjois-Savo	9 255	7 147	8 309	8 081	3	83,6	80,6	81,3	75,5	6	6 151 335	6 145 574	6 424 031	5 062 291
Päijät-Häme	7 404	6 032	6 246	6 904	-10	68,0	64,0	66,8	65,5	1	5 145 697	4 988 056	5 255 932	4 066 791
Satakunta	8 090	6 397	6 723	6 776	-1	65,1	61,4	61,3	60,5	1	4 531 455	4 380 218	4 542 041	3 962 200
Varsinais-Suomi	19 667	20 299	21 853	21 579	1	154,5	159,6	162,5	160,8	2	10 595 299	11 011 498	11 304 015	9 676 413

1) Ahvenanmaan käräjäoikeudessa on lisäksi kolme henkilötyövuotta hallinto-oikeusasioissa (sisältyy koko maan yhteissummaan).

2) *) Työmäärä= työmääräpainotettu ratkaistujen asioiden lukumäärä. Luku on laskettu suhteuttamalla eri asiaryhmissä ratkaistut asiat niiden laadun ja vaativuustason mukaan.

3) * Tulostavoite ei sisällä toimitilavuokria

Taulukko 52. Käräjäoikeuksien tuottavuus ja taloudellisuus 2019-2021

Alioikeus	Tuottavuus (työmäärä/henkilötyövuodet)					Taloudellisuus			
	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	Tulostavoite 2021	Poikk. tavoit. %	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	Tulostavoite 2021 *
Yhteensä	117	113	117	122	-4	630	655	647	523
Ahvenanmaa	91	88	62	79	-21	965	1 003	1 146	1 073
Etelä-Karjala	94	77	85	106	-20	695	1 076	936	641
Etelä-Pohjanmaa	115	100	107	112	-4	658	781	747	588
Etelä-Savo	108	94	90	104	-13	715	773	811	657
Helsinki	101	99	101	108	-7	769	796	824	577
Itä-Uusimaa	122	122	131	133	-2	614	614	543	476
Kainuu	95	83	95	106	-11	717	813	726	644
Kanta-Häme	124	101	107	114	-6	617	720	684	558
Keski-Suomi	120	112	110	109	1	587	630	732	603
Kymenlaakso	98	159	173	166	4	738	448	414	337
Lappi	108	108	119	120	0	682	669	627	548
Länsi-Uusimaa	126	108	109	117	-7	599	708	709	546
Oulu	119	108	115	121	-5	607	652	620	556
Pirkanmaa	160	147	139	146	-5	435	458	522	419
Pohjanmaa	104	129	136	136	0	703	551	550	486
Pohjois-Karjala	121	100	98	115	-14	599	714	729	566
Pohjois-Savo	111	89	102	107	-4	665	860	773	626
Päijät-Häme	109	94	94	105	-11	695	827	841	589
Satakunta	124	104	110	112	-2	560	685	676	585
Varsinais-Suomi	127	127	134	134	0	539	542	517	448

* Ei sisällä toimitilavuokria

Taulukko 53. Käräjäoikeuksien asiamäärät 2019-2021

Alioikeus	Toteutunut asioiden määrä 2019			Toteutunut asioiden määrä 2020			Toteutunut asioiden määrä 2021			Arvio 2021	Tulostavoite 2021	
	Saapuneet	Ratkaistut	Vireillä	Saapuneet	Ratkaistut	Vireillä	Saapuneet	Ratkaistut	Vireillä	Saapuneet	Ratkaistut	Ratkaistut poik. tavoite
Yhteensä	577 203	549 739	158 364	525 444	543 117	142 618	545 327	554 652	132 581	542 906	552 596	0 %
Mediaani	20 314	20 906	4152	7 081	8 405	2 905	6 702	6 753	2 896	7 318	7 073	-5 %
Keskiarvo	28 860	27 487	7918	26 272	27 156	7 131	27 266	27 733	6 629	27 145	27 630	0 %
Ahvenanmaa	1 830	1 873	490	1 595	1 614	486	1 428	1 423	478	1 638	1 664	-14 %
Etelä-Karjala	10 044	11 643	1057	3 011	3 111	1 003	2 977	2 906	1 053	3 572	3 562	-18 %
Etelä-Pohjanmaa	13 061	14 889	2276	4 272	5 261	1 292	4 117	4 236	1 201	4 495	4 495	-6 %
Etelä-Savo	11 440	14 786	2210	3 599	4 188	1 630	3 101	3 292	1 470	3 755	3 745	-12 %
Helsinki	82 396	71 720	34606	76 225	84 189	26 798	74 620	75 514	25 584	79 120	84 120	-10 %
Itä-Uusimaa	73 229	63 658	22 370	89 321	90 027	21 685	95 066	94 709	21 942	88 220	91 250	4 %
Kainuu	5 164	5 670	488	1 652	1 657	486	1 836	1 767	575	2 085	1 835	-4 %
Kanta-Häme	15 157	16 130	1 677	4 210	4 555	1 465	4 333	4 115	1 702	4 310	4 445	-7 %
Keski-Suomi	21 346	24 050	2 832	7 503	7 612	2 736	7 215	7 278	2 676	8 036	7 636	-5 %
Kymenlaakso	38 085	25 409	15 952	76 841	77 747	15 113	82 170	86 124	11 186	79 440	79 440	8 %
Lappi	21 198	17 568	7 869	22 729	21 204	9 400	23 815	26 241	6 942	22 785	23 655	11 %
Länsi-Uusimaa	35 832	39 792	7 031	11 657	12 581	6 138	11 144	11 380	5 880	12 115	12 265	-7 %
Oulu	37 096	36 191	8 235	32 927	33 366	7 787	35 476	35 834	7 386	34 630	34 785	3 %
Pirkanmaa	58 538	55 674	14 372	63 134	65 568	13 161	67 394	67 008	13 291	65 250	65 700	2 %
Pohjanmaa	28 617	22 844	9 663	45 547	45 801	9 314	49 416	50 198	8 443	50 085	50 180	0 %
Pohjois-Karjala	12 147	14 313	1 089	3 914	3 858	1 183	3 813	3 801	1 204	4 155	4 155	-9 %
Pohjois-Savo	19 429	22 138	2 518	6 658	6 173	3 073	6 188	6 227	3 116	6 599	6 509	-4 %
Päijät-Häme	17 813	19 221	1 715	5 435	5 431	1 794	5 030	5 131	1 685	5 945	5 446	-6 %
Satakunta	18 174	19 674	5 471	5 637	9 198	1 920	5 324	5 498	1 756	5 481	5 519	0 %
Varsinais-Suomi	56 607	52 496	16 443	59 577	59 976	16 154	60 864	61 970	15 011	61 190	62 190	0 %

Taulukko 54. Käräjäoikeuksien käsittelyajat 2019-2021

Alioikeus	Toteutuneet käsittelyajat (kk) 2019				Toteutuneet käsittelyajat (kk) 2020				Toteutuneet käsittelyajat (kk) 2021				Tulosneuvotteluissa sovitut käsittelyajat vuodelle 2021 (kk)			
	Rikos-asiat	Laajat riita-as.	Summaa-riset	Velka-järj.	Rikos-asiat	Laajat riita-as.	Summaa-riset	Velka-järj.	Rikos-asiat	Laajat riita-as.	Summaa-riset	Velka-järj.	Rikos-asiat	Laajat riita-as.	Summaa-riset	Velka-järj.
Yhteensä	4,8	9,7	2,7	6,5	5,3	9,2	3,0	6,2	5,8	9,7	2,6	5,8	4,6	10,0	3,1	6,3
Mediaani	4,4	8,0	2,4	6,0	4,6	8,1	6,9	5,9	5,2	9,1	8,7	5,0	4,0	8,1	2,4	6,3
Keskiarvo	4,5	8,8	2,7	6,5	4,8	9,5	6,0	5,9	5,4	9,4	7,4	5,5	4,4	8,9	2,5	6,4
Ahvenanmaa	7,5	12,9	2,3	10,3	5,4	17,2	2,0	6,6	5,8	17,8	2,4	-	8,5	13,0	2,3	7,0
Etelä-Karjala	3,2	8,2	3,2	6,0	3,6	5,1	14,7	4,4	3,8	8,5	14,4	3,7	2,5	7,6	2,5	6,0
Etelä-Pohjanmaa	2,8	6,5	3,2	5,6	3,3	5,6	8,4	3,9	3,6	6,2	9,1	4,4	3,0	7,5	3,0	6,5
Etelä-Savo	5,6	10,5	4,1	8,8	5,6	9,9	7,4	6,9	6,6	10,3	12,4	7,2	5,0	10,5	6,5	8,5
Helsinki	7,1	14,6	3,8	5,4	8,4	11,9	4,5	5,2	8,9	13,2	3,3	4,9	6,5	16,2	3,4	5,3
Itä-Uusimaa	5,8	8,4	2,4	7,2	6,0	7,8	2,4	6,6	7,4	9,2	2,3	5,6	5,0	9,5	4,0	5,0
Kainuu	3,7	7,7	1,4	4,5	3,3	29,1	7,1	3,7	3,9	13,3	11,3	3,4	3,5	8,0	0,0	6,0
Kanta-Häme	4,1	7,5	1,8	5,5	3,8	6,8	7,7	5,3	4,4	7,1	9,6	4,8	4,0	6,5	1,4	5,0
Keski-Suomi	4,5	7,0	2,0	8,4	4,8	7,1	8,5	7,5	5,2	8,3	9,1	6,4	4,2	7,5	0,0	9,0
Kymenlaakso	3,4	7,6	1,9	5,9	3,9	4,9	2,4	6,3	4,4	5,1	2,1	7,7	2,9	8,2	4,0	5,4
Lappi	4,4	8,8	2,9	7,9	4,5	8,6	4,4	7,5	5,6	9,6	4,8	7,3	4,3	8,0	2,6	8,0
Länsi-Uusimaa	5,8	10,2	3,3	7,6	7,5	10,7	9,1	6,4	7,6	10,9	11,9	4,7	5,5	10,0	0,0	7,0
Oulu	4,7	6,4	2,1	8,0	4,8	5,4	2,3	9,2	5,3	6,6	2,1	7,7	4,0	6,5	2,0	7,0
Pirkanmaa	4,1	7,3	2,2	6,1	4,3	8,4	2,5	6,7	3,9	8,5	2,3	6,4	4,0	7,2	2,0	5,5
Pohjanmaa	4,7	10,3	1,8	6,0	5,8	9,7	2,1	5,4	5,9	9,2	2,2	4,2	4,5	9,6	2,0	6,5
Pohjois-Karjala	3,1	6,2	2,5	5,7	4,2	6,9	7,3	5,0	4,6	8,9	8,5	4,3	3,5	6,1	0,0	5,8
Pohjois-Savo	4,4	14,5	2,6	6,8	5,3	13,8	9,6	7,3	6,6	11,0	16,4	7,0	4,0	11,2	3,0	7,0
Päijät-Häme	2,9	5,5	1,9	5,1	3,7	5,5	6,8	5,4	4,3	6,4	8,8	5,7	3,8	8,8	0,0	7,6
Satakunta	3,0	7,4	5,5	3,6	3,7	7,2	8,0	4,1	3,9	8,2	11,8	5,0	4,5	7,8	8,0	4,5
Varsinais-Suomi	4,3	8,4	2,4	4,9	4,7	8,4	2,7	4,3	5,4	9,9	2,9	4,7	4,0	8,5	2,5	4,6

Liite D Käräjäoikeuksiin saapuneet rikos- ja siviiliasiat

Taulukko 55. Käräjäoikeuksiin saapuneet rikosasiat 2021

Rikosryhmien alaluokittelu	1.1.2020 - 31.12.2020	1.1.2021 - 31.12.2021	% - osuus	Muutos, kpl	% - muutos
Yhteensä	56 932	56 753	100 %	-210	0 %
A1 Varkaudet yms.	9 262	9 433	17 %	171	2 %
A2 Luvaton käyttö	320	355	1 %	35	11 %
A3 Ryöstö, kiristys	677	618	1 %	-59	-9 %
A4 Vahingonteko	1 570	1 501	3 %	-69	-4 %
A5 Kavallus	470	402	1 %	-68	-14 %
A6 Talousrikokset yms.	5 342	5 694	10 %	352	7 %
A7 Muut omaisuusrikokset	431	444	1 %	13	3 %
B1 Henkirikokset	293	263	0 %	-30	-10 %
B2 Pahoinpitely, vamman- ja kuolemantuottamus	6 682	6 637	12 %	-45	-1 %
C1 Seksuaalirikokset	1 017	1 046	2 %	29	3 %
D1 Rikokset julkista viranomaista jne.	1 919	1 986	4 %	67	3 %
E1 Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikenneterikkomus yms.	6 420	6 991	12 %	571	9 %
E2 Liikennejuopumus	5 921	6 155	11 %	234	4 %
E3 Törkeä rattijuopumus	6 062	5 791	10 %	-271	-4 %
F1 Rauhan rikkominen yms.	2 043	1 801	3 %	-242	-12 %
F3 Työ-, virka-, ympäristö- ja aineettoman oikeuden loukkauksia koskevat rikokset	327	299	1 %	-28	-9 %
F4 Huumausainerikokset	5 723	5 234	9 %	-489	-9 %
G1 Alkoholilakirikokset	30	25	0 %	-5	-17 %
H1 Muita lakeja ja asetuksia vastaan	807	348	1 %	-459	-57 %
F2 Sotilasrikokset	426	427	1 %	1	0 %
F5 Muut rikoslakia vastaan tehdyt rikokset	1 190	1 272	2 %	82	7 %

Taulukko 56. Käräjäoikeuksiin saapuneet siviiliasiat 2021

SAAPUNEIDEN SIVILIASIOIDEN ASIRAKENNE 2021	Vertailu- jakso					Laajat riita-asiat				Summaa- riit- asiat	Insolvenssi-asiat					Muut hakemusasiat		
Asiaryhmät 1-15	1.1.2020 - 31.12.2020	Muutos 2020- 2021	Muutos %	Kaikki yhteensä	%-Osuus	Maoikeusasiat	Laajana vireille t.	Erill. turv. toimias.	Yhteensä:	Summaariset	Yksityishenk. velkajärjestely	Konkurssi	Ulosotto- valitus	Hakemusasia, yrityssaneeraus	Yhteensä:	Avioeroasiat	Muut	Yhteensä:
ASIARYHMÄ	443 106	24 629	5,56	467 735	100,0	275	8 527	139	8 941	407 439	4 464	2 724	1 121	412	8 721	15 230	27 404	42 634
1 PERHEOIKEUS	2 037	-141	-6,92	1 896	0,5		1 865		1 865						0		31	31
2 HOLHOUS	1	1	100,00	2	0,0		2		2						0			0
3 PERINTÖ- JA TESTAMENTTIOIKEUS	149	23	15,44	172	0,0		172		172						0			0
4 KIIITEÄ OMAISUUS	1 241	27	2,18	1 268	0,3		371		371	896					0		1	1
5 HUONEENVUOKRA-ASIA	22 694	-501	-2,21	22 193	5,1		557		557	21 636					0			0
6 IRTAIN OMAISUUS	45 871	17 251	37,61	63 122	10,4		542		542	62 580					0			0
7 AINEETON OIKEUS	2	-2	-100,00	0	0,0				0						0			0
8 VELKA- TAI SAAMISSUHDE	274 898	4 153	1,51	279 051	62,0		1 428		1 428	277 622					0		1	1
9.1 TYÖSUHDE JA TASA- ARVO	958	-72	-7,52	886	0,2		884		884	2					0			0
9.2 TOIMEKSIANTOSOPIMUS	37 885	4 749	12,54	42 634	8,5		835	1	836	41 798					0			0
10 MERIOIKEUS	5	-3	-60,00	2	0,0		2		2						0			0
11 VAKUUTUSSOPIMUS	72	123	170,83	195	0,0		194		194	1					0			0
12 VAKUUTUKSENANTAJAN TAKAUTUMISOIKEUS	74	37	50,00	111	0,0		31		31	80					0			0
13 SOPIMUSSUHTEEN ULKOPUOLINEN KORVAUSVASTU	769	-234	-30,43	535	0,2		522		522	13					0			0
14 YHTEISÖ JA SÄÄTIÖ	2 513	-169	-6,73	2 344	0,6		330		330	2 013					0		1	1
15 OMISTUSOIKEUS ULOSMITATTUUN IRTAIMEEN OMAISUUTEEN	0	0	0	0					0						0			0

SAAPUNEIDEN SIVILIASIOIDEN ASIAKASRAKENNE 2021	Vertailu- jakso					Laajat riita-asiat				Summaa- riita- asiat	Insolvenssi-asiat					Muut hakemusasiat		
Asiaryhmät 16-36	1.1.2020 - 31.12.2020	Muutos 2020- 2021	Muutos %	Kaikki yhteensä	%-Osuus	Maa- oikeusasiat	Laajana vireille t.	Erill. turv. toimias.	Yhteensä :	Summa- ariset	Yksityishenk. velkajärjestely	Konkurssi	Ulosotto- valitus	Hakemusasia, yrityssaneeraus	Yhteensä :	Avioeroasiat	Muut	Yhteensä :
16 KONKURSSI	241	27	11,20	268	0,1		266		266			1			1		1	1
17 VELKAJÄRJESTELY JA SANEERAUSMENETTELY	9	13	144,44	22	0,0		22		22						0			0
18 TURVAAMISTOIMET, HÄÄDÖT JA VIRKA-AVUT	68	-4	-5,88	64	0,0			64	64						0			0
18 TURVAAMISTOIMET, HÄÄDÖT, VIRKA-AVUT	1 497	-782	-52,24	715	0,3		10	73	83	630					0		2	2
19 MUU RIITA-ASIA	629	16	2,54	645	0,1		459	1	460	159					0		26	26
20 MAAOIKEUSASIAT	271	-38	-14,02	233	0,1	216	17		233						0			0
25 LAPSLA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ	3 546	-393	-11,08	3 153	0,8				0						0	4	3 149	3 153
26 AVIOLIITTO JA AVIOLIITTO-OIKEUS	17 552	-1 829	-10,42	15 723	4,0		1		1						0	15 203	519	15 722
28 HOLHOUKASIASIAT	9 612	576	5,99	10 188	2,2				0						0	9	10 179	10 188
29 PERINTÖ- JA TESTAMENTTIOIKEUS	1 785	-13	-0,73	1 772	0,4				0						0	3	1 769	1 772
30 YKSITYISHENKILÖN VELKAJÄRJESTELY	4 518	-51	-1,13	4 467	1,0		1		1		4 464				4 464		2	2
31 YRITYKSEN SANEERAUS	435	-23	-5,29	412	0,1				0					412	412			0
32 MUUT HAKEMUSASIAT	9 831	1 519	15,45	11 350	2,2	59			59	1					0		11 290	11 290
33 KONKURSSIT	2 321	409	17,62	2 730	0,5				0			2 723			2 723		7	7
34 TÄYTÄNTÖÖNPAANOASIAT	389	15	3,86	404	0,1				0						0		404	404
35 ULOSOTTOASIAT	1 151	-27	-2,35	1 124	0,3		2		2				1 121		1 121		1	1
36 REKISTERÖITYÄ PARISUHDETTA KOSKEVAT ASIAT	53	-25	-47,17	28	0,0				0						0	11	17	28
NIMIKE PUUTTUU	29	-3	-10,34	26	0,0		14		14	8					0		4	4

Liite E Henkilöstövoimavarat

Taulukko 57. Hallintotuomioistuinten henkilöstövoimavarat

	2019	%-osuus	2020	%-osuus	2021	%-osuus	Muutos 2020/2021
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	795,1		809,3		841,2		31,9
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	794		837		855		18
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	568	71,5	602	71,9	627	73,3	25
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	226	28,5	235	28,1	228	26,7	-7
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	765	96,3	810	96,8	827	96,7	17
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	29	3,7	27	3,2	28	3,3	1
Määräaikaissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	251	31,6	316	37,8	251	29,4	-65
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	45		44,6		44,4		-0,2
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	-	48,1	-	46,8	-	45,0	
Kokonaistyöttömyyisyys	3,5		-		3,64	-	
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	7,5		5,7		6		0,3
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	4,1				5,3		
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	6,3		6,2		6,3		0,1
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	70 570		71 161		72 622		1 461

Taulukko 58. Yleisten tuomioistuinten henkilöstövoimavarat

	2019	%-osuus	2020	%-osuus	2021	%-osuus	Muutos 2020/2021
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	2 434,1		2 478,7		2 535		56,3
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	2 450		2 532		2 568		36
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	1 720	70,2	1 768	69,8	1 801	70,1	33
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	730	29,8	765	30,2	767	29,9	2
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	2 368	96,7	2 447	96,6	2 485	96,8	38
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	82	3,3	85	3,4	83	3,2	-2
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	674	27,5	681	26,4	614	23,9	-67
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	46,7		45,6		45,5		
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		56,0		53,0		51,9	
Kokonaistyöttömyisyys	3,5		-		3,49		
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	7,4		7,0		6,4		-0,6
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	4,7		6,0		5,9		
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	5,5		5,6		5,6		0
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	58 916		58 961		61 608,7		2 647,7

Taulukko 59. Tuomioistuinlaitoksen henkilöstövoimavarat

(vertailulukuja ei ole saatavilla vuodesta 2019, koska tuomioistuinlaitokseen kuuluva Tuomioistuinvirasto perustettiin vuoden 2020 alussa)

	2019	2020	%-osuus	2021	%-osuus	Muutos 2020/2021
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana		3 352,6		3 440,3		87,7
Henkilöstömäärä vuoden lopussa		3 431		3 490		59
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa		2 414	70,4	2 476	70,9	62
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		1 017	29,6	1 014	29,1	-3
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		3 319	96,7	3 378	96,8	59
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		112	3,3	112	3,2	0
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		1 001	29,2	873	25,0	-128
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta		45,6		45,5		-0,1
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa			51,6		50,5	
Kokonaistyöttömyisyys		-		-		
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv		6,8		6,3		-0,5
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus				-		
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa		5,8		5,8		0
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)		63 452,7		64 643,2		1 190,5

6. Allekirjoitukset

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

Tilinpäätös on allekirjoitettu sähköisesti ja hyväksytty 28.2.2022.

Mika Ilveskero
Johtokunnan puheenjohtaja
Tuomioistuinviraston johtokunta

Riku Jaakkola
Ylijohtaja
Tuomioistuinvirasto

Irma Telivuo
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Asko Nurmi
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Jyrki Kiviniemi
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Ann-Mari Pitkäranta
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Minna Markkanen
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Marja Häkkinen
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Juhani Jokinen
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Korkeimmat oikeudet

Tatu Leppänen
presidentti
Korkein oikeus

Kari Kuusiniemi
presidentti
Korkein hallinto-oikeus

Hovioikeudet

Asko Välimaa
presidentti
Helsingin hovioikeus

Antti Savela
presidentti
Itä-Suomen hovioikeus

Marianne Wagner-Prenner
presidentti
Rovaniemen hovioikeus

Kenneth Nygård
presidentti
Turun hovioikeus

Tapani Vasama
presidentti
Vaasan hovioikeus

Käräjäoikeudet

Kristina Fagerlund
laamanni
Ahvenanmaan käräjäoikeus

Hannu Rantalainen
laamanni
Etelä-Karjalan käräjäoikeus

Sirpa Pakkala
laamanni
Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus

Marja Virtanen
laamanni
Etelä-Savon käräjäoikeus

Tuomas Nurmi
laamanni
Helsingin käräjäoikeus

Timo Heikkinen
laamanni
Itä-Uudenmaan käräjäoikeus

Jyrki Rinnemaa
laamanni
Kainuun käräjäoikeus

Petteri Palomäki
laamanni
Kanta-Hämeen käräjäoikeus

Topi Kilpeläinen
vs. laamanni
Keski-Suomen käräjäoikeus

Markku Almgren
laamanni
Kymenlaakson käräjäoikeus

Jyrki Kiviniemi
laamanni
Lapin käräjäoikeus

Ilkka Lahtinen
laamanni
Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus

Kari Turtiainen
laamanni
Oulun käräjäoikeus

Antero Nuotto
laamanni
Pirkanmaan käräjäoikeus

Daniel Allén
laamanni
Pohjanmaan käräjäoikeus

Tommi Vuorialho
laamanni
Pohjois-Karjalan käräjäoikeus

Juha Nieminen
laamanni
Pohjois-Savon käräjäoikeus

Pekka Määttä
laamanni
Päijät-Hämeen käräjäoikeus

Jorma Väyrynen
laamanni
Satakunnan käräjäoikeus

Martti Juntikka
laamanni
Varsinais-Suomen käräjäoikeus

Hallinto-oikeudet

Ann-Mari Pitkäranta
ylituomari
Helsingin hallinto-oikeus

Tiina Hyvärinen
ylituomari
Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Petri Saukko
ylituomari
Itä-Suomen hallinto-oikeus

Mikko Pikkujämsä
ylituomari
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Seija Kaijanen
ylituomari
Turun hallinto-oikeus

Jaakko Kellosalo
ylituomari
Vaasan hallinto-oikeus

Erityistuomioistuimet

Jussi Karttunen
ylituomari
Markkinaoikeus

Outi Anttila
työtuomioistuinneuvos
presidentin sijainen
Työtuomioistuin

Tuula Kivari
ylituomari
Vakuutus oikeus

Yhteystiedot

Tuomioistuinvirasto

Käyntiosoite: Silkkitehtaantie 5 C, Vantaa

Postiosoite: PL 100, 00085 Tuomioistuinvirasto

Puhelinvaihde: 029 565 0500

[tuomioistuinvirasto\(at\)oikeus.fi](mailto:tuomioistuinvirasto(at)oikeus.fi)

Tuomioistuinvirasto

Domstolsverket